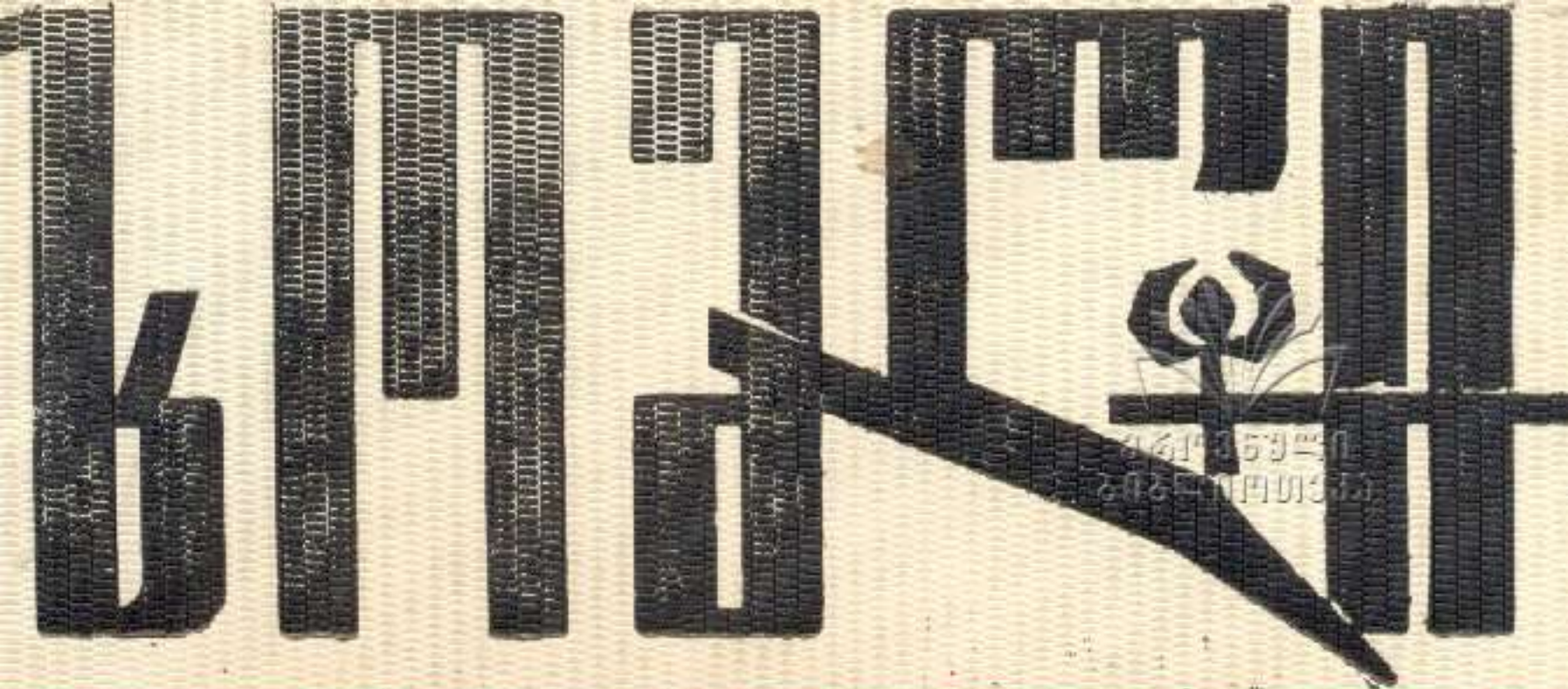

1. 2. 7. 2.

Xონ ფლეტჩერი

ჯონ ფლეტჩერი ინგლისური გვიანი რენესანსის დრამატურგიის ერთ-ერთი თვალსაჩინო წარმომადგენელია. ამდენად მისი შემოქმედება დიდ ინტერესს იწვევს მკითხველში. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ის მოვლენა, რომ ფლეტჩერი შექსპირის თანამედროვეა, გადმოცემების მიხედვით, მათ დიდი მეგობრობა აკავშირებდათ. მკვლევარები დაუინებით ამტკიცებენ მათ ლიტერატურულ თანამშრომლობასაც. ზოგიერთი პიესა (მაგ. „ჰენრი VIII“) თითქმის ერთადაც დაეწერათ. ქართულად ფლეტჩერის პიესა პირველად იბეჭდება. საინტერესოა ის ფაქტი, რომ „მომთვინიერებლის მორჯულება“ ერთგვარ პოლემისტურ ნაწარმოებს წარმოადგენს და ავტორს ჩაფიქრებული აქვს, როგორც პასუხი შექსპირის ცნობილი კომედიის „ჭირვეულის მორჯულებისა“. სწორედ შექსპირის კომედიის მთავარი გმირი პეტრუჩიო გვევლინება ფლეტჩერის კომედიის მთავარ გმირადაც. შექსპირის კომედიაში პეტრუჩიო ათვინიერებს ჭირვეულ ცოლს, ფლეტჩერის პიესაში კი თვითონ პეტრუჩიოს მორჯულებს მისი მეორე ცოლი. თუ შექსპირის პიესაში სიყვარულია მოქმედების ქვაკუთხედი, ფლეტჩერის კომედია ბრწყინვალე ინტრიგით, მხიარული კომიკური სიტუაციებით გამოირჩევა. აღსანიშნავია ისიც, რომ ფლეტჩერის გმირების შეტყვევლებაც უფრო ფრივოლურია.

მომთვინიერებლის მორჯულება

ნ მოქმედებიანი კომედია

ინგლისურიდან თარგმნა
 ვახტანგ ჭელიძემ

მოქმედნი პირნი

პეტრუჩიო. იტალიელი აზნაური,
 მარიას ქმარი.

სოფოკლი } მისი მეგობრები
 ტრანიო

პეტრონიუსი. მარიასა და ლივიას
 მამა.

მორთო. მდიდარი მოხუცი.

როლანდი. ახალგაზრდა აზნაური.

ფაკი } პეტრუჩიოს მსახურნი.
 ბედრო

ექიმი.

შეაფთიაქე.

გუშაგი.

მსახურნი.

მარია. პეტრუჩიოს ცოლი. პეტრო-
 ნიუსის ქალიშვილი.

ლივია. პეტრონიუსის მეორე ქალი-
 შვილი.

ბიანკა. ამათი ბიძაშვილი.

მოქმედება — ლონდონში.

მოქმედება პირველი

სურათი

მედიკალი

გიგლიშვილი

(შემოდინა მორთო, სოფოკლი და ტრანიო როზმარიხებით არიან მორთული)

მორთო. აბედნიერთ ზენაარმა!

ტრანიო. ამინ!

სოფოკლი. გისმინოს!

საშინელ დღეში კი ჩავარდა საბრალო გოგო —
ჯოჯოხეთური მოთმინება მართებს უბადრუკს,
რათა წუთიერ სიტკბოებას ეღირსოს ზოგჯერ.

ტრანიო. მართალსა ბრძანებთ. უსულგულოდ მოექცა მამა;
მიკვირს პირდაპირ — ასე როგორ გასწირა შვილი,
ამ ურჩხულს როგორ მიათხოვა, რა გულმა მისცა?!
ეს არის შვილის სიყვარული?! საწყალი გოგო!

მორთო. მე თუ მკითხავთ, არა მგონია
მართლა ისეთი საშინელი ურჩხული იყოს,
როგორც სახელი გასტეხია.

სოფოკლი (ჩუმად ტრანიოს). ამ ბებერ მელას ვერ უყურებ — უმცროსი ქალის
ხატრით მამამისს ელაქუცება.

ტრანიო. გაჰყვება ვითომ?

სოფოკლი. როგორ არა! პირი არ დასწვას!
თუმც მამამისი შეჰპირებია.

მორთო. არა, მე მაინც ვამტკიცებ, რომ კარგი კაცია.

სოფოკლი. მდიდარი კია, მართალს ამბობთ, მაგრამ ღირსებით
რა მოგახსენოთ, ქალის ღირსი არ უნდა იყოს.

ტრანიო. ნეტავი სულ არ გაგიჟდეს და არ აიწყვიტოს!

მორთო. პირველ ცოლთან რომ გადირია, სულაც არ მიკვირს;
გემახსოვრებათ — რა ანჩხლი და კაპასი იყო,
რა ყიამყრალი დედაკაცი!.. ერთის წუთითაც
არა ჰქონია მოსვენება იმ ქალის ხელში!
ვეღარ გაუძლო, ხასიათი გამოეცვალა,
თვითონაც ისე გაანჩხლდა და გაჭირვეულდა.
ამ გვრიტივით წყნარ ქალიშვილთან არა მგონია
ძველმა სიგიჟემ გაუხსენოს.

სოფოკლი. მე მაინც ვშიშობ.

ტრანიო. მეც ისე ვშიშობ, სწორე გითხრათ, ქალი რომ ვიყო,
და ამ ურჯუკზე მითხოვებას რომ მიპირებდნენ...

მორთო. ჰო, რას იზამდით?

ტრანიო. მოვკყვებოდი ანჩხლ კატასავით
გავარვარებულ ნაკვერცხლების ყლაპვას და მერე
მაგ გიჟისათვის მიფურთხებას.... ვით ლოთი კახპა,
სულ აფოფრილი ვიქნებოდი, ყალყზე შემდგარი,
პირში საწვდომად შემართული... და თავსაც ამით
თუ დავიცავდი... თორემ ისე მაგის ცოლობა
საშიშიც არის, სამარცხვინოც...

სოფოკლი. რაღა თქმა უნდა.

მოროზო. მე თვითონვე ვარ, ბატონებო, ამისი მოწმე:
სიზმარშიაც რომ მოელანდოს პირველი ცოლი,
წამოვარდება დაფეთებით, მოკყვება ღრიალს,
ჩქარა კეტები და ფიწლები მომაშველეთო...
შიშით კანკალებს — სამარიდან არ ამოცოცდეს
და ძველებურად ისევ თავზე არ დამაჯდესო.
არა, ბატონო — რაც ის ქალი შეირთო ცოლად,
ძველ, დამშვიდებულ პეტრუჩიოს იმგვარადვე ჰგავს,
როგორც მე ვგავარ ბაბილონსა.

სოფოკლი. კარგი კაცია,
მიყვარს კიდევაც, გამოვტყდები, მაგრამ ამ წყნარი
და სათნო ქალის შესაფერი...

ტრანიო. რა ბრძანებაა!..
ლუკმას ვერ შეჭამს, წყალს ვერ დალევს, ვერ გაინძრევა,
ტკბილი სალამის მიცემასაც ვერ გაუბედავს,
თუკი წინასწარ არ აიღო ქმრისგანვე ნება.

სოფოკლი. არა, ბატონო, ოც გირვანქას ვდებ სანაძლეოდ.
თუ სამ კვირაში სამარეში არ ჩაიყვანოს.

ტრანიო. რად უნდა მაგას სამი კვირა!
(შემოდის ჟაკი, დოქით ღვინო შემთაქვს)

მოროზო. ისე უყვარს, რომ ჭკუას ჰკარგავს, და ეს თაფლის თვეც.
ნახეთ, რამდენ ხანს გაუგრძელდეთ — ჟაკ, გამარჯობა...
ვატყობ, რომ ბევრი საქმე შეგხვდა.

ჟაკი. რა ბრძანებაა:
ამ ძველ გართობას კვერცხის გული სჭირდება ბლომად.

სოფოკლი. ახლავე, კაცო?! ასე მალე?!

ჟაკი. მუსკატში კარგად გათქვეფილი, გაზავებული!

ტრანიო. სწორია, სწორი.

მოროზო. კრუხია თუ მსახური არის?!

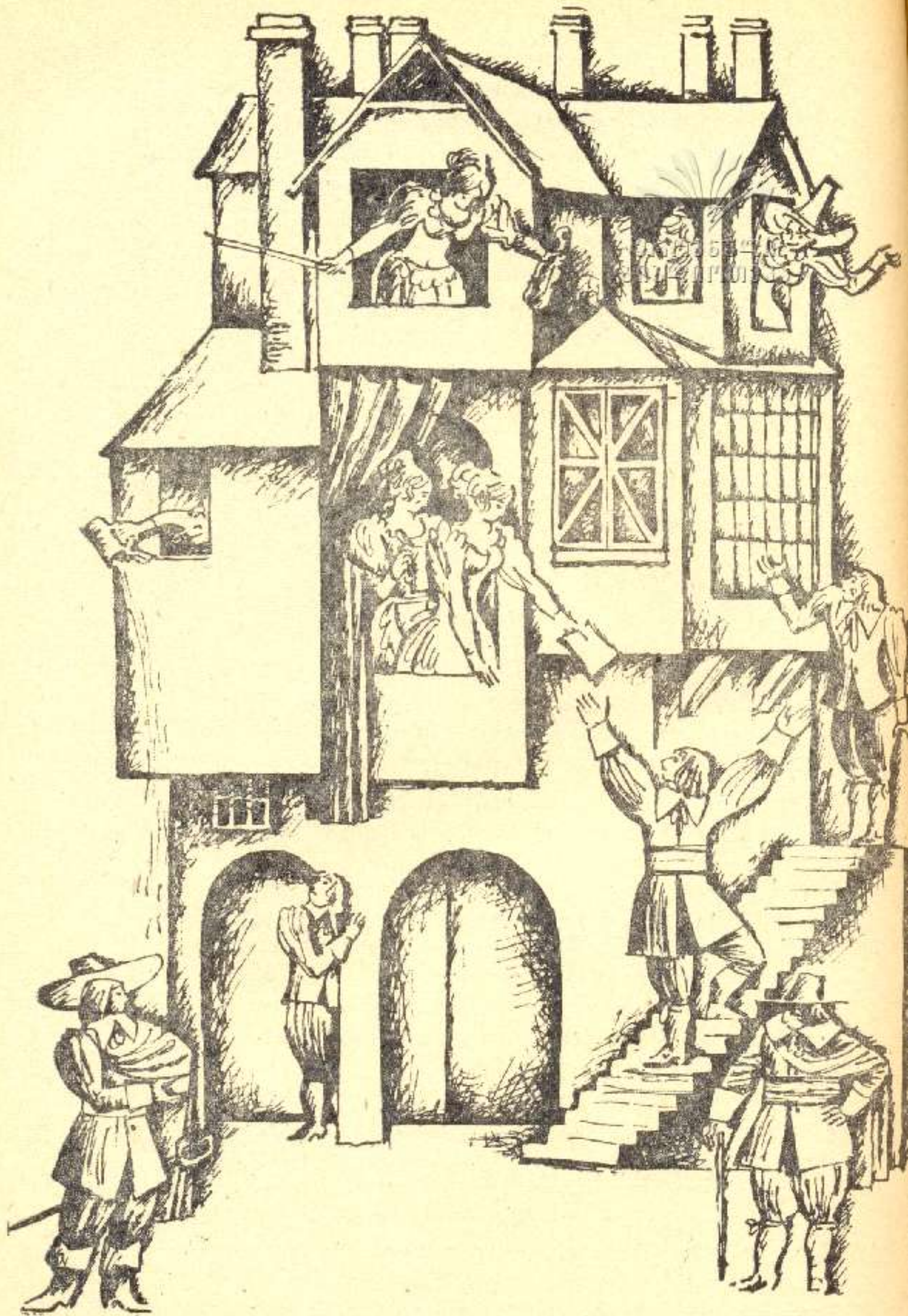
ჟაკი, გაეშურე. სახლს მიხედე.

სოფოკლი. ჩვენც მალე მოვალთ.

ჟაკი. გთხოვთ წამობრძანდეთ — ჩვენი სახლი ისე შეგხვდებათ,
ისე ლაღად და მხიარულად, ვით მაისის დღე.
თქვენ რაღას უცდით, თქვენ როდისღა შეაჯირითებთ?
ოღონდ ამას კი შევესწრო და ყველაფერს დავთმობ.

მოროზო. მართლა, ყმაწვილო?

მხატვარი ჯე მალ ლოლუა

ქაკი. ჩემს გალეულ სინდისსა ვფიცავ,
თუკი რაიმე გამეგება, იმ თქვენს ქალბატონს
ვიოლინოზე უქამანოდ დაგვრა-თამაში
ვერ მიაწიჭებს ვერავითარ სიამტკბილობას.

მორთზო. რა ოხუნჯი ხარ!

ქაკი. ოხუნჯობას რა თავში ვიხლი,
ნეტა ბრძენი მქნა. — ღმერთი იყოს თქვენი მფარველი.
(უაკი გადის)

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ტრანიო. რას ერჩი — მართალს გეუბნება.

სოფოკლი. ჯეარს როდის იწერთ?

კი ნუ გაგვწირავ — ქორწილს კი ნუ გამოგვაპარებ.

მორთზო. აჰ, რასა ბრძანებთ! მამის დასტურს როგორც მივიღებ,
ალარ გადავდებ. მეგობრებსაც გაცნობებთ ხელად.

ტრანიო. რატომ ახლავე არ ინდომეთ? ბარემ ერთ ხარჯში
გამოხვიდოდით!

მორთზო. როგორ გითხრათ — არის მიზეზი.

სოფოკლი. როლანდი კქვია მაგ მიზეზსა?

მორთზო. შინ არ შევიდეთ?

სად წავიდნენო, იფიქრებენ! შევიდეთ ბარემ.

(გადის)

ტრანიო. გაგიხარიათ, მაგრად მოხვდა თქვენი მათრახი.

სოფოკლი. აბა, თვითონ კი ვერ გადუჭერს თავის ცოლს მათრახს.

ტრანიო. ნეტავი მართლა.

(გადის)

სურათი II

ოთახი იმავე სახლში

(შემოდინან როლანდი და ლივია)

როლანდი. ეგ სიყვარულის ფიცი თუკი ფუჭი არ არის,
დღესვე დასტოვე მამის სახლი და გამომყევი.

ლივია. რაში გვჭირდება ეს ბალდური სულწასულობა,
რა ძალა გვადგას — ვუღალატოთ პატიოსნებას,
და წინ გავუსწროთ კანონიერ ბედნიერებას?!
ჩვენი ჯვრისწერის გაგონებაც არა სურს მამას,
ასე ჭურდულად რომ გავიქცეთ, დავიღუპებით,
აბა, სცადე და ჩემი თვალით შეხედე საქმეს —
ცოტა დაცდა და მოთმინება არ გირჩევნია?
სამაგიეროდ, გაცილებით მყარ ბედს ვეწევით.

როლანდი. ცოტას დაიცდი და მორთზოს მიგათხოვებენ!

ლივია. უმალ ვიქურდებ, ვიმათხოვრებ, კახპა გავხდები,
ვიდრე მაგ ქლესა მეღაძუას მივთხოვდებოდე!

როლანდი. მაგისმა ფულმა რომ გაცთუნოს?!

ლივია. გრცხვენოდეს, როლანდ!

რა თავში ვიხლი მაგის ფულებს! ფული მაკოცებს?
როლანდი. რატომაც არა!

ლივია. აგერ უკან? კაბის ჯიბიდან?

აქ იქნებ მართლაც მომედოს და მომეხახუნოს.

მე შენ გეტყვი და ისე მაგრად ჩამიკრავს გულში, ეროვნული
ბიბლიოთეკა
რომ მაკივლოს და ძვლებს ჭახჭახი დააწყებინოს!
შენ ფიქრი ნუ გაქვს.

როლანდი. მე მაინც ვარჩევ...

ლივია. მე მომანდუ. ნუ გეფიქრება.

როლანდი. მაინც...

ლივია. რა გინდა?

როლანდი. სათქმელი მაქვს.

ლივია. ვიცი, რას გეტყვი.

შენ ჩემი თავი მოგესურვა, ჩემთან დაწოლა!

კარგად მიგიხვდი?

როლანდი. კარგად მიხვდი!

ლივია. დაწვები კიდევ!

მეტი რა გინდა? აღარ წახვალ?

როლანდი. გული აქ მრჩება.

ლივია. უნდა გამოვტყდე, მართლაც კარგი ბიჭი ყოფილხარ.
(შემოდინან ბიანკა და მარია)

აჰა, ჩემი დაც. ახლა წადი, გემუდარები.

ერთსაც გაკოცე! სამი დღეც და შენი გავხდები.

ამბებს ხშირხშირად შემოგიტვლი. ახლა მშვიდობით.

როლანდი. მშვიდობით იყავ.

(გადის)

ლივია. სულელი! როგორ მოიწყინა. უმაღლესი მოგკვდები,
თავს ჩამოვიხრჩობ, ოღონდ მაგას არ ვაწყენინო.

ბიანკა. არა, მარია. თუ ახლავე არ დამიჯერე,

მაშინ სიხარულს საბოლოოდ დაემშვიდობე,

ეს შენი კდემამოსილება და მორჩილება,

ეს დარცხვენა და მოკრძალება იმის ხუმტურებს,

იცოდე, გრდემლად გაუხდება, და მთელ სიავეს,

იგი ამ გრდემლზე დაიურვებს.

რაკიდა ერთხელ აიწყვიტა იმ პირველ ცოლთან,

დღემდე მაგისი დაოკება ვეღარ მოხერხდა...

მეტი რა გითხრა, შენ თვითონვე აწონ-დაწონე.

მარია. რა გაეწყობა, ამ უფსკრულში რაკი ჩავეშვი,

მორჩა, დარცხვენა-მოკრძალებას არც გავიკარებ,

და მანან ზღაპრულ სასწაულს არ დავატრიალებ,

იმ ძველ სათნო და წყნარ მარიას ვეღარც იხილავთ.

ჩემს სულში ახლა ქარიშხალი აბორგებულა,

და ვით მძვინვარე ქარიშხალი ანგრევს ყველაფერს,

მეც იმგვარადვე მოვსაობ, რაც კი გზაზე შემხედება,
ვიდრე ცხოვრებას ჩემს გემოზე არ დავალაგებ.

ბ ი ა ნ კ ა. ეს კი მართლაც მწამს! ვაჟკაცობამ თუ არ გიმტყუნა.

მ ა რ ი ა. ნუ გეშინია, არ მიმტყუნებს. მშვიდობით ჩემო
მოკრძალებავ და მორჩილებავ. მორცხვმა და სათნო
ქალიშვილებმა მე მომბაძონ ამიერიდან.

ბ ი ა ნ კ ა. აგერ შენი და...

მ ა რ ი ა. საპატარძლო ბერიკაცისა.

ბ ი ა ნ კ ა. რომელსაც თვითონ ახალგაზრდა შეჰყვარებია.

მ ა რ ი ა. მით უფრო კარგი.

იმაზე უფრო საშინელი რა უნდა იყოს,
როს საქორწინო სარეცელში გაიძულებენ
გულგაღუულმა საათების ზანტი სვლა თვალო,
ხოლო დილით კი დამშეული წამოდგე ზეზე?!

ლ ი ვ ი ა. სად გისწავლია ეს სიტყვები? სადა ყოფილხარ?

მ ა რ ი ა. ეკლესიაში! დაჰქორწინდი, ცოლი შევიქენ.

ლ ი ვ ი ა. ზედვე გეტყობა — ასე სათნო, მოკრძალებული!

მ ა რ ი ა. ნეტა რას მიედ-მოუდები! ეს მოკრძალება
იაფად ფასობს — ქინძისთავსაც კი ვერ გიყიდის.

ლ ი ვ ი ა. ღმერთმა დაგვიხსნას!

მ ა რ ი ა. რისგან უნდა დაგვიხსნას ღმერთმა?

ბ ი ა ნ კ ა. ლივიასთანა მოკრძალებულ ქალწულებისგან!

ლ ი ვ ი ა. გაგიჟდნენ ნეტა?!

მ ა რ ი ა. პო, გავგიჟდით. და ეს გახსოვდეს,
შენც თუ ჩვენსავით არ გაგიჟდი, ჩემო დაიგო,
ალარ გვინდიხარ, არ გიწამებთ აღარასოდეს.

ლ ი ვ ი ა. ნეტა ვიცოდე, სად უშიზნებს?

მ ა რ ი ა. კარგად დაფიქრდი
და შენ თვითონვე გამოიყნობ.

ლ ი ვ ი ა. მგონია, მივხვდი.

მ ა რ ი ა. დამეხმარები ამ საქმეში?

ლ ი ვ ი ა. არა, მარია,
მე შენს განზრახვას კარგად მივხვდი და, თუ ღმერთი გწამს,
მაგას ნუ იზამ. გირჩევნია ბედს დაყაბულდე,
და მორჩილებით შეუგორდე ლოგინში ქმარსა.

მ ა რ ი ა. ლოგინში? არა, ვარსკვლავები სხვაგვარად სჯიან:
მარია ისე არ იგემებს მის მხურვალეებას,
(რას გადმოკარკლე ეს თვალები, რა მოგივიდა?)
მანამ იმ ურჩხულს გულმოწყალე კაცად არ აქცევს.
ლაგამს ამოვდებ პეტრუჩიოს!

ლ ი ვ ი ა. ტყუილად ფიქრობ!..

მ ა რ ი ა. მაგასაც ნახავ, ჯერ მადროვე! მანამ ბალღივით
არ ვაჭიკჭიკებ ჩემს ნებაზე, ზედ არ შევხედავ.

შუბლს არ გავუხსნი... და თუ კოცნას ეღირსოს ჩემგან,
მაშინ მე თვითონ არ ვეღირსო ბედნიერებას.

ლივია. უცნაურია შენი ფიცი!

ბიანკა. დე, ძალა მოგცეს,
რკინის სიმტკიცე მოგანიჭოს იმ სისასტიკემ,
რითაც ვულქვა და მხეცი ქმრები გაჩენის დღიდან
თავიანთ ცოლებს მოპყრობიან! ვაჟკაცურად სჯი!

მარია. ვაჟკაცურადვე შევასრულებ ანდა მოვკვდები.

ლივია. დაფიქრდი მაინც, რის იმედით? ვის ეურჩები?
ასევე სჯიდა პეტრუჩიოს პირველი ცოლიც!

მარია. ის ბრიყვი იყო და ბრიყვულად მოიქცა კიდევ!
გამბედაობა აღარ ეყო — მარტო სურვილმა
ვეღარ უშველა. მე სხვაგვარად ავაცუნცრუკებ.

ლივია. შენც გჯერა ესა?

ბიანკა. მოვკვდე მაშინ, თუ არ მჯეროდეს!

ლივია. ბარემ ავდგეთ და ამოვიცვათ კაცის შარვლები!

მარია. ყოჩაღ! ახლა კი ლამისაა ქალს დაემსგავსო.

ლივია. მე მაინც გირჩევ, ფრთხილად იყო.

მარია. რას როშავ, გოგო!

ხომ ასეთია პეტრუჩიო: რამდენი ქალი
იმას ცხენივით უხედნია და მოუთელავს...

ლივია. ჰეი. ჰეი, სად გაუტეი?!...

მარია. ხომ გავარდნია
ქვეყნად სახელი ჭირვეულის მომრჯულებლისა;
აგერ, თქვენ თვითონ დაინახავთ, თუ შეგვპუო,
თუ ფეხებზე არ დავიკიდო ცოლქმრული წესი,
და თუ ბალღივით არ მოვსდრიკო, რომელსაც შემდეგ
კბილგაცვენილი და ჩიფჩიფა დედაბერიც კი
თავის ნებაზე აჩინდრიკებს.

ბიანკა. შთამომავლობა

არ დაივიწყებს მაგ შენს ამაგს.

მარია. მეც მაგას ვცდილობ.

ლივია. სისხლისმწოველ ქმრებს მეც ვერ ვიტან, რა დაგიმალოთ,
და მზად ვიქნები გამეტებით...

ბიანკა. დაადგა რქები?

მარია. რატომაც არა, თუკი ამას დაიმსახურებს!

ლივია. ეჰ, სჯობს წავიდე. ღამე ნების! თქვენზე ვილოცებ.
და თუკი მართლა შეასრულე, რაც განგიზრახავს,
მაშინ გახდები ჭეშმარიტად წაბადვის ღირსი.

(გადის)

(შემოდის ჟაკი)

ჟაკი. ჩემი ბატონი... რაღა თქმა უნდა...

მ ა რ ი ა. შენი ბატონი როგორ არის, რაღა თქმა უნდა,
ჩემგან მოკითხვა გადაეცი.

ქ ა კ ი (თავისთვის). ოჰო, შეხედე!..

ჩემი ბატონი სახლში იცდის... რაღა თქმა უნდა...

მ ა რ ი ა. იცადოს მერე,

ვინ დაუშალა?!

ქ ა კ ი. სახლში იცდის და ელოდება

ამ წვეულების დამთავრებას, რაღა თქმა უნდა,

რათა შემდეგ თქვენ მოგინახულოთ...

მ ა რ ი ა. მე ხომ ავად არა ვარ!

ქ ა კ ი. მე ის მსურს გითხრათ, რომ საწოლი, რაღა თქმა უნდა,
აჩვენოთ ბატონს.

მ ა რ ი ა. მე რა — მისი მეჯინიბე ვარ?!

წუხელ სად იწვა, აღარ ახსოვს?.. რაღა თქმა უნდა.

ქ ა კ ი. ქვედა სართულზე.

მ ა რ ი ა. მაშ, დერეფანს დაუყვეს თავქვე.

ქ ა კ ი. თქვენ ისევ ხუმრობთ, ქალბატონო, რაღა თქმა უნდა.

თქვენს საწოლ ოთახს მოგახსენებდით.

მ ა რ ი ა. მერე ხუმრობას რა სჯობია, რაღა თქმა უნდა,

მაგრამ თუ მართლა გსურს, გაიგო, მე სადა მიძინავს,

თან გამოძყევი, და რასაც ჩემს ოთახში ნახავ,

მერე შენს ბატონს გადაეცი.

ბ ი ა ნ კ ა. ჟაკ, გამოგვყევი.

(მარია და ბიანკა გადიან)

ქ ა კ ი. ჰა, რაო, რაო? ამ კარიდან უბერავს ქარი?!

მაშ, ავდარს უნდა მოველოდეთ, ღვთისმშობლის მადლმა.

მე ამ ქალების მანჭვა-გრეხა თვალში არ მომდის:

მთელი დღე ასე თავს გიჟივით აქიცინებენ,

ხან ჩურჩულებენ ერთმანეთში, თვალებს პრაწავენ,

ასტეხენ ხითხითს, ტკარცალებენ, ასე ჰგონიათ

საწადელს უკვე მიაღწიეს!

ამასაც თუ ქორწილი ჰქვია! რის ქორწინება!

მოტყუებაა, თაღლითობა, ყალთაბანდობა,

ოღონდ მარჯვედ და ჭკვიანურად მოფიქრებული,

ანკი რას უნდა მოელოდეთ ამ ქალებისგან?!

მათი ხელობაც ეგ არ არის? არაფერია,

ჩემი ბატონი მაგათთანებს ბევრს შეხვედრია,

არა მგონია, რომ ამათაც ვერ მოუაროს.

თუ ვერ მოუვლის, მე რას ვიზამ, თავს დააბრალოს.

(გადის)

პეტრუჩიოს სახლის წინ

(შემოდინ მსახურები, რომელთაც ხელში ჩირაღდნები უჭირავთ, პეტრუჩიო, პეტრონიუსი, მოროზო, ტრანიო და სოფოკლი).

პეტრუჩიო. ვისაც ცოლი გყავთ, ბატონებო, სუყველას გიწვევთ

და სანაძლეოს ჩამოვდივარ — ვინ ვის აჯობებს!

სოფოკლი. ამაღამინდელ დოღზე ბრძანებით?

პეტრუჩიო.

ამაღამდელზე.

სოფოკლი. ოცშილინგიან ხელთათმანებს ვდუბ სანაძლეოდ —

რომ ვერ გამასწრებ, ვერ მაჯობებ.

პეტრუჩიო. მომეცი ხელის სხვეები? სხვეები?

რას ჩაგივარდათ ნეტა ენა, სუყველას გიწვევთ!

მოროზო. ახურებულთ ვაუბატონო, ხომ ბებური ვარ,

სადოღე მინდორს თუ ვედირსე, მე მკითხეთ მაშინ.

რანაირად გაეაჯირითებ! ყველას გაჯობებთ.

პეტრუჩიო. რისი იმედით?

მაგ შენს საათში სილა ჯერაც არ ჩამოთავდა?

ტრანიო. ერთი მაგარი ცხენი შეგხვდეს —

ხომ სულმთლად დაგფშვნა!

ლოცვის თქმაზეც კი სუნთქვა გეკვრის, ქოშინი მოგდის.

პეტრონიუსი. ამათ შეხედე — არ წაგვჭამეს ტრაბახიო თავი!

ჩქარა! ლოგინში მიგელიან, სიძე ბატონო,

აქ ჯირითს გიჯობს იქ ივარგო, არ გაიშხლართო!

პეტრუჩიო. შენს ქალიშვილზე დიახაც რომ გავიშხლართები.

და ისევ მედგრად წამოვდევები, თუკი ერბოში

კარგად ჩაშუშულ ძირთეთრასა და კვერცხის გულებს,

როგორც ამბობენ, მართლაც ისე დაუჯერებათ.

პეტრონიუსი. ამ ბრტყელ-ბრტყელ სიტყვებს მოეშვი და საქმეს მიხედე!

დილისთვის თოკზე გადასაკიდს დაემსგავსები —

კინგსტონში ხატზე გამოსახულ წმინდა გიორგის,

ვისაც გამწყრალი გველეშაპი ასდევნებია

და კუდს უღერებს, უტყაპუნებს სიზარმაცისთვის.

ტრანიო. შეხედეთ ერთი, როგორ ჩაქრა და ჩაიფერულა...

პეტრუჩიო. რა გაეწყობა, იქნებ მართლაც მომეჭრას თავი,

ასეთი რამე ქვეყანაზე ვის არ მოსვლია!

და თუ მეც ასე შერცხვენილი ავდექი დილით,

ეს არ იქნება არც პირველი თავის შერცხვენა

და არც ბოლო და უკანასკნელი!

ისე კი საცდელს არ დავაკლებ.

(შემოდის ჟაკი)

ჩემი ლამაზი ცოლი უკვე დაწვა ლოგინში?

ჟაკი. არა, ბატონო.

პეტრონიუსი.

რაო? ჯერაც არ დაწოლილა?

მაგას ვაჩვენებ!.. ქალწულებთან საქმის დაჭერა

ჯოჯოხეთია... თუმც ვინ იცის, ქალწული კია?

პეტრუჩიო. ყელს გამოვლადრავ!.. თქვენს კანონებს არც კი მივხედავ!
წამო, წავიდეთ.

ჟაკი. წახვალთ, მაგრამ არ შეგიშვებენ.

პეტრუჩიო. როგორ?

ჟაკი. ბუხრის მილიდან თუ ჩაძვრებით, ანდა ფანჯრების
ჭუჭრუტანიდან თუ შეადწევთ, მაშინ რა მეთქმის!..
თუმც კარიდანაც შებრძანდებით... თუკი შეამტვრევთ.

პეტრუჩიო. ნეტა რას მიედ-მოედები!

ჟაკი. სიმღერაშიაც აკი ასე არის, ბატონო.

მანამ არ შეწყდეს წვიმაო,

ფეხს ვერ შემოდგამ შინაო.

მთელი ერთი თვის სანთვაცე მოიმარაგეს,

ყველა სარკმელში თოფის ლულა გამოაყუდეს,

ხოლო კარები გააშაგრეს ურდულებითა.

პეტრუჩიო. ბევრი დალიე?

სოფოკლი. წამო, წავიდეთ. ვერ უყურებთ, გადაკრულშია!

ჟაკი. გადაკრულში ვარ, ასე იყოს. ოღონდ გახსოვდეთ —

სიფრთხილე გმართებთ, ბატონებო. მეტს კრინტს არ დავძრავ.

სოფოკლი. წავიდე, ერთი, შევამოწმო.

(გადის)

პეტრონიუსი. რაო, კარები ჩაკეტესო?

ჟაკი. დიახ, ჩაკეტეს.

და ურდულებად გაუყარეს, ჩემო ბატონო,

ორი ისეთი ღვარძლიანი და მწარე ენა,

დედამიწა რომ მოიართო, მსგავსს ვერას ნახავთ.

თუ საბოლოოდ საქმე მიდგა დაზავებაზე,

ალბათ უცნაურ პირობებსაც წარმოადგენენ...

პეტრუჩიო. ნეტა, რას ამბობ? როგორ? იქნებ... ხომ არ გგონიათ...

თუ ვინმე უცხო ვაჟბატონი მიუძვრა ჩემს ცოლს?

ჟაკი. დიახ, ბატონო, კარგად მიხვდით, თანაც მესანგრე.

მოროზო. რაო, მესანგრე? მაინც ვინა?

ჟაკი. ბიანკას თავად უკისრია მთავარსარდლობა,

უკვე აღმართეს იმნაირი ციხე-სიმაგრე,

სპინთლა მასთან გეგონება უბრალო ბორცვი.

მე ხომ ღარიბი და არაფრის მქონებული ვარ,

ნებას თუ მომცემთ, მთელ ჯამაგირს ნაძლევად დავდებ:

მთელი ძალებით რომ მიეჭრათ და შეუტოოთ,

და მიაყოლოთ იმ თქვენს ძალებს არტილერიაც,

სამ ღამეს მაინც ვერ აიღებთ თქვენ იმათ ციხეს.

(შემოდის სოფოკლი)

პეტრუჩიო. რა ხუმარა ხარ, ჩემო კარგო ჟაკ!

სოფოკლი. უნდა გავბრუნდეთ. მაგ ციხეს ჩვენ ვერას დავაკლებთ!

ჟაკი. ახლაც მთვრალი ვარ?!

სოფოკლი. თუ გული გერჩით, კი ბატონო... მიბრძანდით, სცადეთ, თქვენც დაგაცხრობენ!.. ძლივძლივობით გამოვასწარი.

პეტრუჩიო. ხომ არ გაგიჟდით — ქორწინების პირველ ღამესვე მე გარე-გარეთ ვილაყუნო?! პირუტყვი ვიყო, გამაგდეთ ბარემ სამოვარზე და ის იქნება! ისე შევუტევ!.. გამომყევით, თუ შეგერჩათ ძალა.

სოფოკლი. თუ ჩემნაირი შერცხვენა გსურთ, მაშინ მიბრძანდით... სადაც თქვენ საწოლ ოთახს ელით — მტრის ბანაკია, ყველა სარკმელში ზარბაზნების ლულები მოსჩანს, ხოლო რით არის დატენილი ის ზარბაზნები, მაგას სულ მალე თქვენს საკუთარ თავზე გამოსცდით.

პეტრუჩიო. გამარჯვებასაც მეტი ფასი ექნება მაშინ.
(ზემოთ, ფანჯარაში, მარია და ბიანკა გამოჩნდებიან).

მორთო. ეგერ, გამოჩნდნენ სათათბიროდ მტრის ბანაკიდან!

გონს ვერ მოვსულვარ, ეს რა ხდება! თმა ყალყზე მიდგას!

პეტრუჩიო. რას ჩაკეტილხარ, შვილო, სახლში? რა მოგივიდა?!

მარია. გადავწყვიტე, რომ საიმედოდ ვიყო დაცული.

პეტრუჩიო. ვისგან, ძვირფასო? ვინ გაბედავს შენ წყენინებას?!

ხომ არ გგონია, სახლში ჯიქურ შემოგივარდე?!

მარია. ისე გავმაგრდი, მაგას ღმერთით, ვერც მოახერხებ.

პეტრუჩიო. მიგიხვდი, განა: ქალწულობას ველარ ელევით — ორიოდ ღამით კიდევ გინდა შეინარჩუნო.

მარია. ორი ღამითო?... იქნებ ათით, ოცით, ასითაც...

მანამ თვითონვე არ ვინდომებ შენთან დაწოლას.

სოფოკლი. პა, პა, პა, პა, რას გააღმასდა!

მორჩა, დღეიდან ვერ ვენდობი წყნარ დედაკაცებს.

თუ აიწყვიტეს, მტრისას მერე, ველარ დააბამ.

პეტრუჩიო. როგორა ბრძანებთ? მანამ თვითონ არ ვინდომებო?

ნეტა ასეთი ვინა მყავხარ, შენ, ქალბატონო?

ბიანკა. ვინა და ცოლი კოხტაპრუწა ვაჟბატონისა.

პეტრუჩიო. თქვენ ვილა მყავხართ? თქვენც გამიხდით აქ მბრძანებელი?!

მარია. თანაც მთავარი მბრძანებელი — ნუ დაივიწყებთ!

ბიანკა. ახლა ბრძანებაც მოისმინეთ: ცოლს მოასვენებთ

და ქუჩა-ქუჩა, გარე-გარე ივლით ამაღამ.

მარია. ხვალე ღამითაც... ზეგ ღამითაც!

პეტრუჩიო. ნეტა რას ბოდავ?

მარია. ასეა, მამა, თუ არ მოსწონს ჩემი პირობა,

მაშინ ვედარც კი ეღირსება შინ შემოშვებას.

სოფოკლი. აი სიტყვები! ეს კი მართლაც მწამს!

ტრანიო. ხომ გაიგონეთ —

ენაწყლიანი ცოლი შეგხვდათ, ღმერთს უმადლოდეთ.

პეტრუჩიო. ნეტავი სულ არ გამეგონა, სმენა დამხშოდა.
სოფოკლი. ეს ვინ ყოფილა — სულ ტყუილად არ ვიბრალეზდით.
რა სცხია ამას სათნოების, როგაპ დედაკაცს!

პეტრუჩიო. მე მაინც იმას ვიმედოვნებ, რომ გაგვეხუმრე...
მარია. ღმერთმა იმედი ნუ მოგაკლოს!..

პეტრონიუსი. მეც ასე მჯერა,
რომ აქ ჩამოხვალ...

მარია. მეცა მჯერა, რომ არ ჩამოვალ.

პეტრონიუსი. მაშინ მე თვითონ ჩამოგატრევ.

ბიანკა. მაგას ვერ იზამთ,
თუნდ მოგვაყენოთ ამ საგრაფოს მთელი მხედრობა.
ჩვენ თვითონ თუ არ მოგვესურვა, ვერ ჩამოგვატრევთ.

მორთო. ღმერთო, მაშორე ამნაირი დაქორწინება!

პეტრუჩიო. მითხარი მაინც, რა შეგიჯდა, რა მოგელანდა,
ასე უხამსად რომ მექცევი, ჩემო მარია.
ძალათი ხომ არ შემირთვიხარ? ის კი არადა,
ამ ჩვენს ცოლქმრობას ჩემზე უმალ შენ ოცნებობდი.
იქნება შიშობ?! ფიქრი ნუ გაქვს — მე ისევ შემრჩა
ძველი გზნება და სიხალისე...
რა ბრძალებაა — წმინდანი ხომ არა გგონივარ?!
ვერ დავიჩემებ, სრულყოფილი კაცი ვარ-მეთქი,
მაგრამ სიბერე ჯერ შორსაა, არც ძაბუნი ვარ,
ჯანი კვლავ მომდევს და წამლებსაც არ ვსაჭიროებ:
ოჯახისა და ქმრის ერთგულ ქალს რაც მოუნდება,
ნუ გეშინია, გულს არ დავწყვეტ და არ მოვაკლებ.

მარია. ვიცი, ბატონო.

პეტრუჩიო. ყველამ იცის, ჩემი ქონების
და ხალხში თავის გამოჩენის არ მერცხვინება...

მარია. არ გედავები. თუნდა ვიყო გაუთხოვარი,
მდიდარ-მდიდარი საქმროებიც რომ მეძლეოდეს,
ტალიკ-ტალიკ ვაჟკაცები, და პეტრუჩიო
გამომეცხადოს თუნდ პერანგის ამარა მაშინ,
ჯიბეში ათი გახვრეტილი შილინგი ედოს,
ისიც მღვდლისათვის მისაცემი ჯვრისწერის ფასად,
ღვთისმშობლის მადლმა იმ ვაჟკაცებს ზურგს შევაქცევდი
და მაშინაც კი პეტრუჩიოს მივთხოვდებოდი.

პეტრონიუსი. მაშ, რა თავს იგდებ, რა სიგიჟემ წამოგიარა — ამ ფანჯარაში
გაკოტრებულ მეწისქვილესავით რომ გადმოყუდებულხარ?!

პეტრუჩიო. თუ ასე არის, აქ ჩამოდი, ჩემო მარია,
და ახლა საქმით დამიმტკიცე ეს სიყვარული.

მარია. არა, ბატონო, ჯერ მოვრიგდეთ ზოგ რამეებში,
თქვენ კი მანამდე მანდ იდუქით.

ბიანკა. ყოჩაღად, ქალო!

უფრო თამამად ითამაშე —

ყველა კოზირი შენს ხელთ არის!

ს თ ფ რ კ ლ ი. მათხოვრობაში გამძვრეს სული, თუ ამ ორ როგაპს

მეტი არ ჰქონდეს თაღლითობა, ვიდრე მთელ საქალეს.

პეტრუჩიო. რა თავსატეხი გამიჩინე — ველარ მივმხდარვარ:

გიყვარვარ კიდევ... არც გიყვარვარ...

მარია. დიახ, ბატონო,

მანამ ამ საკითხს არ გადაწყვეტ, არც გაგიკარებ!

პეტრუჩიო. ენას თუ აღარ გააჩერებ, მე გავცოფდები.

მარია. მაგას რაღა სჯობს, მაშინ სულაც არ გაგჩუმდები.

პეტრუჩიო. გაჩუმდი-მეთქი, ნუ გაგიჟდი, გაფრთხილდი, ქალო —

ნუ დაგავიწყდა, რომ მე ისევ პეტრუჩიო ვარ.

მარია. მე კიდევ უფრო უარესი — მე ის ქალი ვარ,

ვისაც მაგ თქვენი პეტრუჩიოს არც გაცოფების

და არც სახელის ოდნავადაც არ ეშინია;

ვინც არასოდეს თავს არაფის დააჩაგვრინებს.

ხომ გაგაფრთხილე?! ახლა უფრო კარგად გამიცან.

პეტრუჩიო. თუ მართლა ასე იმარჯვებ და თუ გამაგრდები,

მე რაღა მეთქმის...

ბიანკა. იმარჯვებ და გამაგრდებიო!

სიმარჯვეცა და გამაგრებაც შენ გმართებს ახლა.

პეტრუჩიო. ხმა ჩაიკმინდე, ენაქარტალავ!...

პეტრონიუსი. ნუ გაიკრიფე, ქალო, ენად, დაბლა ჩამოდი,

შვილის უსიტყვო მორჩილებას ნუ დაივიწყებ.

პეტრუჩიო. რაც შეგიცოდავს, გაპატიებ, ოღონდ ჩამოდი!

მარია. შენი უფლებამოსილება აკი ტაძარში

გადაულოცე ჩემს მეუღლეს, ძვირფასო მამა.

ნეტა რაღას მთხოვ? დღეის იქით შენ შეგიძლია

ელოდო ჩემგან მხოლოდ ხათრს და პატივისცემას.

გცემ კიდევ პატივს, რაღა გინდა, ოღონდ დამლოცე —

ტკბილი ძილი და მოსვენება მისურვე ახლა.

პეტრონიუსი. მასხრად არ გვიგდებს! ბედი შენი, ხელს ვერ მოგაწვდენ.

თორემ მე ისე დაგლოცავდი, როგორც ეშმაკი

დალოცა ერთხელ წმინდა დუნსტანმა —

ჩამოგათრევდი ცხვირით დაბლა.

ბიანკა. ასე ღრიალი

წმინდანს რომ სულაც არ შეჰფერის! ცოტა რევანდი

მართლაც მისწრება იქნებოდა ძილის წინ თქვენთვის.

პეტრუჩიო. რაკი უფლება მამისაგან მე გადმომეცა,

კარი გამიღე, მარია, და დამემორჩილე,

თორემ საცაა გავცოფდები!

მარია. რას უცდი მერე?

გამოიყენე ეს უფლება!

პეტრუჩიო. გამოვიყენო?!

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

რადანაირად, თუკი სახლში არ შემომიშვებ.

კარი გაშიღე და მე ვიცი!..

ბიანკა. რას ბაქიბუქობთ?!

მარია. ისე, ბატონო, უფლებაზე თუ მიდგა საქმე —
შენც იმდენივე გმართებს ჩემი, რასაც თხოულობ.

პეტრუჩიო. რას მევაჭრები, შემომიშვი და გავასწოროთ
ანგარიშები ერთმანეთში. მე, ჩემდა თავად,
რაც კი რამ მმართებს, გადაგიხდი დაუყოვნებლივ.

მარია. დაბმულ ცხენივით ნუ გაფიცხდი. შენ რომ მოითხოვ
პატივისცემას ახლა ჩემგან, მე თუ მაქვს ნება,
რომ შენც მოგთხოვო იმგვარივე პატივისცემა?

პეტრუჩიო. გაქვს, როგორ არა.

მარია. მაშინ მოვითხოვ — უფლებების, პატივისცემის.
თუ ნების ძალით — როგორც გინდა, ისე უწოდე —
ამ სისულელეს დაანებო ახლავე თავი,
მეც ზომასვენო და შენც წახვიდე დასაძინებლად.

პეტრუჩიო. რითი ვუშველოთ ჩვენ ამ საქმეს?

პეტრონიუსი. კეტებით მხოლოდ!
ოი, აქ მომცა შენი თავი, რას აგაჭრელებ!

ბიანკა. მადლობა ღმერთს, რომ აღარ შეგრჩათ არც ერთი კბილი!

პეტრონიუსი. ამნაირ ჯანყს და ამბოხებას კაცობრიობა
არ მოსწრებია, როგორც ვიცი, ტირონის შემდეგ.

მარია. თუ წესიერად მოიქცევი, არ გამაბეზრებ,
მეც თუ მანამდე გადამივლის უკუნებობა,
თან მეგობრებიც თავდებად თუ დაგიდგებიან,
იქნებ ამ ერთი-ორი კვირის შემდეგ მოვლბე და
გაკოცო კიდევ, ხოლო ზოგჯერ შენც გაკოცნინო.
გამიგე ახლა?

სოფოკლი. ჰოი, ბიჭო, რას გაუტია!

პეტრუჩიო. არა უშავს რა, კაბა ბევრია ქვეყანაზე.

მარია. მადლობა ღმერთს, რომ არც შარვლების ნაკლებობაა.

პეტრუჩიო. ასე მგელივით მოშივებულს რა დამაძინებს.

მარია. ივანეშმე, სადაც მოგესურვოს. ოღონდ მომეშვი.

ბიანკა. იმ თქვენს მერძევე დედაკაცებს ესტუმრეთ ჩქარა,
დაგანაყრებენ თქვენს გემოზე, ოღონდ ეცადეთ.
მოსართავეები რიგიანად შემოუჭიროთ,
არ მოგიცურდეთ უნაგირი და არ დაშავდეთ.

პეტრუჩიო. ახლა კიდევ რომ ჩამოხვიდე, მომეალერსო,
მამაკაცების დამათრობელ კოცნით დამფარო,
მაგემო სიტკბო საქორწინო სარეცელისა,
ჩემს ასავზნებად ათასფრადაც რომ შეიცვალო, —
მაინც ასეთი უგრძნობელი, ცივი, გულგრილი,

ასეთი მძიმე და მოძულე დავრჩები შენი.
 ღმერთს თქვენთვის ჭკუის ნატამალიც არ მოუცია,
 ქალების მთელი ძლიერება სილამაზეა,
 მაგრამ, ეს თქვენი სილამაზე რას ემყარება?
 აბა, მოგაკლდეთ აბრეშუმში, ფერ-უმარილი,
 თერძი, შიმშილით მკურნალობა!.. დამხრჩვალ კატებსღა
 დაემსგავსებით.

მ ა რ ი ა. გერ მოგართვეს! ჩვენ იმას ვგავართ,
 ვინც მოგვაგვლინა ქვეყანაზე — ბუნებას ვგავართ,
 სიმშვენიერით, სიუხვით და დიდებულებით...
 მამაკაცების მოსახიბლად ვშობილვართ ქვეყნად,
 და სილამაზე ისე უხვად გვიბოძა ღმერთმა,
 რომ ჩვენგან მონურ მორჩილებას ვერც ეღირსებით.
 ბაჯალლო თქროდ გავჩენილვართ ამ ქვეყანაზე,
 მაგრამ როგორც კი ქმრის ტვიფარი მოგვეკარება,
 როცა ეს თქრო ქმრის თუნუქთან აითქვიფება,
 სირცხვილისაგან სპილენძივით ვწითლდებით მაშინ,

პ ე ტ რ უ რ ი ო პირიქით, მაშინ ემსგავსებით ადამიანებს!
 ხოლო მანამდე ქალებს სულიც არ გაგაჩნიათ.
 ახლა მშვიდობით, გამომყევით თქვენ, მეგობრებო.
 ამაღამ უნდა ვიმარხულოთ, როგორც წესია...
 თუ ამოვიდუ შენთან მაინც? კარებს გამიღებ?

მ ა რ ი ა. არა, ბატონო.

პ ე ტ რ უ რ ი ო. ასე იყოს! თღონდ იცოდეთ,
 ვერ ეღირსებით მანდ ვერც საჭმელს, ვერც ცეცხლს და სანთელს!
 გაძალღებულებს გაყურყუტებთ, სულს ვერ მოითქვამთ!..
 რას იტყვით, კიდევ აჯანყდებით? ახია თქვენზე.

ბ ი ა ნ კ ა. ძალიანაც ნუ იქაჩები. მაგას სჯობია
 დამშვიდებული გაბრუნდე და ტკბილ ძილს მიეცე.
 ერთი თვის ალყაც ვერ შეგვარყევს, ნუ გეფიქრება...

მ ო რ ო ზ ო. მაშ ბარაქალა შენს ქალობას!

მ ა რ ი ა. ნუღარ ზოზინებ,
 ბარემ წადი და დაიძინე შენ, პეტრუჩიო.
 თქვენც, ბატონებო, თქვენც წაბრძანდით. თორემ მამაჩემს
 არ შეუძლია ღამის ტეხა. სხვა დროსაც გვნახეთ.
 ათიოდუ დღეს, თუ მეტს არა, აქვე ვიქნებით,
 და მანამ ჩვენსას არ გავიტანთ, აღარც გამოვალთ.

პ ე ტ რ უ რ ი ო. თავს ყულფში გავყოფ, შენსას კი არ გაგატანინებ.

მ ა რ ი ა. მე კი ამკუწონ ასო-ასოდ, თუ პეტრუჩიოს
 ცოლის რიდი და ცოლის შიში არ შევასწავლე!
 ჩემი მიზანიც ეს გახლავთ სწორედ.
 შენ დედაკაცის მომრჯულებულს გეძახის ხალხი,
 შიშის ზარსა სცემ ყველას, როგორც ცოლის მომდრეკი.

ახლა მაგ სახელს დედაკაცი წაგართმევს სწორედ
და შენ თვითონვე მოგარჯულებს, შენ თვითონ მოგდრეკს.
რას გადმოკარკლე ეს თვალები, რას დაიბღვირე,
ის ქალი სწორედ მე გახლავარ, მე, მოგარჯულებ!..
აგეწვათ, განა? არა. უშავს. ახლა მშვიდობით.
ჩვენ ფხიზლადა ვართ.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ბ ი ა ნ კ ა. თუ გაბედავთ, შემოგვიტყით. (მარია და ბიანკა ფანჯარას მოშორდებიან).

პ ე ტ რ ი უ ს ი. სულში ეშმაკი შეძვრომიათ, თავს გეფიცებით.

პ ე ტ რ უ ჩ ი თ. ეშმაკს ვაჩვენებ მაგ ალქაჯებს, ნახეთ თუ არა!

ძველი ანდაზის სიბრძნეს კარგად შევაგნებინებ:

„თუ არ გაინძერი, პურსაც ვერა სჭამო!“...

გაჭენებული ტაიჭიდან არ ჩამომაგდეს!

ჩემთან, ო, ჩემთან, ბატონებო, ნუ მომშორდებით,

ფეხს ნუ მოიცვლით — ვერა ხედავთ, მამაკაცების

უფლებებს როგორ დაემუქრნენ! ალყა დავარტყათ:

ან ამოვხოცოთ შიმშილითა, ან გავტყუოთ და

გამოვაბრძანოთ შერცხვენილი, თავჩაქინდრული!

პ ე ტ რ ი უ ს ი. ყველა შესასვლელს ამოვხერგავ, იმ ფანჯრებს გარდა.

შველა თუ სცადეს ქალაქელმა დედაკაცებმა,

ბრძოლით უკანვე გავაბრუნოთ და არ მოვუშვათ.

ს თ ფ თ კ ლ ი. მე იმ კუთხიდან ვუდარაჯებ.

მ ო რ თ ზ თ. ჩემს რაზმეულს კი

აგერ, სახლის წინ წავაწვენ და ჩავუსაფრდებით.

ქ ა კ ი. (ჩუმად) ამ ხნის ბერიკაცს აბა დგომა სად შეგეძლება!

პ ე ტ რ უ ჩ ი თ. სახლში შევბრუნდეთ, გავამზადოთ იარაღები!

შევაფუცხუნოთ, გამოვრეკოთ იმ ბუნაგიდან —

ნახეთ, მუხლებზე დაჩოქილებს რას მოვახსენებ!

ქალების რისხვას მეძახიან, პეტრუჩიო ვარ,

ქვეყანა ჩემზე ლაპარაკობს, და საკუთარი

ქორწინების დღეს თავს არავის ავაგდებინებ!

(გადიან)

ს შ რ ა თ ი I V

ოთახი იმავე სახლში

(სხვადასხვა მხრიდან შემოდინან როლანდი და პედრო)

რ ო ლ ა ნ დ ი. პედრო, დაიცა.

პ ე დ რ ო. არ მცალია, ჩემო ბატონო.

რ ო ლ ა ნ დ ი. საით გარბიხარ?

პ ე დ რ ო. მომიტევეთ, ჩემო ბატონო,

მაგრამ მე ჩემ თავს არ ვეკუთვნი.

რ ო ლ ა ნ დ ი. ხომ არ გაგიჟდი!

როლანდი. მით უკეთესი, მაგას რა სჯობს, თუ ააღელვას!
სოფოკლი. რად გინდა მერე, სათოფედაც აღარ იკარებს!
დგას და შორიდან უთვალთვალეს, აღელვებული.
თვითონ თთახში ჩაიკეტა. ახლა გაგზავნავარ,
რათა ქალების საომარი მზადება ვნახო.

როლანდი. რას მეუბნები! მაღლა ცაში რომ დამენახა
ორი ლაშქარი ერთმანეთთან შერკინებული.
არა მგონია, ამნაირად გამკვირვებოდა.
ჩემი ლამაზი ქალბატონი ხომ არ გინახავს?

სოფოკლი. ახლახან ვნახე, იჯდა და ფიქრებს მისცემოდა.
მერე, ეტყობა, გადაწყვიტა ერთბაშად რაღაც —
გახარებული წამოვარდა... სიცილი წასკდა,
და გამოიქცა, რომ მოროზოს არ შეხვედროდა.

როლანდი. ალბათ, ჩემკენ თუ გამოიქცა.

სოფოკლი. თქვენ არ წამოხვალთ?

როლანდი. არა.

სოფოკლი. მშვიდობით.

(გადის)

როლანდი. შენც მშვიდობა ნუ მოგეშალოს.

ნეტა ვიცოდე, რაზე იყო დაფიქრებული?

რამ გაახარა — ისე უცებ რას წამოვარდა?!

მე გამიხსენა ალბათ მაშინ!.. მაგრამ ვაითუ,
იმ კუდწაჭრილმა და ბეხრეკმა ჭაკმა მოროზომ
აცთუნა თავის ოქროებით, ხარახურათი?!

ალბათ ერთბაშად გაუელვა — ხომ სულერთია,

მაინც ხომ მალე ჩაძაღლდება ის ბეხრეკიო!

და სწორედ ამის გაფიქრებამ გაახალისა.

აჰა, აქეთკენ მოდის სწორედ!.. ეგერ, მოროზოც...

როგორ შორიდან უთვალთვალეს... მივესალმები.

სალამი, ჩემო ქალბატონო.

(ერთი კარიდან ლივია შემოდის, მეორედან — მოროზო, სმენა გამახვი-
ლებული აქვს).

ლივია (თავისთვის). მელა სოროში შეყუჟულა და მითვალთვალეს. —

ღმერთი გფარავდეთ, ჩემო ბატონო.

როლანდი. სად იყურებით უცნაურად?

ლივია. ჩემო ბატონო,

ჩვეულება მაქვს, როგორცა მსურს, ისე ვიყურო.

მოროზო (თავისთვის). მაგ სიტყვებისთვის მე დიდძალ ფულს გავიმეტებდი.

როლანდი. იქნებ არ მოგწონთ ის საგანი, რასაც შეჰყურებთ?

ლივია. კარგად მიმიხვდით?

როლანდი. ველარა მცნობთ? ველარ მიცანით?

ლივია. რამდენს ვცნობ, მაგრამ მერე ვნანობ, რად ვიცნობ-მეთქი!

როლანდი. რატომ გატეხეთ თქვენი ფიცი?

ლივია. პირდაპირ გეტყვით,

უწლოვანი ხართ, ხელს არ მომცემს თქვენთან კავშირი.
მ ო რ ო ზ ო (თავისთვის). აი, მართლაც ჭკვიანი ქალი!

ლ ი ვ ი ა. უნდა ეცადოთ და ჭკუაში უნდა ჩავარდეთ,
სახეზე წვერს რომ მოუშვებდეთ, კარგი იქნება —
(ვის ეამება ბიჭბუჭების მშრალ კანზე კოცნა!)
ცოტა ლაზათიც შეიმატეთ...

მ ო რ ო ზ ო (თავისთვის). შენ გენაცვალე!

ლ ი ვ ი ა. თუ მომესურვა ესპანური ხელთათმანები,
და ათ გირვანქად ღირებული კარგი კორსაჟი,
ან კოხტა ცხენი სანადიროდ, — ვინ იცის, იქნებ
წყალობის თვალით მოგხედო და მივიღო შენგან.

რ ო ლ ა ნ დ ი. კარგი. მშვიდობით ბრძანდებოდეთ. ის მირჩევნია
სმითფილდში ერთი უხეირო ჭაკი ვიყიდო,
ზედ გადავჯდე და კისერი მოვატეხინო.

ლ ი ვ ი ა. თქვენ ჩემი ძველი ნაცნობი ხართ და სიკეთე მსურს.
ეცადეთ მალე დავაუკაცდეთ! ახლა მშვიდობით,
რაკი ასეთი საწყალი და უმწეო ჩანხართ,
შეგიჩვენო სადმე პატიოსან მოახლე გოგოს
და ის გიმეფლით, სასარგებლო რამეს გასწავლით.

მ ო რ ო ზ ო (თავისთვის). ჩემია, ჩემი! ვედარავინ წამართმევს, მორჩა! —
პრი, გოგონი, გენაცვალე!

ლ ი ვ ი ა. პოი, წიწილაჲ!
(სილას გააწნავს და გადის)

მ ო რ ო ზ ო. — რათ?! ეს რა ქნა! — ვერ ვეწყოთი ამნაირ ალერსს!
ღმერთი გფარავდეთ.

რ ო ლ ა ნ დ ი. ეშმაკებსაც კი წაუღიხართ!..
(ცხვირს მოუგრებს)

მ ო რ ო ზ ო. ოჰ!

რ ო ლ ა ნ დ ი. ზომ მიიღე საჩუქარი სასიყვარულო?
მადლობის მეტი რაღა გეთქმის! (გადის)

მ ო რ ო ზ ო. კაცი არ ვიყო,
თუ სხვისი ცხვირიც არ ვიხილო ამნაირ დღეში.
(გადის)

მ თ ქ მ ე ლ ე ბ ა მ ე რ ე

ს უ რ ა თ ი I

ოთახი პეტრონიუსის სახლში.
(შემოდინან პეტრონიუსი და მ ო რ ო ზ ო)

პ ე ტ რ ო ნ ი უ ს ი. ყურის ძირშიო, ასე ბრძანეთ?

მ ო რ ო ზ ო. თანაც რა მაგრად!

გაშლილი ხელი ცხვირსაც მისწვდა და გამიბრტყელა...

პეტრონიუსი. იქნებ აუგად მოიხსენეთ!

მოროზო. არც ერთი სიტყვა!

პეტრონიუსი. ან ხელი ხომ არ შემოჰკარით?

მოროზო. ნეტავი მართლა!

საამაყოდაც მექნებოდა! მაგრამ, ბატონო,
თავად გალახულს, რა ვქნა, რალა შეამაყება!

პეტრონიუსი. თქვენ მოთმინება იქონიეთ, მე გაგიკურნავთ.
ზურგს ისე მაგრად ავუხურებ, ხელად მორჩება!

მოროზო. მეტიმეტია ეს, ბატონო, როგორ იქნება!

პეტრონიუსი. ამ გოგონების ჩასახვის დროს, სინდისსა ვფიცავ,
ალბათ მთვრალი თუ ვიქნებოდი, — და განა ღვინით, —
რა სათქმელია! ლუდგარეულ არყით დამთვრალი!..
მიტომაც ასე არეული და დამთხვეული
გამოდგნენ ბოლოს, თუმც დღემდე თავს იკატუნებდნენ.
ის ბიჭიც ასე მოიშორა?

მოროზო. ესლა მამშვიდებს:

ვით სათამაშო ხის აჩუა, ისე გასწირა!
არც კი შეხედა! თითქოს სულაც არა სცნობოდეს,
თითქოს ისეთი არაფერი ეფიქროს მასზე!
არადა აგერ სამი დღის წინ მე თვითონ ვნახე,
ისეთი მადით დაეწაფა როლანდის ტურებს,
გეგონებოდა, მოშიგდა და ხარბადა სჭამსო.

პეტრონიუსი. არ გაგვაცურონ!.. ბიჭმა რაო? რა უპასუხა?

მოროზო. ლამის იტირა!.. და გაიქცა, თავჩაქინდრული.

პეტრონიუსი. გამოგიტყდებით, ლივიასიც აღარა მჯერა
თუმც მუდამ სათნო და მორჩილი გოგონა იყო...
ანდა იქნება სილის გაწვნაც წყალობას ნიშნავს!

მოროზო. კარგა მაგარი წყალობა კი უბოძებია!

პეტრონიუსი. ნუ გეფიქრებათ! მღვდელს მე უკვე ველაპარაკე,
და ორ საათში, ჯვარსაც დაგწერთ. კმაყოფილი ხართ?

მოროზო. რალა თქმა უნდა!

პეტრონიუსი. მე მომანდეთ, ნუ გეფიქრებათ!
მაგ ქალბატონსაც ისეთ მწარე-მწარეს ვაგემებ,
მთელი ერთი თვე საწებელიც აღარ დასჭირდეს.

მოროზო. არა, ბატონო, ზედმეტია ეგ სისასტიკე.

პეტრონიუსი. რა ბრძანებაა...

მოროზო. მაგრამ უცებ რომ სიყვარულმა წამოუაროს,
და ერთი მწარე ალიყური კიდევ მაჭამოს?!
აკი ქალები ნაზ სიყვარულს ასე ავლენენ!

პეტრონიუსი. თქვენ რა გგონიათ, არც ეგ არის შეუძლებელი.

მოროზო. არც მე დავრჩები მაშინ ვალში: სამაგიეროდ
ამაღამევე, დამერწმუნეთ, ჩემი გახდება.

პეტრონიუსი. ამალამ მართლაც თქვენ გეკუთვნით.

ეროვნული

ბიბლიოთეკა

მ ო რ ო ზ ო .

ხომ ბებერი ვარ,

ისეთს გავხდი, რომ თორმეტი თვე სულ კრუსუნებდეს!

პეტრონიუსი. ახლა წავიდეთ და პეტრუჩიო ვანუგეშოთ.

მ ო რ ო ზ ო . ერთი მიბრძანეთ, ის როგაპი იმგვარადვეა

ურდულეზგაყრილ ოთახებში გამოკეტილი?

პეტრონიუსი. იმგვარადვეა... და იმგვარად დარჩება, მანამ
შემშილით სული გასძვრებოდეს... ეგ სხვა ქალებსაც
გამოადგებათ გაკვეთილად; ამიერიდან
ნახეთ, თუ ყველამ დიდ წყალობად არ მიიჩნიოს
ქმრისთვის წადების თასმით შეკვრა და გაოფლილი,
ნამგზავრი ცხენის დაურევება...

მ ო რ ო ზ ო .

ო, მაშინ ნახეთ

ნეტარება და სიხარული!.. მაგრამ, ბატონო,

არ გაგიგიათ — ხმები დადის, თითქოსდა ქალებს

გადაეწყვიტოთ აჯანყება, ქმრების გაუუქვია...

პეტრონიუსი. ეუქვია და ჭყლეტა ჩვენა გვკითხონ — ისე მივაჭყლეტო

კედელზე ყველას, როგორც გინახავს!

ჯერ სამარცხვინო სკამს დავაკრათ — ზღვაში შევაგდოთ,

იქნებ კოლუმბის სიმამაცე გამოიჩინონ

და მორჩილების კუნძულები აღმოაჩინონ.

ნეტა ვიცოდე, რას გზოზინებთ. წავიდეთ ბარემ.

მ ო რ ო ზ ო . წმინდა გიორგი შეგვეწიოს ყველა საქმეში!

(გადიან)

ს უ რ ა თ ი

პეტრუჩიოს სახლის წინ

(შემოდის ლივია)

ლივია. ეჰ, მამაჩემო, თუ ეს საქმე მარჯვედ წარვმართე.

მაშინ შენს გეგმებს შესრულება არ უწერია,

გაცურებული დამირჩებით — ჯვარს ვეღარ დამწერთ...

ნეტა კი ღმერთით ის სიტყვები ჩემმა როლანდმა

ტეშმარიტებად არ მიიღოს!.. რა უნდა მექნა —

იმ ბებერ მელას ავუბნიე ამით გზა-კვალი...

დამაცა, ვნახო — აქვე ახლოს მხედრობა უდგას

გამძვინვარებულ პეტრუჩიოს. უნდა როგორმე

ისე გავძვრე, რომ არ შემნიშნონ. თუ დამინახეს,

ხელად სამხედრო ტრიბუნალში მიმაბრძანებენ. —

ჰეი, მანდ ვინ ხართ?

(ფანჯარაში გადმოდგებიან მარიკა და ბიანკა)

მ ა რ ი ა .

თვითონ ვინ ხარ?

ლივია. მეგობარი ვარ.

ბიანკა. ვინ მეგობარი?

ლივია. შემომხედუ და დამინახავ.

მარია. შე უბედურო, მოციქულად ვინ გამოგგზავნა?

ვისა აქვს შენი მოქარგული ენის იმედი?!

ლივია. არა, მარია, მეც დავრწმუნდი, რომ მართალი ხართ,
და, აჰა, აგერ, მოვედი, რომ შემოგიერთდეთ.

მარია. ასე ჩერჩეტი როგორა ხარ! რატომ გგონია,
რომ მაგ ლაქუცით გაგვაცურებ?! შენ თვითონ მხდალო...

ლივია. თავს გეფიცებით...

მარია. რას ფიცულობ?! თავს რად იწუხებ,
წადი და შენი თაფლის ენით სხვები დაატკბე.

ბიანკა. მაგ გუდა-სტვირით, ბიძაშვილო, ვერ გაგვაბრუებ,
მშვენივრად ვხედებით, ვისგანაც ხარ გამოგზავნილი.

ლივია. პატიოსნებას...

ბიანკა. კარგი ერთი, რატომ გგონია,
რომ გულს მოგვიღობო ქალწულობის, პატიოსნების,
უმანკოების და სხვა ამგვარ საუქმიდღეო
გრძნობების ფიცით!..

ლივია. დამიჯერეთ, მეც თქვენთანა ვარ

ბიანკა. დიდიხანია, ჩვენთანა ხარ?

ლივია. ეგ სულერთია,

ახლა მეც თქვენთან ერთად ვიცავ თავისუფლებას.

ბიანკა. თლონდ გაფრთხილებთ, ორპირობა თუ შეგამჩნიეთ...

ლივია. დამსაჯეთ მაშინ, როგორც გსურდეთ!

მარია. შენი როლანდი დაიფიცე — (რადგანაც ვშიშობ

უმანკოების დაფიცება აღარ შეგფერის) —

შენი როლანდი დაიფიცე, რომ დღეის იქით

ჩვენთვისაც, შენი თავისთვისაც ისურვებ მხოლოდ

თავისუფლებას, მშვიდობას და პატიოსნებას!

ლივია. როლანდსა ვფიცავ...

ბიანკა. დაიცადე! მაგას ისა სჯობს,

უფრო სარწმუნო ის იქნება, იმ მელაძუა,

იმ გადამღრძვალ ბერიკაცის მოროზოს ზიზღით

და სიძულვილით შემოგვფიცო! პირდაპირ გვითხარ —

დაფარფატებს-თქო ცარიელა ტომარასავით,

ჭაკის გაქუცულ კუდს უგავს-თქო ცანცარა წვერი.

ცოდო არის-თქო მაგის გვერდში ყმაწვილი ქალი;

ხანჯალი მუდამ უკანკალებს, ყოველ ძრობაზე

ლამის ტარამდე გაედუნოს; ეგ უბადრუკი

არ გაახარებს, არ აღირსებს სიამტკბილობას,

სულ ჩააშხამებს ახალგაზრდულ უზრუნველობას,

სულ სასთუმალთან უნდა უჯდეს, როგორც ავადმყოფს...

ეს დაიფიცე და დაგიჯერებთ.

ლი ვ ი ა. ვეფიცებით, რომ...

მ ა რ ი ა. დაიცადე. ნუ გეჩქარება:

გულის კარნახით ამბობ ამას,

თუ იქნებ მტურმა დაგარიგა?

ლი ვ ი ა. ნუ გეშინიათ,

რადგანაც ქმრების მეც თქვენსავით ცოტაღა მჯერა,

თავისუფლებას კი მეც თქვენებრ ვეჭომაგები.

მ ა რ ი ა. კარგად დაფიქრდი — ჩვენ რომ გენდოთ, ჩემო ლი ვ ი ა,

შენ კი ღალატი დააპირო, ამ ორპირობით

საერთო საქმეს ავნებ დიდად!.. წარმოიდგინე,

ასი წლის შემდეგ რას იტყვიან შენზე ქალები!

ჩვენ ხომ, ამ ჩვენი მაგალითით, გზას გავეუნათებთ,

ახალ წესსა და ჩვეულებებს დაუკანონებთ

და დღეის შემდეგ ქალთა მოდგმა ჩვენ გაგვალმერთებს.

ბ ი ა ნ კ ა. ცუდი განზრახვით თუ მოხვედი, გირჩევ გაბრუნდე,

მოინანიო მძიმე ცოდვა და აღსარებაც

ჩვენი ქალაქის ღირსებასრულ ქალებს გააუგო.

რად გინდა სული დაიმძიმო ბოროტი ცოდვით!

ეგეც გახსოვდეს, თუ ღალატით მოსულხარ ჩვენთან

და ზიანი თუ მიაყენე ჩვენს დიდ განზრახვას,

უნდა იმნაირ ქვეყანაში გადაიხვეწო,

სადაც ქალების სახსენებელს სულაც ვერ ნახავ.

მ ა რ ი ა. თორემ იცოდე, დედაკაცი თუ შეგხვდა სადმე, —

ვისაც მხეცობა მამაკაცთა გაგონილი აქვს, —

და თუ გაიგო შენი მძიმე ცოდვის ამბავი...

ბ ი ა ნ კ ა. კბილჩაცვენილი დედაბერიც რომ იყოს იგი,

რომელსაც ქალის აღარ შერჩა არც სილამაზე,

არცა თვალები, მოქნილობა, ეშხი, იერი,

და ყავარჯნებზე აბობლებულს ერთიღა მხოლოდ,

მხოლოდღა ენა შერჩენია დედაკაცისა,

ეს იცოდე, რომ ყნოსვით გიცნობს, აგეკიდება,

და საშინელი სიზმარივით ვერ მოიშორებ,

წყველით აგავსებს, შეგილანძღავს პურსა და ღვინოს,

და გათხოვება თუ გელირსა, ქმარს მოგინუსხავს,

დაგიძაბუნებს და სიტკბოს ვერ განგაცდევინებს

მ ა რ ი ა. დაგესევთან გოგონები ფურიებივით,

ისე დაგრქმეტენ, ერთიანად დაგალურჯებენ.

ვინც კი გაიგებს შენს ამბავსა და ვინაობას, —

ქალებს ვგულისხმობ, რა თქმა უნდა, — ცოფიანივით

მოგგვარდებიან და შეგძახებენ — „შურს ვიძიებთო!“

ჯოჯოხეთიც კი სანატრელი გახდება შენთვის!

ასე რომ, თუკი ავი გულით მობრძანებულხარ,

უკან გაბრუნდი, გირჩევნია, და როგორც აგერ

ჩემი ჭკვიანი ბიძაშვილი მოგახსენებდა —

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

მოინანიე! ღალატი არ გამოგადგება!
ლივია. მთელმა ქვეყანამ შემოძულოს, თუ გატყუებდეთ.
მარია. კარგი, გენდობით, ოღონდ ნდობა შენც დააფასე.
ხელცარიელი მოგვიხვედი?

ლივია. რა სათქმელია!
აგერ ღვეზლები, ტკბილეული, ხორცი, კუჭმაჭი,
ღვინო და ლუდი... ოღონდ ჩქარა! არ დამიჭირონ.

მარია. სასტუმროს კართან გელოდებით,
იქ არის ჩვენი საიდუმლო შემოსასვლელი.
თან წამოიღე ეს ხორაგიც. ოღონდ გახსოვდეს —
ფეხს სახლში ისე ვერ შემოდგამ, თუკი წინასწარ
კაცების მიმართ მორჩილება არ დაიბერტყე.

ბიანკა. ფრთხილად, არავინ დაგინახოს.

ლივია. ნუ გეფიქრებათ. (გადის)

ს პ რ ა მ ი 111

ქუჩა.

(შემოდინან როლანდი და ტრანო)

როლანდი. ესკალუპუსი თუ გსმენია, ჩემო ტრანო,
სახელგანთქმული დასტაქარი, რომელმაც თურმე
ღალატისათვის ასო-ასოდ აქნილი ხალხი
კვლავ მიაკერა ერთმანეთსა, სული შთაბერა
და პატიოსან ხალხად აქცია?

ტრანო. გამიგონია, მაგრამ ახლა რამ გაგახსენა?

როლანდი. უფრო დიდ სახელს და დიდებას თუ მოისურვებს,
მე ქალს შეეურჩევ უსირცხვილოს, ნამუსგარეცხილს,
ბილწს, მოღალატეს... და იმ ქალსაც თუკი გარდაქმნის,
თუ გადააქცევს პატიოსნად, მაშინ რა გვეთქმის,
ზეციდან ისევ გამოვიხმოთ და იყოს ჩვენთან...

ტრანო. პირდაპირ მითხარ, თუ ღმერთი გწამს, რამ შეგაწუხა?

როლანდი. ბეჭებზე ბოღმა მომჯდომია და მიმაჭენებს,
ამოჰკრავს ხოლმე გამეტებით ჩემს მოთმინებას, —
და რას ამოჰკრავს, არ იკითხავ? დეზებს კი არა, —
გესლს, გესლს ამოჰკრავს, გამწარებულ დუდაკაცისას.

ტრანო. სატრფომ ცხვირი თუ აგებზეა?!

როლანდი. ყოფილმა სატრფომ!

ტრანო. ახლა არ არის შენი სატრფო?

როლანდი. ახლა აღარა.

ისე მიმუხტლა, მტერიც კი რომ არ გაგიმეტებს.

მორჩა, დღეიდან ჩემი სატრფო და საყვარელი

ცხენი გახდება, ან მახვილი, ანდა წიგნები...

(გადის)

ტ რ ა ნ ი ო. ძაღლი მოროზო! ყველაფერი იმის ბრალია!
მაგრამ, ღვთის მადლით, თავის ქორწილს ვერ ეღირსება,
სული გასძვრება, ჩაძაღლდება ჯვრის დაწერამდე.
ამ ყმაწვილს უნდა მივეშველო, თავს არა ავნოს —
არც კეთილ რჩევას მოვაკლებ და არც შემწეობას.

(გადის)

ს უ რ ა თ ი IV

ოთახი პეტრუჩიოს სახლში.

(შემოდიან პეტრუჩიო, პეტრონიუსი, მოროზო და
სოფოკლი)

პეტრუჩიო. რა ბრძანებაა, ჩემს კეთილ გულს რომ ავყვე ახლა,
და მივუტევე, — თუმც არ არის ღირსი ამისი, —
ხალხი რას იტყვის? სასაცილოდ არ ამიგდებენ?

პეტრონიუსი. მეცა მგონია, აგიგდებენ.

პეტრუჩიო. რაღა თქმა უნდა!
ვის წაუკითხავს, ვის სმენია, ვინ წარმოიდგენს
ამ ლაპურწაკი, გოგოსაგან ამდენ თინებს?!
გაიძვერობას ამნაირსა და უტიფრობას?!
თან, თქვენც ხომ იცით, ხმამაღალი სიტყვაც არ მითქვამს,
არც წყენა იცის ჩემგან ჯერ და არც შეშინება...
როგორ, ჩემს ბოღმას მევე ვუთხრა ახლა ნანინა,
მე მივაძინო? მოვითმინო ამდენი რამე?
დაძინების წინ გაგუფუო ბალიში რბილად?
აკვანი ნაზად დავურწიო? ვერ ეღირსება!
ის მირჩევნია, თითისტარი ჩამჩართო ხელში!..
მზეთუნახავად რომ გადაიქცეს,
ჯერ თხუთმეტი წლისაც არ იყოს,
ამ არგაგონილ როკაპობა-ხრიკებისათვის
კვირაში ერთხელ მაინც შევსვამ გაუწვრთნელ ცხენზე!
შევსვამ, პო, შევსვამ, დამერწმუნეთ, არ შევიბრალებ!
იმდენს ვურტყამ, რომ რაც კი სულში ეშმაკები ჰყავს,
გამოვუბერტყავ ერთიანად!

სოფოკლი. არა, თქვენ ცდებით!

მე კი მგონია, მოთმინებით უფრო გაკურნავთ.

პეტრუჩიო. კი, ბატონო, მოთმინება ძნელი არ არის,
ოღონდ იმედიც უნდა მქონდეს დაჭკვიანების.

მოროზო. იქნებ დაუთმო ზოგი რამე!..

პეტრუჩიო. არამც და არამც,
თავს ჩამოვიხრჩობ უფრო ადრე!

პეტრონიუსი.

მაშინ დატუქსე,

შეაფუცხუნე!

პეტრუჩიო.

ასეც ვიზამ, ნუ გეფიქრებათ.

მოუწევს წოლა ხმელ ლოგინზე, ხოლო საჭმელად
მოხარშულ კვერცხებს არ მოვაკლებ, რათა დოლივით
გაიბეროს და გასისინდეს... მთელი ათი თვე
სკამს ვერ დალანდავს, ბატონებო, ფეხზე ვამყოფებ!

სოფოკლი. მეტისმეტია, ეგ ბატონო.

(შემოდის ჟაკი)

ჟაკი.

თოფი! დამბაჩა!

იარაღს ხელი, ბატონებო!

რაც ქვეყანაზე ქალებია, აქეთ მოდიან,
გუნდად დაძრულან ბზიკებივით, მოზუზუნებენ,
ვერც გაუფანტავთ, თუ რიგიანად არ შევუტით.

(შემოდის პედრო)

პედრო. იარაღს ხელი! საქაჯეთი სულმთლად დაცლილა —
ქაჯები წვიმის ღრუბლებივით აქეთ დაძრულან.

ჟაკი. მრთიმლავის ცოლი წინ მოუძღვით, ტყავით ვიცანი;
ერთი აშარი, კაპარჩხინა დედაკაცია,
ჯერ გოგო იყო, დაბად ქმარს რომ ტყავი გააძრო,
და მთელი მრევლის მოსართავად გამოიყენა...

სოფოკლი. ახლა ხომ ნახე, რა ქნა შენმა სულწასულობამ!

პედრო. კანონებს აღარ დაგიდევენ — ვიღაც დედაკაცს
ხელზე დათვი ჰყავს გამობმული და დაატარებს;
სასამართლოში რომ უჩივლეს — მოიგო საქმე.

ჟაკი. მეორეს კიდევ, თავის გვარის უკვდავსაყოფად,
წამოუმართავს თვითნებურად ორი სალუდე;
ჯარისკაცები გააგზავნეს — დაუკეტეთო.
რა ბრძანებაა — დაიფრინა იქიდან ყველა,
ისე მოჰკურცხლეს — ორს ქუდები იქავე დარჩათ,
ხოლო მესამეს ხელჯოხებით იმდენი ურტყეს,
რომ, გაბეზრებულს, ზიარებაც გადაავიწყეს.
კონსტებელი კი ლუდით ისე გამოუმბრუჟავთ,
რომ გადიბირეს და ქალების ლაშქარში დარჩა...

პეტრუჩიო. სამხედრო საბჭო გავმართოთ ხელად.

სოფოკლი. წინასწარ ვატყობ, ზოგი რამე უნდა დავუთმოთ,
თორემ იცოდეთ, მთელი ქვეყნის ყბაში ჩავცვივით.

პეტრონიუსი. წავიდეთ, რამე მოვიფიქროთ, ნუღარ ვზოზინებთ.

სოფოკლი (მოროზოს).

რას აცახცახდი?

მოროზო. ნუთუ იმისთვის მოვიყარე ამ ხნის ვაჟკაცი,
რომ ახლა თავი გამიჩეჩქვონ სარეცხის ჯოხით!
არა, ბატონო, დათმობა სჯობს! უნდა დავუთმოთ.

პეტრუჩიო. წამო, წავიდეთ. მართლა უნდა ვიღონოთ რამე...
თუმცა აღარ ვიცი, რა ვიღონოთ!

სოფოკლი. მოვითათბიროთ.
როგორმე თავი დავაღწიოთ ამ შტერულ ყოფას!
კარები მაგრად გამოკეტეთ, რომ ტანსაცმელი
არ დაგვიმალონ — არ გვატარონ ტიტლიკანები.
(გადიან)

ს უ რ ა ტ ი V

ქუჩა.

(შემოდინან მთაბლეს გოგონები)

- I მთაბლეს. თქვენკენ რა ისმის?
- II მთაბლეს. ჩინებულად წარვმართეთ საქმე.
- I მთაბლეს. ღმერთმა წყალობა ნუ მოგაკლოს! სოფლებიდანაც
გვემატება და გვემატება მაშველი ძალა.
ახლა წავიდეთ, არ შეგვნიშნონ.
- I მთაბლეს. იარაღს ხელი!
- II მთაბლეს. მტკიცედ დავიცვათ ჩვენი საქმე...
- III მთაბლეს. და სამართალი!
- I მთაბლეს. საქმეს მივხედოთ, ლაპარაკს კი მერეც მოვასწრებთ.
(გადიან)

ს უ რ ა ტ ი VI

პეტრუჩიოს სახლის წინ.

(შემოდინან პეტრონიუსი, პეტრუჩიო, მოროზო, სოფოკლი
და ტრანიო)

- პეტრონიუსი. კარგი, ბატონო, აგრე იყოს, მაგრამ მე მაინც
ვამჯობინებდი, ერთი კარგად მიბეგვილიყო.
- ტრანიო. კმარა, ამაზე ლაპარაკიც კი ზედმეტია.
- სოფოკლი. იქნებ დაგვეთმო ზოგი რამე მშვიდობიანად!
ამაზე კარგს გზას მე ვერ ვხედავ დაზავებისთვის.
- პეტრუჩიო. ლამის გაგვიჟღერა!.. მაგის შერთვას ის არ მერჩია,
თავი მარყუჟში რომ გამეყო ჩემივე ნებით?!
ახლა ეს ზავიც მე პირველმა რომ შევთავაზო,
გადიდგულდება, უფრო მეტის დათმობას მომთხოვს.
უბედურებაც ეგ არის სწორედ!
- სოფოკლი. რა მოხდა მერე?!

პეტრუჩიო. რა მოხდაო? ვირი ვარ, ვირი!

განა არ ვიცი, საით უმიზნებს.

თქვენ ჯერ ამაზე მიბასუხეთ: ხალხი რას იტყვის,

როცა საქვეყნოდ სახელგანთქმულ და ქებულ ვაჟკაცს,

ვინც ის აფთარი და აშარი პირველი ცოლი

ისე მოვსდრიკე, პერკულესსაც შეშურდებოდა, —

რა ბრძანებაა, პერკულესი რას დააკლებდა,

ლომის ტყავშივე შეაძვრენდა იმ შენს პერკულესს,

რაც მედიდურად პქონდა ხოლმე მუდამ მოსხმული, —

რას იტყვის-მეთქი, გეკითხებით, ქვეყანა ჩემზე,

რომ ეს გომბიო, ლაპურწყაკი, ტინგიცა გოგო,

ვისაც ჯერ ჩემთვის ლოგინიც კი არ გაუთბია,

ეს ორჩხომელი, ეს კარჭაბა, კანჯო, ნაფოტი,

მე — აფრაგაშლილ სამხედრო გემს — ბრძოლაში მიწვევს!

ამის მოსმენა ჩემნაირ კაცს თუკი შეშვენის,

მიბრძანეთ ბარემ და მორჩილად მეც თავს დაგიხრით.

პეტრონიუსი. არა მგონია, ამის მოთმენა შეიძლებოდეს.

ტრანიო. არ მოითმენ და უარესი იქნება მერე.

სოფოკლი. მეცა მგონია, პეტრუჩიო, რომ დათმობა სჯობს.

გაიგებ მაინც, რას თხოულობს, რას გედავება.

სისულელეა ოჩნობისთვის ცხენის დაბორკვა,

თუ არ გაიგე ეს ოჩნობა საიდანა სჭირს —

ბუნებით მოსდგამს თუ ისეა გაფიცებული.

სჯობს, რომ დაუთმო: აჰა, ჩემი კისერი აგერ,

თუ ვინმე სხვისგან არ გამოდგეს წაქეზებული.

პეტრონიუსი. მეც ასე ვფიქრობ.

სოფოკლი. მის საქციელს მართლაც არა ჰგავს.

ტრანიო. და თქვენ თვითონვე დარწმუნდებით ამაში მალე.

სოფოკლი. თუ კიდევ მოჰყვა ჯიუტობას, დეზებს ამოჰკრავ.

ოღონდ ფრთხილად და ზომიერად — ხალხს ნულარ შეჰყრი...

ტრანიო. სჯობს გაუფრთხილდე...

მოროზო. შენს ღირსებას.

პეტრუჩიო. რა გაეწყობა!

(შემოდან მუსიკა მოისმის)

მოროზო. ხედავ, როგორ მხიარულობენ!

პეტრუჩიო. ღმერთი კი ამას მოთმინებით დასცქერის ციდან!

(შემოდის ჟაკი)

მოროზო. რას გვეტყვი, ჟაკ?

ჟაკი. თავს იგდებენ, ბატონო ჩემო.

სოფოკლი. ამას ჩვენც ვხედავთ.

ჟაკი. გაუჩენიათ ვიოლინო და პერი, ბიჭო,

აწრიპინებენ უმოწყალოდ. ორ მხედართმთავარს,

(რომელთაც ჯარი მოაშველეს სახელდახელოდ),

ერთმანეთისთვის ჩაუვლიათ მხურვალედ ხელი

და ბუქნაობენ გამწარებით. ზოგჯერ კაბები
წამოვხდებათ და კოჭამდე ნიფხვები უჩანთ.
აქ გვაკოცეთო, გაჭკივიან.
თაფლნარევი ელით დამთვრალან
და ღრიალებენ სულმოუთქმელად.

პეტრონიუსი. საიდან იცი?
მაცი. ჭუჭრუტანაში შევიჭყიტე.
ტრანიო. აჰა, მღერიან.
პეტრუჩიო.

გამაგონეთ, ნუღარ ხმაურობთ.

სიმღერა

თქვენი სადღეგრძელო იყოს —
არ მოგშლოდეთ ჯანი, ღონე,
ფეხს შარვალში თუ გაუყრი,
ქმარი უფრო გაგიგონებს.
დალიე და დამილიე,
არ დასტოვო ერთი წვეთიც.
შენი სადღეგრძელო იყოს,
ნუ დადიხარ გარე-გარე,
ფეხს შარვალში თუ გაუყრი,
სახელმწიფოც გაიხარებს.

მაშ დაელიოთ, გავიხაროთ,
ამოვაშროთ ღვინის თასი,
ვიცეკვოთ და ვილაღობოთ,
ქვეყნად რაა ქალის ფასი.
ჩემს სულელ ქმარს გაუმარჯოს,
შენს სულელსაც გაუმარჯოს,
ყველა სულელს გაუმარჯოს,
თუმცა მათი სისულელე
ჯიბეს დაგვიცარიელებს.

მოროზო. აჰა, ფანჯრები გამოადეს.

(ზემო ფანჯარაში გამოჩნდებიან მარია, ბიანკა, ქალაქელი
და სოფლელი დედაკაცები)

პეტრუჩიო. საღამო მშვიდობისა, ქალბატონებო.

მარია. საღამო მშვიდობისა, ბატონო.

პეტრუჩიო. როგორ გეძინათ?

მარია. ჩინებულად.

პეტრუჩიო. არ მოგენატრე?

მარია. აჰ, სულაც არა, ერთხელაც არ გამხსენებია.

სოფლელი. ეგ არის?

ბიანკა.

ეგა!

სოფლელი.

ჰეი, ბატონო.

სოფოკლი. შეხედეთ, როგორ გაღუშოდა, ქუდს ძლივს იმაგრებს.

სოფლელი. შენა ხარ...

სოფოკლი. პირში ენას ძლივსა აბრუნებს...

დაე ილაყბოს!

სოფლელი. იცი, რა გითხრა, ჩემო ძმაო, შენ ყვეფი ხარ.

ტრანო. მაგრად უხუხავს!

პეტრუჩიო. დიდი მადლობა, ქალბატონო.

ქალაქელი. შენ მიდი, მიდი.

სოფლელი. შენ, ჩემო ძმაო, კარგი მეუღლე შეგხვედრია.

ფულიანი, კოხტა, მამაცი.

პეტრუჩიო. ეგ მეც ხომ ვიცი!

სოფლელი. მაგრამ ქმრებისგან მიტოვებულ ქალების ხატრით,

მოტყუებული ქალწულების გამოსარჩლებით,

შენი მეუღლე არ დაგნებდა. ასე არ არის?..

პეტრუჩიო. თითქოს ასეა.

სოფლელი. რატომ მერე? რად არ დაგნებდა?

პეტრუჩიო. თქვენ თვითონვე მიბრძანოთ იქნებ!

სოფლელი. ოცდაათამდე მიზეზია.

პეტრუჩიო. იქნებ ინებო, ქალბატონო...

ქალაქელი. ჰე, მიდი, მიდი...

პეტრუჩიო. და ჩამოთვალო!

ქალაქელი. ვის რა ნება აქვს, დაუშალოს?!

პეტრუჩიო. ჰეი, ხავერდის ქუდიანო მანდილოსანო,
იქნებ ფიქრობთ, რომ ჭკუის სასწავლად მოვედი თქვენთან!

სოფლელი. ერთი მიზეზი შვიდ ნაწილად განიყოფება...

პეტრუჩიო. ჩემო მარია, რად გჭირდება ეს კატეხიზმო?

ტრანო. რას გაუტიეს.

სოფოკლი. ჰეი, დიდო მქადაგებელო,

ჩვენი აქ მოსვლის მიზეზს ხომ არ გვათქმევინებდით?

სოფლელი. არა გვჭირდება, ისეც ვიცით, უკუდო მეღავ.

აი, მიზეზი (მარიაზე მიუთითებს),

მაგრამ არა, პირი არ დაგწვიათ!

ვერცა წაგვართმევთ და იმასაც ვერ ეღირსებით,

რომ დაუმონოთ სამარცხვინო მონანიებას.

ქალაქელი. მეც მათქმევინე, ჩემო დაო.

სოფლელი. მიდი, უთხარი.

ქალაქელი. ვფიცავარ ყველა ცხარე სასმელს, უმაღლეს დავთმობთ,

აქვე დავმარბავთ ჩვენს ძვლებს, სხეულს, სახელს, დიდებას,

ყველაფერს, რაც კი ქალებისთვის სანუკვარია,

ამ ქალს კი, ქმარის ბორკილების გმირულად დამმსხვრევს,

რომელმაც მონურ მორჩილებას ზურგი აქცია,

ვერ ეღირსებით, მანამ მისი ღირსების კვალად,

ეროვნული

ბიბლიოთეკა

არ შეუსრულებთ სუყველაფერს, რასაც მოითხოვს.

სოფლელო. ასეა, ასე... სუყველაფერს, რასაც მოითხოვს!
და თუ ნაკლებზე დავყაბულდეთ, დე მოგვდე მაშინ,
ჩემი ცხედარი დე დაჭფაროს არა სუდარამ,
არამედ, აგურ, ჩემმა ქუდმა;
დაე, კუბოში თითისტარიც თან ჩამატანონ,
როგორც ნიშანი არაერთი გამარჯვებისა;
ორი მებუკე დამიდგეს თავით
და მთელ ქვეყანას ზეიმზარით შეატყობინოს,
რომ ჩაესვენა დიდების მზე...

ქალაქელი. მეც მათქმევინე.
ამ ქალბატონის დასაცავად აღმართეთ ხმალი,
დავიცავთ კიდეც მთელის რწმენით და სამართალით.
თუკი სილაჩრე შეგვეპაროს და დაგვამარცხოთ,
რის ღირსიც ვიყოთ, ის გვიყავით; ყველაზე უმაღ
სიმბოლო ჩვენი ქალობისა, რაც კი რამ გვქონდეს,
ყველა წარგვტაცეთ; წინდებით, კაბა, საცვლები
შემოგვაგლიჯეთ ტანზე ყველას; თმის სარტყები კი
ლაჩარ თავებზე დაგვამტვრიეთ.

სოფლელო. და დამარცხებაც
უფრო ძლიერ რომ განვიცადოთ, დე ჩამოგლეჯილ
ტანსაცმელიდან სამარცხვინოდ ჩამოგვეჩაჩოს
საკინძეები, თასები და მოსართავეები,
კვლავ საძროხეში გვიკრან თავი ძროხის საწველად!
პეტრუჩიო. ომზე ხელს ვიღებთ, მეომარო ქალბატონებო,
დაზავება გვსურს — მოგვახსენეთ თქვენი სათქმელი.

მარიამ. აბა, ლივიას დამიძახეთ.
ჩვენი საზავო პირობები მზადა აქვს უკვე?

(ფანჯარაში ლივია გამოჩნდება)

მორთხო. ლივია, შენა?!

მარიამ. გაგიკვირდათ, ჩემო ბატონო?
აბა, ეს ჩვენი პირობები, გადაიკითხეთ.

(ქალაქელს გადმოავდებს)

პეტრონიუსი. აბა, ესეც აქ არ ყოფილა! ეგეც აჯანყდა?!
ჩემო ბატონო, თქვენ რას იტყვით?

მორთხო. რა მაქვს სათქმელი?!
კარგი დღე მელის, უკვე ვატყობ. და დამერწმუნეთ
მეორედ მოსვლაც მალე იქნება,
რაკი ქალებმა მორჩილება გადაივიწყეს.

პეტრონიუსი (ლივიას).
ჩემო ძვირფასო ქალბატონო, შენც აქ ბრძანდები?

ლივია. თქ, მაპატიეთ, მამაჩემო, ვერ დაგინახეთ!
იქნებ დამლოცოთ!

პეტრონიუსი. დამილოცნიხარ, ვით ოჩან ჭაკს დალოცავს კაცი.

თქვენი პირობა რალა იქნა?

ლივია (ჩაუგდებს მოროზოს ქაღალდს)

ჰა, წაიკითხეთ. მე ისუდაც ზეპირად ვიცი.

მოროზო. ძალიან კარგად კი მომეჩქეცით!

ლივია. რაც გეკუთვნოდათ, ის მიიღეთ. მეტის ღირსიც ხართ:

უნდა მოგასხათ თქვენ ურჩხულის წამოსასხამი,

თავზედაც ქუდი ურჩხულისა, და გამოგკიდოთ

მეფათიქის ფანჯარაში!

პეტრონიუსი.

ოი, შენ კახპა!

სუყველაფერი გავიგონე, რასაც ბრძანებდი.

ლივია. ჩემი კახპობა მაშინ ნახეთ, ეგ რომ შემირთავს:

ეგ თვითონ გამხდის იძულებულს კახპა შევიქნე.

ქალაქელი. ღმერთმა დაგიხსნას მაგისაგან.

ლივია. ნახშირის ყიდვით გაკოტრდება, მე რომ მივთხოვდე:

იქნება ცხელმა ნაკვერცხლებმა მაინც ალაგზნოს.

პეტრონიუსი. ხმა ჩაიწყვიტე! პეტრუჩიო, შენ რაღას უცდი?

პეტრუჩიო. რასაც ველოდი, ის სწერია.

(ქაღალდს დაჰყურებს)

თავისუფლება... და კაბები თავზე საყრელად...

ფული ქისაში ულეველად... სტუმრიანობა, —

ვისაც ისურვებს და როცა კი მოიწადინებს...

სახლში ყველაფრის გამგებელი თვითონ იქნება...

კრინტიც რომ არვინ დაძრას მასთან: „ეს რატომ?“ „რისთვის?“

ახალ-ახალი კარეტები! სასახლეები!

ბლომად ნოხები, ხალიჩები და ჭურჭლეული,

განძეულობა-სამკაული აურაცხელი, —

ათი ათასი გირვანქისა დაახლოებით, —

ბედაურები სანადიროდ, მუსიკოსები,

ერთიც მოახლე ფრანგი ქალი, რათა ძილის წინ

ფრანგულად რამე წაუკითხოს...

პეტრონიუსი.

ეს რა ბოდვაა!..

პეტრუჩიო. და დასასრულ ერთი პირობაც: რომ ეს ერთი თვე

კრინტი არ დასძრან ლივიასთან გათხოვებაზე.

პეტრონიუსი. ასეთი რამე გაგონილა?!

პეტრუჩიო.

რა გაეწყობა,

თუკი მაგის გულს სხვაგვარად ვერ მოვინადირებ,

მოვიკატუნებ თავს ცოტა ხნით, დავეთანხმები.

სოფოკლი. ერთი ლოგინში შეუგორდი და მაგ პირობას

რალა ფასი აქვს, თუ ბეჭედი შენც არ დაარტყი!

მარია. აბა, რას იტყვით? თანახმა ხართ?

პეტრუჩიო.

ჰო, თანახმა ვართ.

საკურთხეველთან მოგცემ აღთქმას — მოძღვრის წინაშე.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

სოფელი. დაიცა, წინდი?

მარია. არა უშავს, ფიცი მეყოფა.

თლონდ გაფრთხილდი — არ ივარგებს ფიცის გატეხვა.

ქალაქელი. ეჰ, შეიცვალა ყველაფერი! ძველი დრო სჯობდა!

სოფელი. ყალბაბანდობას ვერ ავიტანთ: მაგ პირობებში

ერთი სიტყვაც კი რომ შეცვალოთ, კვლავ ავჯანყდებით.

მარია. მაგისი შიში ნუ გვექნებათ, არ მომატყუებს.

პეტრუჩიო. პატოსნებას გეფიცებით...

მარია. კმარა, გნებდები.

პეტრონიუსი. ეს რაღა არის, ქვემოთ რაღაც მიუწერიათ!

სოფელი. იმ ორ მამაც ქალს, მაშველი ჯარი რომ მოიყვანეს,

ახლავე უნდა გავუშალოთ მდიდრული სუფრა,

უნდა გავართოთ, შევიქცეთ ტკბილი საუბრით,

და მხედრობასაც გასამრჯელო მივართვათ თვისი.

პეტრუჩიო. მე მაგაზუნდაც თანახმა ვარ. და გასამრჯელოდ

მაგათ მხედრობას დიდი კასრით ღვინოს მივართმევ.

ხაზინადრობას, ბატონებო, თქვენ დაგაუალებთ.

ტრანიო. მაშ, დღეს კარგად მოგვილხენია.

მარია. დიდ დარბაზში მოგელით ყველას.

(ქალები ფანჯარას მოშორდებიან)

პეტრუჩიო (პეტრონიუსს). ნუ მოიწყინეთ — მე ვიცი და ჩემმა ბიჭობამ!

სოფელი. მაგისი შიში არც გვექნება.

პეტრუჩიო. თლონდ ლივიას

ვერ გაათხოვებთ ამ ერთ თვეში — სიტყვა მიგეცე.

პეტრონიუსი. კარგი, ბატონო.

პეტრუჩიო. მაშ, წავიდეთ. ვფიცავარ გამჩენს

ან გავტეხ ამ ქალს, ანდა თვითონ გავიღუნები.

(გადიან)

მოქმედება მესამე

სურათი

ქუჩა.

(შემოდინ ტრანიო და როლანდი)

ტრანიო. ყური დამიგდე, რაღაც უნდა გირჩიო, როლანდ,

როლანდი. სიყვარულს ნუღარც კი მიხსენებ. მე მიჩვენია

თავი ახლავე ყულფში გავყო! ეგ სიყვარული

საწამლაგია, თავგის შხამზე უფრო ძლიერი.

მადლობა ღმერთს, რომ მშვიდი ძილი კვლავ დამიბრუნდა.

უკვე ვწერ კიდევ აზრიანად, დალაგებულად.

ოთახში წყნარად ბოლთასა ვცემ და უფრო მშვიდად,
გულდაჯერებით ვუფიქრდები ჩემს საზრუნავსაც —
საყოველღეო საქმესაც და მეცნიერულსაც.

აღარ გავყვირი — „ვაი“, „ვეუი“, „რა მეშველება“

ეშმაკს რომ კაცის გული მისცე და შეაყვარო

უეცრად ქალი, რა მოუვა, როგორ გგონია?

მაშინვე თავი გაუსკდება, ველარ გაუძლებს...

ტრანიო. მართლა გჯერა, რომ სიყვარული აღარ გეწვევა?

როლანდი. თუ ისე მაგრად გავილეშე, რომ ჭკუა ღვინომ
მთლად დამიბნელა...

ტრანიო. მითხარ მაინც, ქალზე რას ფიქრობ?

როლანდი. ჭიანურსა ჰგავს დედაკაცი — მანამ სიმები

არ დასწყვეტია, სიამოვნებას განიჭებენ

ტრანიო. რა სიმებიო?..

როლანდი. უმანკოება, ერთგულება, რწმენა, მორცხვობა —

აჰა, ეს ოთხი სიმბოლა აქვს, ჭიანურივით.

ტრანიო. მე კი ვაცხადებ, რომ შენ იმ ქალს კვლავ შეიყვარებ.

სანაძლეოსაც ჩამოვდივარ — ათი გირვანქა!

შენ? შენ რამდენსღა ჩამოდიხარ?

როლანდი. ასი გირვანქის

თამასუქს მოგცემ... მაშ, ჩამოდი ის შენი ფული.

ტრანიო. თავს მოვიკლავ და შეგარიგებ.

როლანდი. ჯერ ფულს ჩამოდი.

მერე სცადე და შემარიგე.

(ტრანიო ფულს აძლევს)

ტრანიო. აჰა, აიღე.

როლანდი. აბა, დაიწყე.

ტრანიო. ამ დღეებში მოინახულებ!

როლანდი. ახლავე წავალ. ეს პირველი სიკეთე არის!

მე სხვა სიკეთე არც კი მახსოვს დედაკაცისგან.

ტრანიო. თუ წააგე, ასს გადამიხდი.

როლანდი. რალა თქმა უნდა.

ვაგლახ! ხალხს უნდა გავეჯიბრო მე სიძულვილში

და გჭვიც კი არ მეპარება, რომ გავიმარჯვებ!

ტრანიო. მე მაინც გეტყვი, და, მერწმუნე, არც მოგატყუებ

უშენოდ როგორ იტანჯება შენი ლევია.

როლანდი. ვერ დაგიჯერებ! ათ გირვანქას კიდევ ჩამოვალ!

ტრანიო. ამდენი ფული აღარა მაქვს — ვერ გამოგყვები.

როლანდი. კარგი, არ მინდა სანაძლეო — ისე მითხარი.

ტრანიო. მაშ, გავიაროთ. მიხარია, რომ ნაღველმა

გადავიარა.

(გადიან)

ოთახი პეტრუჩიოს სახლში.
(შემოდინან პედრო და ჟაკი)

პედრო. სწორედ ხუნდების ღირსი არიან! წავიდნენ უკვე? ქრისტეშული
ჟაკი. დოლუნის ნაცვლად ტაფა-ქვაბებს აბრაზუნებდნენ ხიზლირთხა
ჩამოიარეს დიდის რიხით და გაემგზავრნენ.

უნდა გენახათ, როგორ ეცა ჩემს ბატონს ყველა,
ემუქრებოდნენ: რაც აღგვითქვი, ის შეასრულე,
თორემ იცოდუ, განანებთო.

პედრო. ჩემმა სიცოცხლემ,
ცოლი მართლაც რომ შესაფერი არგუნა ბედმა.

ჟაკი. მეც ასე ვფიქრობ.

პედრო. ჭმარს როგორღა ეპყრობა, ნეტა?

ჟაკი. უნდა გენახა, თვალი თვალში რომ გაუყარა.

პედრო. გაგულისებით?

ჟაკი. არც ძალიან დიდი ალერსით!
ცოლს აკოცაო, ეგეც მითხრეს, მაგრამ რად გინდა —
ლოყაზე მხოლოდ, იმ დათქმული პირობისამებრ.

პედრო. ჟაკ, რას მისცემდი, ამისთანა ცოლს რომ ეღირსო?

ჟაკი. მუხლებით მიწას გავეკვროდი პურიტანივით
და მოვჰყვებოდი გამწარებულ ლოცვა-ვედრებას —
ღმერთო, მისმინე, მომაშორე ეს ქალი-მეთქი.
იცი, რას გეტყვი — თუნდ ახლავე ძელზე გამაკრან,
თუ ორ კვირაში თავდაყირა არ დადგეს სახლი
და საძირკველი სახურავად არ გადაიქცეს!
იმედად ისღა დამრჩენია, რომ ეს კახპები, —
აქ რომ მოვარდნენ ქალბატონის გამოსახსნელად, —
ისე დაითვრნენ, რომ ერთ თვესაც გონს ვეღარ მოვლენ.

პედრო. მაინც რა იყო, რა უღმერთოდ გაღეწილიყვნენ!

ჟაკი. ვერ ნახე, როგორ ბარბაცებდნენ?! ან ის სოფლელი
მთავარსარდალი თუ შენიშნე, რა დღეში იყო?!

პედრო. ღმერთმა დასწყევლოს! თან სვამდა და თან გასდიოდა!

ჟაკი. საპირფარეშოს ფიცარზედაც რომ ვერ დამაგრდა!

პედრო. რის დამაგრება! ფიცარი რომ ამოუბრუნდა,
ჭაერში ფშიკა გამწარებით ორივე ფეხი!

ჟაკი. თან რა ლამაზი ველ-მინდორი გამოაჩინა!..

პედრო. ღვინთში ქუდი რომ ჩაალობ, ის თუ შენიშნე?!

ჟაკი. კი, როგორ არა... იჯდა ერთხანს გალენჩებული,
მერე კასრი რომ დასცალა და ამოისუნთქა...

პედრო. ჰო, ვნახე, ვნახე...

ჟაკი. სოფოკლისკენ გაბობლდა ხელად,
დაეჭყანა და ხელგაწვდილი წაეპოტინა...

პედრო. მტრისას, მაგნიირს ბნელ ღამეში რომ შეეფეთო...

ჟაკი. მით უმეტეს ზაფხულის ღამეს!

პედრო. ღმერთმა გვაშოროს!

ჯერ მიაჩენა უბადრუკი მონეტა ხელში,
მაგრამ ლუდს ისე გაებერა ის უბედური,
რომ უცაბედად იხუვლა და ზედ წაანთხია,
რაც კი რამ ჰქონდა იმ სტომაქში. თავს გეფიცები,
ქალის ამნაირ გაზრდილობით ნაამებ სოფოკლს
კუჭი ერთბაშად აეშალა და თცჯერ ზედიზედ
გარეთ გაგარდა. ეს ბებრუხანა დედაკაცები
ახალგამთლილ ბორბლებს ჰგვანან: ჭრაჭუნ-წრიპინით
ღამის აიკლონ ყველაფერი: არც დაცხრებიან,
თუ რიგიანად არ გაზეთუ და არ გაპოხე.
ის ქალაქელი ფუნთუშა ქალი? მანაც შესტოპა?

ჟაკი. იცოცხლე, იმან მოილხინა; მაგრამ რომ დათვრა
მერე ერთბაშად მოიწყინა, და კოვზიც აწაპნა.
აგერ, ბატონი მობრძანდება. შეხედუ, ერთი
რას დაემსგავსა. ალბათ წუხელაც აწყენინეს.
სჯობს შეუმჩნევლად გავილალთ. (გადიან)

სურათი III

იქვე.

(შემოდიან პეტრუჩიო და სოფოკლი)

სოფოკლი. ასე იყავი მთელი ღამე, არ გაგიკარა?

პეტრუჩიო. არა, ახლოსაც არ მიმიშვა.

სოფოკლი. შენი ქებული ვაჟკაცობა სადღა დაკარგე?

პეტრუჩიო. მან სად დაკარგა მორჩილება, ესეც იკითხე!

ჯერ არ მსმენია ამნაირი შერცხვენა კაცის,
მეჯინიბესაც ასეთ რამეს ვერ შეჰკადრებდნენ!

სოფოკლი. და მაინც გიყვარს? თუ კაცი ხარ, მართალი მითხარ.

პეტრუჩიო. ნეტავი მართლა არ მიყვარდეს! ვფიცავ, დავთმობდი
ჩემი ქონების ნახევარსა.

სოფოკლი. იქნებ ეს მოსდის

ზედმეტი კდემამოსილებით და იქნებ შენგან
ძალბომრეობას მოელოდა! ასედაც ხდება,
ქალებს ბევრს უყვარს ამნაირი შეჯაჯგურება.

პეტრუჩიო. არც ჯაჯგური არ დამიკლია, ისე ვებრძოლე,
რომ გასაწური შევიქენი, მაგრამ რად გინდა,
ეს იგივეა —

ეთიოპელის გათუთრება რომ მოინდომო.

მეფიცებოდა, ამ ჯაჯგურით იქნებ დამქანცო,

გამარჯვებას კი, ტყუილია, ვერ მიაღწევო.
მანამ თვითონვე არ ვისურვებ, არ მოვინდომებ,
ვერ ეღირსები ვერაფერსო. იქნებ სხეული
მართლაც დაიპყრო, მაგრამ ჩემს სულს და ჩემსა ნდომას...

სოფოკლი. საოცარია! ჩემს დღეში არ გამიგონია,
რომ ქალს ასეთი ხელსაყრელი და საამური
შემთხვევისათვის ხელი ეკრას, ზურგი ექცოს.

პეტრუჩიო. მეც დავეხსენი.

სოფოკლი. ეშმაკობაც აღარ იხმარე?

პეტრუჩიო. ეჰ, როგორ არა — გამწარებით ვემუქრებოდი:
დავას ახლავე თუ არ შესწყვეტ, ახლოს არ მოხვალ,
შენის ნებითვე, ალერსით და სიამტკბილობით
თუ არ დამაცხრობ გაცეცხლებულს, გაწიწმატებულს,
შევუვარდები შენს მოახლე გოგოს მაშინვე,
და აქვე აგერ, შენს მეზობლად ვაჯირითებ-თქო.

სოფოკლი. ალბათ შეშფოთდა.

პეტრუჩიო. სულაც არა. როგორც მე ახლა,
ამაზე ბეტი შეშფოთება არ შესტყობია.
კარგიო, მითხრა, გაცეცხლებულს მე ვერ დაგაცხრობ,
მაგრამ ამ სახლში ერთი ჟაკი მეც მეგულება,
ერთი საწყალი და კეთილი მოსამსახურე,
და მარტოხელა ქალს როგორმე ანუგეშებსო.

სოფოკლი. შუბის ძგერებით ანუგეშებსო?

პეტრუჩიო. ასე გამოდის.
თან გამაფრთხილა, ამ ერთ კვირას ნურას მოელი,
სალამს მოვისმენ მარტო შენგან და ერთი-ორჯერ
იქნებ როგორმე გაკოცნინო; ასე შევფიცე
და ფიცს ვერაფრით ვერ გავტეხო.

სოფოკლი. ნუთუ უწინაც
ასეთი იყო, შორით რომ ეკურკურებოდი?

პეტრუჩიო. რა ბრძანებაა, ისე იყო გამმაგებული,
კოცნასაც ისე დამიშენდა ხოშკაკალივით,
რომ ზოგჯერ კიდევ მეშინოდა, მართალი გითხრა.

სოფოკლი. მაშ, ეტყობა, რომ ბორბლის მანა გამოუცვლიათ.

პეტრუჩიო. მეც მაგას ვშიშობ, კარგად მიხვდი. ო, მოთმინებავ,
ნუ მიღალატებ, ცუდს ნურაფერს ჩამადენინებ:
ან მდულარე წყლით არ დავმდულრო, ცეცხლში არ დავწვა,
ან უცებ სილა არ გავაწნა, გამწარებულმა.

სოფოკლი. ფეხის ხმა მესმის, მგონი მოდის.

პეტრუჩიო. ახლა იხილავ
ყველაზე დიდი ბედოვლათის მემკვიდრეს ქვეყნად.
გადუწყვეტია, გამაკოტროს, გამამათხოვროს,

შაგრამ თუ სული არ ამომხდა, მალე გაჩვენებთ,
თვითონვე როგორ ვამათხოვრებ და ვაწანწალებ.

(გამოჩნდება მარია, თან ახლავს მოახლე და მსახური)

სოფოკლი. ჩუმად! იყურე!

მარია. აჰ, ეს კაბა სულაც არ მომწონს,

ღარიბულია მეტიმეტად; აქ დაუმატონ

ოქროს ზონარი ექვსიოდუ; ზონარებს შორის

ოქრომკედითვე ამოქარგონ; ქობა — პლისესი,

ხოლო სახელოს ფურჩალებზე — მარგალიტები!

პეტრუჩიო. ხომ ხედავ, სოფოკლ, რა დღეში ვარ, არ გეცოდები?

მარია. ამ ფარდებზედაც ხომ გითხარით! უნდა ჩამოხსნათ,

და გაიტანოთ — სირცხვილია, თავი მოგვეჭრა.

აბრეშუმისა დაუკვეთოთ, ოქროს ფოჩებით,

და ზედ გამოცდილ მხატვრებს უნდა მოვახატინოთ

ეპიზოდები საფრანგეთის სამოქალაქო

ომის თემებზე.

სოფოკლი. იცოცხლე, ძვირი დაგიჯდებათ!

მარია. ამ ფარჩისა ფერი არ მომწონს, მქისეა მეტად,

და აბრეშუმის აშიებიც არ მომდის თვალში,

ჩემს მოახლეებს დაურიგეთ. პოლანდიელთან, —

აი, ცხენები რომ მოგვყიდა, — კაცი აფრინეთ,

კიდევ მოგვართვას ორი ცხენი, ოღონდ იჩქარეთ.

თან ისიც უთხრას — ოციოდუ კარგი მიმინო

შემირჩიოს და საჩქაროზე გამომიგზავნოს,

ფასს არ დავეძებ, ოღონდ კარგები შეარჩიოს;

ალბათ სოფელში გავატარებ მომავალ ზამთარს.

იქ გავურთობი. მეჯინიბე სად დამეკარგა?

(შემოდის მეჯინიბე)

პეტრუჩიო. ცხენის შეკაზმვას დაავალებს.

სოფოკლი. ქალის უნაგირით?

პეტრუჩიო. პო. ამ ერთ წელში ცხენზე ისე გაიწაფება,

რომ საგაისოდ, იმედია, დოღშიც გამოვა.

მარია (მეჯინიბეს). წრთვნას ხვალდანვე შევუდგებით, და, თუ ღმერთი გწამს,

კარგი უღაყი შემირჩიე, თორემ ლაფმაზე

ტყუილუბრალოდ გავწვალდები.

სოფოკლი. ხომ გაიგონე?

უღაყი სთხოვა!

პეტრუჩიო. ფიქრი ნუ გაქვს, უღაყს მიიღებს!

მარია. მშვიდობის დილას მოგახსენებთ!

სოფოკლი. დილა მშვიდობის, ქალბატონო, როგორ ბრძანდებით?

მარია. უქეიფოდ ვარ —

რალაც ჩახუთულ ადგილზე დგას ეს ჩვენი სახლი.

პეტრუჩიო. კიდევ ხარჯები?!

მ ა რ ი ა. მეტისმეტად ნესტიანია...

ჩამოლპა კიდევ. ჩქარა უნდა დავანგრევინოთ!

პ ე ტ რ უ ჩ ი ო. აქეთა მხარეც?

მ ა რ ი ა. ერთიანად. სულ დავანგრეოთ.

ხუდი კარგი აქვს აქეთ მხარეს, მაგრამ რად გინდა —

ერთი ციცქნაა, კუდს ვერ მოიქნევ ხეირიანად.

რას იტყვით, სოფოკლ, გონიერი კაცი ბრძანდებით

და თქვენი რჩევა ძვირად მიღირს.

პ ე ტ რ უ ჩ ი ო. ოჰო, შეხედუ!

მ ა რ ი ა. ამას დავანგრევთ, ამ ადგილზე ახალს ავაგებთ,

სწორკუთხოვან სახლს, ორი ეზოთი.

პ ე ტ რ უ ჩ ი ო. შუაში — სკოლა, ჭირვეული ქალებისათვის!

მ ა რ ი ა. ხოლო სამხრეთით, მთელ ოც აკრზე ბაღს გადავჭიმავთ,

იტალიურ ბაღს — თალარებით, ფანჩატურებით....

პ ე ტ რ უ ჩ ი ო. გამაღატაკა და ეს არის! იქნებ მიბრძანო,

ეს ყველაფერი, ქალბატონო, ძვირი დაჯდება?

მ ა რ ი ა. სულ ხუთიოდე... დიდი-დიდი ექვსი ათასი!

ჰო, დამავიწყდა, სახლს კოშკებსაც ამოვუშენებთ.

პ ე ტ რ უ ჩ ი ო. მოვაოქროვებთ იმ კოშკებს თუ ისე, უბრალოდ?

მარია, გირჩევ, მოლიბუღ გზას ნუ დაადგები.

კარგად დაფიქრდი — შენ ქალი ხარ, ცოლი ხარ ჩემი,

და წესისამებრ მორჩილებას მოითხოვს ქმარი.

მ ა რ ი ა. ძალიან ძვირი არ დაგიჯდეს ეს მშრალი სიტყვა!

მორჩილებას მთხოვ წესისამებრ!.. რა არის ქმარი?

ანდა ცოლები თქვენ საპალნე ცხენი გგონიათ?

ნუთუ ჩვენც ხორცი ხორცთაგანი არა ვართ თქვენი?

პატივისცემას ჩვენც თქვენსავით არ ვიმსახურებთ?!

პ ე ტ რ უ ჩ ი ო... ყური დამიგდე...

მ ა რ ი ა. როგორ მივხვდეთ, როგორ გავიგოთ —

წყლის ორ თანაბარ წვეთისაგან რომელი ერთი

ცოტათი მაინც გადასწონის და მეორეზე

უმაღლ რომელი ჩამოწყდება?

პ ე ტ რ უ ჩ ი ო. შენ ვერ გამიგე:

მე სიყვარულის მორჩილებას მოვითხოვ შენგან,

ნდობას მოვითხოვ, არა მონურ დამორჩილებას!

ერთსა გთხოვ მხოლოდ — შენი ზრუნვა ნუ მოაკლდება

ნურც ჩვენს მომავალს, ნურც შენს სახლს და ნურც შენს მეუღლეს.

მ ა რ ი ა. აკი არ ვაკლებ.

პ ე ტ რ უ ჩ ი ო. რომ არ აკლებ, ამას მეც ვხედავ.

მ ა რ ი ა. დიახ, არ ვაკლებ, პეტრუჩიო: კაცს ვერ შეხვდები,

რომ ქალის თარგზე არ იყოს ის გამოყვანილი,

რომ ზედ არ აჩნდეს ქალის ხელი, ქალის ბეჭედი,

გავლენა ქალის, რასაც შემდეგ სამ საუკუნეს

ვერ წაშლის დროის ულმოებული ცვალებადობა.

სოფოკლი. ქმარი სხვა რამეს გეუბნებათ — უნდა გაუგოთ.

მარია. მშვენივრად მესმის, ძვირფასო სოფოკლ.

გულზვიადია, მეტისმეტი პატივმოყვარე,
ახალგაზრდასთან ვერ ახერხებს ნაზად მოქცევას,
მოხუცებულსღა დაუტკბება, რომელსაც კბილი
არ შერჩენია და სანაცვლო კბენას არ ელის;
დაუდგრომელი სისხლი უდუღს და მიეჩვია
პირველი ცოლის — სათნო ქალის — მასხრად აგდებას.
თოფის წამალს ჰგავს — ხელად იცის აბრიალება!

პეტრუჩიო. თუ ასეთი ვარ, ჩემი შიში რატომ არა გაქვს?!

მარია. რად უნდა მქონდეს შენი შიში? ნურც კი მოელი!

მუდამ კრიჭაში ჩაგიდგები, ეგეც გახსოვდეს.

პეტრუჩიო. დაგშვენდება კი?

მარია. დამშვენდება, რატომაც არა.

პეტრუჩიო. შე თავგასულო, კადნიერო და უბადრუკო,
პატივმოყვარე დედაკაცო! რაც შენ გესლი გაქვს,
მე რომ იმისი ნახევარი სიტლანქე მომცა,
თმით დაგიტრევდი და ცოლის ვალს გაგახსენებდი!

მარია. მე დამითრევდი?

პეტრუჩიო. მაგრამ რა ვქნა, მშვიდობას ვარჩევ.

მსურს მეგობრულად ვიყო შენთან... ახლა შენ იცი!

მარია. ხომ გაიგონე, რა სთქვა, სოფოკლ?!

პეტრუჩიო. მაინც მიყვარხარ,
თუმც შენს სიყალბე-ორგულობას მშვენივრად ვხედავ.

მარია (სოფოკლს).

რა იქნებოდა, დამყოლოდა ისეთი ბედი,
რომ შენნაირ კაცს შევხვედროდი — კეთილს და სულგრძელს,
პატიოსნება-სათნოებით შემკულ ქმნილებას,
მოსიყვარულეს, უვნებელსა და დაფასებულს...
ფულს რას დავეძებ, ქისა თუნდაც დაცლილი ჰქონდეს,
ოღონდ შენსავით მოხდენილი, ლამაზი, კოხტა,
ამ თვალებისა და ამ სახის პატრონი იყოს...

(ბეჭედს აძლევს)

აჰა, ატარე ეს ბეჭედი ჩემ სამახსოვროდ,
და სიბრალულთ გამიხსენე ბედკრული ქალი.

(გადის)

სოფოკლი. გამაგებინეთ, ეს რას ნიშნავს, რა მოგივიდათ?

პეტრუჩიო. თუ ძმა სარ, თავი დამანებე, შენს გზას გაჰყევი.

სოფოკლი (თავისთვის). ოჰო, ეჭვებით გაიბერა.

პეტრუჩიო. მალევე გნახავ,

და ორიოდე ქარაფშუტულ შეკითხვას მოგცემ.

სოფოკლი. მეც გიპასუხებ, რამდენადაც კი შემეძლება.

(თავისთვის)

თუკი ეს ქალი არა სტყუის და მართალს ამბობს,
მაშინ ამ საქმეს სასიკეთო პირი არ უჩანს.
არადა, თავის არიდებაც არ გამომივა!..
ეჰ, მშვიდობით, ჩემო ბატონო.

(გადის)

პეტრუჩიო.

მშვიდობით იყავ.

ნუთუ საშველი აღარ არის, ვერ მოხერხდება,
რომ ცოლი მხოლოდ ეკუთვნოდეს საკუთარს ქმარსა,
და მოზამთრე ფრინველებივით
სხვაგან და სხვაგან არ იფრინოს?!
ძნელი ყოფილა, ბატონებო, ძალიან ძნელი!
ნეტა ვიცოდე, რა ვარსკვლავზე გავჩნდი ამქვეყნად —
ძალღის ვარსკვლავზე, დათვისაზე, ხარის ვარსკვლავზე?!
რამ გამაგიჟა — რად მინდოდა მეორე ცოლი?!
სისხლის გაშრობა პირველისგან არ მეყოფოდა?!
მაშინ მეშველა, როგორც იქნა, ცამ შემიბრალა
და ის ასპიტი მომაშორა! მე კი ავდექი,
ახალი ქაჯი ავიკიდე მოსარჯულებლად!
ო, გასკდა გული! რამე უნდა ვიდონო ჩქარა —
მანამ მოგკედები, ამ ეშმაკსაც დღე გავუმწარო.

(გადის)

ს უ რ ა თ ი IV

თათხი პეტრონიუსის სახლში.

(შემოდიან ლივია, ბიანკა, ტრანიო და როლანდი)

ლივია. რა ვქნა — ბედს უნდა შევურიგდე.

როლანდი. მეც ასე ვფიქრობ.

ლივია. რას ვიფიქრებდი, ფუჭი სიტყვა, ერთი შეხედვა
თუ შეგირყევდა ფესვებგადგმულ სიყვარულს გულში.

როლანდი. კმარა, აღარ ღირს... რაც კი რამე გიჩუქებია,
უკან გიბრუნებ. ჰა, ბეჭდები, სამაჯურები,
ზიზილ-პიპილო, ხარახურა. აჰა, ეს ქისაც...
ფული კი შენვე დაგახარჯე, რაც მოგიცია,
თვატრებსა და ათასნაირ გასართობებზე.

ლივია. მაშინ მეც ასე დაგიბრუნებ სამახსოვრო ძეწკვს,
აჰა, წაიღე, გამომართვი. შენი თმის კულულს
ვერ შეველევი, დამიტოვე მოსაგონებლად.

ბიანკა. რას სჩადი ქალო, დაუბრუნე ეგ სიყვარული,
ნუ გეშინია, სხვა ვინმესთან გამოიყენებს.

ტრანიო. გრცხვენოდეს, როლანდი!

როლანდი. რატომ მარცხვენ, მაგის ხრიკები
ასი გირვანქა როდი მიღირს.

(თავისთვის)

ღმერთმა დამწყველოს,

თუ ლივიასთან განშორება გულს არ მიღრღნიდეს.

ბიანკა. რაღაცა უნდა მოგახსენო, ყმაწვილო კაცო.

როლანდი. მიბრძანეთ, მერე, მე მოგისმენთ, ყმაწვილო ქალო.

ბიანკა. ერთ დროს ეს ქალი თქვენ გიყვარდათ!

როლანდი. დიახ, მიყვარდა.

ბიანკა. პატიოსანი კაცი თუ ხართ? გამაგებინეთ.

თქვენს ყმაწვილკაცურ სიჩაუქეს ისედაც ვხედავ.

როლანდი. დიახ, გახლავართ პატიოსანი.

ბიანკა. მით უფრო კარგი.

განსჯის უნარიც, როგორც ვატყობ, საკმარისი გაქვთ,

და რად ვერ ხვდებით — ვინ მტერია და ვინ მოყვარე?

რად მიატოვეთ ეს ქალწული?

როლანდი. მასხრად ამიგდო!

ბიანკა. მერე რა მოხდა — უამისოდ ჩვენი ცხოვრება

და სიყვარულიც მოსაწყენი შეიქნებოდა!

როლანდი. ჭკუისკოლოფი კი ყოფილხართ!

ბიანკა. ვთქვით, შეგიყვარდით...

როლანდი. სიამოვნებით შეგიყვარებდით!

ბიანკა. და ძალიანაც შეგიყვარდით... მეც შემიყვარდით...

იმას არა აქვს მნიშვნელობა, რატომ და როგორ....

როლანდი. ვატყობ, გავტყდები!..

ბიანკა. რა მოხდა მერე, თუ მოწყენის გასაქარვებლად,

თავშესაქცევად, საღალღობოდ, სიხარულისთვის

ზოგჯერ სულელი დაგიძახო, ტინგიცა ბიჭი,

ანუ გიბრძანო, ფარეშები შეიქციე-თქო.

გულში ხომ მაინც სიყვარული მექნება შენი

და იმ სიყვარულს ვერაფერი ვერ გააქარწყლებს.

შენ გაჩენილხარ ჭეშმარიტი სიყვარულისთვის.

როლანდი (თავისთვის). ორში ერთია: ან დამცინის, ან შევეყვარდი...

ნება მიბოძეთ, რომ გაგშორდეთ, გამოგეთხოვოთ.

(თავისთვის)

ამ დედაკაცებს ენის წვერზე ეშმაკი უზით.

მგონია ისევ შემიყვარდა!

ბიანკა. რა გეჩქარებათ?

როლანდი. უნდა წავიდე... ნუ მოიწყენ ასე, ლივია,

რაც მოხდა — მოხდა, გაპატიებ, მაგრამ ხელახლა

ვერ შეგიყვარებ.

(თავისთვის)

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ღმერთო ჩემო, ცოტა კიდევ და
ნაღდად წავაგებ სანაძლეს — ორას გირვანქას.
ლ ი ვ ი ა. იმასღა ვნატრობ...

ტ რ ა ნ ი თ. დაიცადე, ვაჟკაცი თუ ხარ.

ლ ი ვ ი ა. მე თვითონ წავალ, ოღონდ ერთხელ მაკოცე მაინც.

გამოსათხოვარ კოცნასღა გთხოვ.

რ თ ლ ა ნ დ ი.

აჰა, მიიღე. —

(თავისთვის)

ორმოცდაათი გირვანქა ღირს ახლა ეს კოცნა...

(კოცნის)

ერთსაც გაკოცებ და გაგშორდები.

ლ ი ვ ი ა. მშვიდობით იყავ.

ბ ი ა ნ კ ა. ვერა გრძნობთ მაინც, თან რომ მიგაქვთ ქალწულის გული?

ტ რ ა ნ ი თ. ხედავთ, შეჩერდა.

ბ ი ა ნ კ ა. კეთილშობილი ვაჟკაცია,

ქალების ღირსი.

რ თ ლ ა ნ დ ი. მე მინდა რომ... არა, არ მინდა.

(გადის).

ტ რ ა ნ ი თ. წავიდა... მაგრამ გულში დაჭრილი.

თქვენ თქვენი როლი შეასრულეთ, და მეც, ჩემის მხრით,
რასაც შეგპირდით, შეგისრულებთ. ნეტა რას ტირით,
თვალებზე ცრემლი მოიწმინდეთ. სანაძლედ ვდებ
თუნდ ორმოც ოქროს — საბოლოოდ თქვენი იგი;
ვფიცავ, ასეა, თუკი ჭკუა მომეკითხება.

ლ ი ვ ი ა. სიამოვნებით გადავიხდი.

ბ ი ა ნ კ ა. ახლა წავიდეთ,

შენი დაიკოც ვინახულოთ, იმ ჩხუბის შემდეგ
რას საქმიანობს, ვნახოთ ერთი. ნუ დამიღონდი,
ოღონდ იცოდე, მორთოს თვალს ნუ მოაშორებ.

(გადიან)

ს უ რ ა თ ი V

ოთახი პეტრუჩიოს სახლში.

(შემოდიან ჟ ა კ ი და პ ე დ რ თ)

პ ე დ რ თ. პოი, ჟაკ, ბიჭო, რა მოგველის, რა გვეშველება?

ოი, საწყალი, ჩვენი ტკბილი, კარგი ბატონი!

ჟ ა კ ი. პედრო, გავარდი, მოიყვანე ექიმი ჩქარა,

წამლის შუშებიც გაიყოლე, შენი ჭირიმე,

თორემ მოკვდება, სუ-სუ-სუ-სუ-სულს დაღევს მალე.

არ გეყურება?! ვინც კი შეგხვდეს, წამოიყვანე,
გამოაღვიძე მეზობლები... არაყიც გვინდა...
ოღონდ მღვდელი არ დაგავიწყდეს, რაც მთავარია...
პედრო. აბა გავფრინდი!

(გადის)

(შემოდის მარია და მსახურები)

მარია. მუქთახორებო, რას ზოზინებთ? ნუთუ აქამდე
ველარ დასძარით ეს სკივრები. შენ გაიქეცი,
საწოლ ოთახში ჩამოსხენი ფარდები ჩქარა,
თან თეთრეულიც გაახვიე და გააგზავნე.
ოცდაათ წუთში უნდა მორჩე.
ერთი გახედეთ, ფურგონები მოვიდა უკვე?
პატიოსანი რომელი ხართ? ქვემოთ ჩადით და
ტანსაცმელი და ვერცხლეული გამოიტანეთ,
თორემ მოგვპარეს ყველაფერი!

ჟაკი. კი ნუ მიწყენთ და.

ერთი მიბრძანეთ, მოგვდა უკვე ჩვენი ბატონი?

მარია. ჯერ არა, მაგრამ, ეტყობა, რომ ჩქარა მოგვდება.
ეს იარაღიც გაიტანეთ.

ჟაკი. მაშ, წავალ, ვნახავ.

მარია. გადაგედება, იცოდე, შენც. ვინც იმას ნახავთ,
ყველას გაფრთხილებთ, სათოფეზე არ გახეკართ.

(შემოდის სოფოკლი და პეტრონიუსი)

სოფოკლი. რა ამბავია, ქალბატონო, რა მოგივიდათ?

პეტრონიუსი. ჩემს სიძეს რამე მოუვიდა?

მარია. ღვთის გულისათვის,
ფეხის სიმარდე ვისაც შეგრჩათ, თქვენს თავს მიხედეთ.

(შემოდის ლივია, ბიანკა და ტრანიო)

ლივია. გამაგრდი, დაო!

მარია. ჩემი ყუთი სად დაიკარგა?

პეტრონიუსი. ქმარი როგორ გყავს, აღარ მეტყვი, ადამიანო?

მარია. ნუღარ ზოზინებთ, თავს უშველეთ! ჭირია, ჭირი...

პეტრონიუსი. არ მომეკარო, გეხვეწები!..

მარია. ჭირი გვაქვს სახლში!
ჭირმა მეუღლე მომიცელა! ბოდავს საწყალი.
რამე მირჩიეთ, მეგობრებო!

ბიანკა. რა რჩევა გინდა —

კარი ჩაკეტე და მომვლელ ქალს გამოუძახე.

მარია. ორ ქალს მოუხმე, მაგრამ რა გქნა, ვერ მოვასწარი,
ჯარისკაცები დაგვიყენეს კარებთან უკვე.
ფული ბევრი აქვს ჩემს მეუღლეს, ბლომად საჭმელიც...
მისი სულისთვის ვინც ილოცებს, ფულს არ მოვაკლებთ.

პეტრონიუსი. დიდი ხანია, ავად გახდა?

მარია. სამი საათი.

(შემოდის გუშაგი)

ლამის ჭკუაზე შევიშალო! აჰა, გუშაგიც.

ჰე, მეგობრებო, შეასრულეთ თქვენ-თქვენი ვალი,

კარები მაგრად გადარაზეთ. ჩემს მეუღლეს კი

მხსნელ ანგელოზად მოთმინება მოვევლინება.

ტრანიო. რა უცებ მოხდა ყველაფერი! მოულოდნელად!

მარია. მე ფლიგელში გადავსახლდები.

ვისაც ვუყვარვარ, ვინც პატივს მცემს, მომინახულებს.

პეტრუჩიო (კულისებიდან).

არ გეყურებათ?!. ჰეი, ჰეი, კარი გამიღეთ!

პეტრონიუსი. იმისი ხმაა!

ტრანიო. ჩუმად, ჩუმად! გავიგოთ, რა სთქვა.

პეტრუჩიო (კულისებიდან).

ვინ დამამწყვდია, ვის სურს ჩემი შიმშილით მოკვლა!

ღალატსა მწამებთ? ვინ ჩამკეტა ჭირიანივით?

პეტრონიუსი. ილოცე შვილო, ღმერთს შესთხოვე!..

პეტრუჩიო. კაჟივითა ვარ, რა თავს იგდებთ!

მარია. ახლა ლოცვა და მოთმინება გმართებს, ბატონო,

ჩვენ კი აქედან, ფიქრი ნუ გაქვს, არას მოგაკლებთ.

პეტრუჩიო. კეტი მაკლია, კეტი მინდა, რომ აქედან მოგწვდეს.

აი, შე მავენევ!

პეტრონიუსი. დალაგებულად ლაპარაკობს!

მარია. ეტყობა, სულით არ დაეცა.

პეტრუჩიო (კულისებიდან).

ხმაზე გიცანით სათითაოდ! არ გესმით ჩემი?

სიმამრი იყო, სულ პირველად ხმა რომ გაიღო...

მერე ტრანიო... და სოფოკლი... ხოლო სულ ბოლოს,

ჩემი ათასგზის დაწყევლილი ცოლი მარია!..

მაგრამ თუ მართლა ჭირიანი გგონივართ ყველას,

ჰა, ჩემი ხელი, დააკვირდით!

(ფანჯარაში გამოჰყოფს ხელს)

(შემოდის ექიმი და მეაფთიაქე)

ექიმი. სალამს მოგიძღვნით, ბატონებო!

პეტრონიუსი. ღმერთმა გიშველოთ, დროზე მოხვედით, ჩვენო ექიმო.

იქნება მაჯა გაუსინჯოთ და გვითხრათ, რა სჭირს.

ექიმი (მაჯას უსინჯავს პეტრუჩიოს).

მაჯა ჩქარია... აშკარაა, ანთებითია,

რაც სწორედ შავ ჭირს მოასწავებს...

ოცი უნცია ფხვნილი უნდა. ეს კაცი მოგცემთ.

პეტრუჩიო (კულისებიდან).

მე მასუღლელები?! ბრიყვი მნახეთ?!

მაშ, ერთ უნციას მე თვითონვე ყბაში გიბოძებთ,

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

შენს ხავერდის ჩაჩს ღამის ქოთნად გამოვიყენებ!
რა ამბავია, ბატონებო, პირი შეპკარით
და სამაისო გახუმრება მოიწადინეთ?
აკი გითხარით — კიდევ გიცხადებთ:
ჯანზეც კარგად ვარ, გონებაზეც,
არც ერთ თქვენგანს არაფერში ტოლს არ დავუდებ.
გამიღეთ კარი, გამომიშვით, თორემ განანებთ,
ამ კედლებს წიხლით ჩამოვანგრევ და სულ პირველად
ვისაცა გწვდებით, სასიკვდილოდ დაგასახიჩრებთ.

(ექიმი და შეაფთიაქე გადიან).

პეტრონოსი. ჩვენც გამოგყვებით, დაგვიცადეთ.

მარიამ. ასე აჯობებს,

მაჯაზე მართლაც დავუნახე ჭირის ლაქები.

პეტრონოსი. გათავებულა ყველაფერი.

პეტრუჩიო (კულისებიდან). კარს არ გამიღებთ?!

ტრანო. ხედავთ, სიცხემაც აუწია!

მარიამ. ჩვენს თავს მივხედოთ,

მაგას მაინც ველარ ვუშველით!

პეტრონოსი. აბა, ყოჩაღად, გუშაგებო, საქმეს მიხედეთ!

და თუკი რამე მოითხოვა, ისეთი რამე,

რაც ფულით, შრომით, სიყვარულით მოიპოვება,

მიიღოს კიდევ, ნურაფერი ნუ დააკლდება.

ჩვენ ახლა წავალთ, თქვენ კი მეგობრებო, აბა თქვენ იცით!

(გუშაგებს გარდა ყველანი გადიან)

პეტრუჩიო (კულისებიდან).

არამზადებო, აღარ გესმით, კარი გამიღეთ!

ჟაკ! მეგობრებო! ბატონებო! მხეცო მეუღლე!

ყველა დაყრუვდით?! ხმა გამეცით, მანდ ვინა დგახართ?!

I გუშაგი. ილოცეთ ცოტა! თქვენც ხომ იცით, საით მიდიხართ!

II გუშაგი. ამქვეყნიური საქმეები ნუ შეგაწუხებთ,

თუკი რაიმე მოგიწდებათ, თქვენ ფიქრი ნუ გაქვთ —

კეთილი ცოლი არაფერსაც არ დაიშურებს.

პეტრუჩიო. ჯერ ეს მითხარით — თქვენი ნებით გამიღებთ კარებს,

თუ მაიძულებთ სანადირო თოფი ჩამოვხსნა

და გზა მე თვითონ გამოვიგნო —

ერთი გასროლით სამს თუ არა, ორს მაინც მოგკლავთ.

რას აიტუხეთ მაგ კარებთან, რა გინდათ ჩემგან?

თავს კარგადა ვგრძნობ... მადლობა, ღმერთს, კუჭიც მაგრად მაქვს.

II გუშაგი. ეგ უკვე ცუდი ნიშანია!

I გუშაგი. ხომ ხედავ, ბორგავს!

მორჩა, გათავდა!..

პეტრუჩიო (კულისებიდან).

ძილიც კარგი მაქვს... შემომხედეთ და დარწმუნდებით.

I გუშაგი. საწერ-კალამი ხომ არ გინდათ, მანამ გონზე ხართ, იქნებ ანდერძი შეგედგინათ.

პეტრუჩიო. აკი გითხარით, კარგად ვარ-მეთქი, ბატონებო. მეტი რა გინდათ.

II გუშაგი. ნეტა კი მართლა კარგად იყოთ.

პეტრუჩიო. დაფიქრდით, მაინც, თავი თუ არ მოგძულებოდათ? გამიღეთ კარი, გამომიშვით, თორემ დაგხოცავთ, არ გეხუმრებით, სათითაოდ გაგჟუჟავთ ყველას, თხზს მაინც მოგკლავთ, თუ მეტს არა.

I გუშაგი. რა თავს ვიტყუებთ, რამე თინი არ მოგვიწყონ — წამო, წავიდეთ.

II გუშაგი. ჯანდაბამდისაც გზა პქონიათ. ჩვენს თავს ვუშველოთ!

(გარბიან)

პეტრუჩიო (კულისებიდან).

მე თქვენ გაჩვენებთ! ჯერ ეს კარი გამოვანგრეო! ცოცხალს აღარც ერთს არ გაგიშვებთ. (კარს გამოანგრევს და გამოვარდება, ხელში თოფი უჭირავს) წახვედით განა? გამასწარიო! ამას უყურე — ჩემი ნაცადი თინებით შემომიტიეს?! კაცების საქმე წასულია! აბა, დაფიქრდით — შენ რომ გგონია, მე შემხვდამ ყველაზე კარგი, ყველაზე უფრო მშვენიერი, პატიოსანი, სინამდვილეში რა შეგხვდა შენ? — ციებცხელება, ჭირი და სნება, გაკოტრება, არგადარჩენა!.. წავიდე ერთი, გავარკვიო, ეს რა მომიწყვეს, და თუ მარიას თინებია, მე მკითხოს მაშინ რასაც ვუზამ.

(გადის)

მოქმედება მეოთხე

სურათი I

ოთახი პეტრონიუსის სახლში

(შემოდინ მოროზო და პეტრონიუსი)

მოროზო. რომ მთელის გულით მიყვარს იგი, მთელის არსებით, ეს ცხადია და არავინაც არ დაეჭვდება...

მაგრამ იცოდეთ, აბუჩად და ყბად ასაღებად, პატიოსანი კაცის ასე გასამასხრებლად, როგორც არ უნდა მიყვარდეს და...

პეტრონიუსი. მოხსენით პირი?! ცოლი — ლოგინის თბილი ჩაჩი ხომ არ გგონიათ!

ანდა ბოჩოლა, ხელები რომ აგლოკოთ ნაზად!
იქნება ცხვირის მოხოცვაც კი ცოლს დაავალთ!
მორთო. რა ბრძანებაა!

პეტრონიუსი. მაშ, რა გინდათ, რაღას მოითხოვთ?

მორთო. რაც შეჭფურის და ევალება, ის გააკეთოს.
კოხტად ჩაიცუას, გამოეწყოს. ეკლესიაში
წავიდეს ჯვარის დასაწერად... მერე — ლოგინში!..
იქ კი ნამდვილად გავსწორდებით, ღმერთის შეწევნით...
გამიგონია!.. ზოზინებს და ხელა ირჯება,
ცოლის ვალს როცა გავუხსენებ, ტყვიის ბურთივით
ცივი და მძიმე შეიქნება...

პეტრონიუსი. აღარ მოგწყინდათ ეს წუწუნი?

მორთო. ბატონო ჩემო,
სამართლიანი უნდა იყოთ! განა უარვპყოფ —
მოვხუცდი უკვე, გამოვშტერდი, დავჩაჩანაკდი.
მაგრამ კაცი ვარ, სითბო მინდა, მყუდროება მსურს.
თან ისე უნდა შევიძინო ეს მყუდროება,
რომ სანანებლად არ გამიხდეს.

პეტრონიუსი. რას ახუნტრუცდით,
ძველი ბალადა აღარ გახსოვთ:
„სიბერეო და ვერაფერი სიკეთეო“.

მორთო. მახსოვს, ბატონო, როგორ არა, რაკი მოხუცდი —
ყბად აღებასაც შეუჩვიე!.. განა ეგა მწყინს!
რა ბრძანებაა — ლივიასი ეგ მომწონს სწორედ,
ამან მით უფრო შემაყვარა.

პეტრონიუსი. მაშ რაღას ერჩით?!

მორთო. ვერჩი კი არა, ამიტომ ვთვლი თავს ვალდებულად
ავაგსო ხოლმე ოქრო-ვერცხლით და მარგალიტით,
ვაჩუქო ბლომად ბეჭდები და სამაჯურები,
გულსაკიდები და რასაც კი მოიწადინებს —
პერანგებით, კორსაჟები, ქუდი, კაბები,
ამოქარგული წინდები და ბეწვის მუფტები,
ფრთები, ბაფთები, წვივსაკრავი ხუთი გირვანქის,
რა გინდა სულო, ყველაფერი... ამისთვის მხოლოდ!

პეტრონიუსი. ვიცი, ბატონო.

მორთო. დალოცვილო, თუ საკუთარ თავს
ვალდებულად ვთვლი, რომ ამნაირ პატივში მყავდეს,
ეგ როდი ნიშნავს მოვითმინო ყმის მორჩილებით —
ცხვირში მავთული გამიყარონ და მატრიალონ
თავის ნებაზე! ჰა! გამკიცხეთ თუ ვცოდავ რამეს.

პეტრონიუსი. დამშვიდდით, წადით, იოცნებეთ გულდაჯერებით,
რომ ამ ორ დღეში სამუდამოდ თქვენი გახდება.
ის ბიჭი უკვე ჩამოგშორდათ, ნულარ გაწუხებთ.
მოახარშინეთ ახლა კარგი წვნიანი კერძი

და შეეჭეცით მადიანად, ზედმეტი ფიქრი
და საზრუნავი სისხლსა ჰყინავს, კაცს აჩანაგებს.
ეს ოინებიც არ შეგფერით, მოძველდა უკვე,
ზიზღს და სიძულვილს აღძრავს მხოლოდ. წვერსაც მიხედეთ:
ესპანურად რომ შეიკრიჭოთ უმჯობესია.
ან ღამის ჩაჩი რაღად გინდათ — ცეცხლში ჩააგდეთ,
თორემ სუდარას გაახსენებს ახალგაზრდა ქალს —
ცივ სინანულსა და შავ ნაღველს აუშლის ხელად.
ხახვს მიეძალეთ — სადარდებელს შეგიმსუბუქებთ.

მ ო რ ო ზ ო. იფ, ხახვი მიყვარს!

პ ე ტ რ ო ნ ი უ ს ი. სისხლს გაგიწმენდს... ოღონდ გახსოვდეთ,
მერე პირს უნდა გამორეცხვა აუცილებლად.
უკბილობა რომ არ დაგეიტყოთ, ეგეც გახსოვდეთ,
პირი მიხაკის ბურთულებით გამოიტენეთ.

მ ო რ ო ზ ო. იმედი უნდა ვიქონიო, ასე გამოდის!

პ ე ტ რ ო ნ ი უ ს ი. ნუმც მოგეშალოთ ეგ იმედი.

მ ო რ ო ზ ო. ღმერთმა გისმინოთ!

(გადიან)

ს უ რ ა თ ი II

ოთახი პეტრუჩიოს სახლში.

(შემოდინ პეტრუჩიო, ჟაკი და პედრო)

ჟ ა კ ი. მთელი ფარდები, სარკეები, ბატონო ჩემო,
სამზარეულოს ჭურჭლეული და ოქრო-ვერცხლი...

პ ე დ რ ო. მთელი აბჯარი, საჭურველი... და მარტის ლუდიც...
ო, ჟაკ, რა ვნახე, ეს რა ნახეს ჩემმა თვალებმა!..

ჟ ა კ ი. მუსკატის ღვინის ორი კასრიც — ჩვენი იმედი,
ჩვენი ლხინი და სასოება, — (მთელს ქვეყანაზე
ძებორციელი უკეთესს რომ ვერაფერს დალევს),
ეს ორი ტყუპი, ორი შუშხუნა ზარბაზანი,
რომელთა ბათქით შობასაც რჯულზე მოვილხენდით...
მტერმა მოგვტაცა და გადაგვიჭრა მისადგომები.

პ ე ტ რ უ ჩ ი ო. თქვენ სახლს მიხედეთ — დაალაგეთ, დაასუფთავეთ.
ეგ მე მომანდეთ, მაგისტვისაც მალე მოვიცლი.

(ჟაკი და პედრო გადიან)

ისე სხმარტალობს და იმგვარად იცვლება ხოლმე,
რომ რიგიანად, ვერ იქნა და, ვერ მივუდექი,
და ჩემი საქმე, რაც ვალად მდევს, ვერ მოვათავე!
კახპა რომ იყოს, ღვთისპირიდან გადავარდნილი,
ანდა წუპაკი, მოკლებული ყოველ სიკეთეს,

მაშინ, იცოცხლე, ამოვდებდი ლაგამს გემოზე!
მაგრამ რა ვქნა რომ, ცუდთან ერთად, კარგიც ბევრი აქვს,
და ვერ გაუგებ — სად თვალთმაქცობს, სად მართალს ამბობს.
ნეტა ვიცოდე, ამის ფასი რა დავაშავე,
რომ ამ დათვის ბელს გადამყარა მუხთალმა ბედმა?
აჰა, აქეთკენ მობრძანდება!.. თუკი შეიგნო
და სირცხვილისგან თუ გაწითლდა შეცოდებისთვის,
მეც მივუტევებ, ჩავთვლი კიდევ ცოლობის ღირსად,
ჭკუა აქვს-მეთქი, ასე ვიტყვი... ჯერ დავაკვირდე!..

(შემოდის მარიკა)

მარიკა. სად გაგონილა — ცოლი ახლოს არ გაიკარო,
და სასთუმალთან სხვა დაისვა წყლის მიმწოდებლად!..
თან, რა მიზეზით? ასე რატომ გამებუტაო!
ახალგაზრდა ცოლს — ქარაფშუტას და თავქარიანს —
როდის მომხდარა, გაბუტვისთვის წაჩხუბებოდნენ?!

პეტრუჩიო (თავისთვის). ასეთი რამე ჩემს დღეში არ გამიგონია!

მარიკა. ქალების ჩვეულ ჯიუტობას ჯანყი შეარქვეს!
თქვე დალოცვილო, ერთი ტკბილი სიტყვა რომ გეთქვას,
ჩვენც დაეტკებოდით!.. მაგრამ არა! გამიგონია!
ახლოსაც კი არ გაიკარა ყმაწვილი ცოლი,
ცოლი, რომელიც ქარაფშუტა კი იყო ცოტა,
მაგრამ (შეუნდე, ღმერთო, ცოდვა!) ქმარი უყვარდა!
„უყვარდა“ კიდევ ცოტა არის — ჭკუას კარგავდა,
და ცოლად რომ არ გაჰყოლოდა, გაგიჟდებოდა!

პეტრუჩიო (თავისთვის). ცბიერებით რომ სატანასაც გადააჭარბებს,
ეს ვიცი, მაგრამ, რა ვქნა, თუკი მეც ასე მიყვარს!

მარიკა. როგორ დაეწამო ამნაირი უმსგავსოება —
ყმაწვილი ცოლი მოიშორა სნეულების დროს
და სასთუმალთან დედაბერი წამოისკუპა!

პეტრუჩიო (თავისთვის).

არა, ბატონო, ქალს რა უგავს — იეზუიტია!

მარიკა. ღმერთმა ხომ იცის. ჩემნაირი მოთმინებითა,
ერთგულებითა და ალერსით სხვა ვერ მოუვლის!
ამას მაკისრებს სიყვარულიც, მოვალეობაც!

პეტრუჩიო (თავისთვის).

ღმერთო მიშველე! ხომ ვილოცე! გამოვუჩინდები!

(წინ გამოვა)

ერთი მიბრძანეთ, ქალბატონო, ვისი ცოლი ხართ?

მარიკა. თქვენი, ბატონო! ცუდი თუ ვარ, კარგი გავხდები!
მადლობა ღმერთს, რომ კარგად გხედავ, მოკეთებულხარ,
და აქვე რომ ხარ ძველებურად, ესეც მახარებს.
მაგრამ იმას კი ვერასოდეს ვერ დავივიწყებ,
ისე მზაკვრულად რომ გამწირე. ამ საქციელით

შენ ჩირქი მოსცხე, საზოგადოდ, ქმრის სახსენებელს...
რატომ თვალთმაქცობ — თითქოს გიგვირს ჩემი სიტყვები!
პირდაპირ გეტყვი, რომ სიკეთე, პატიოსნება,
სათნოება და...

პეტრუჩიო. ძალიანაც ნუ გაუთიე!

მარია. თუ უცხო გავხდით? მოვინდომე შენი დაღუპვა?!

რატომ გაჩუმდი? შენი ცოლი არა ვარ განა?

პეტრუჩიო. მე მაინც ვარჩევ გაჩუმებას.

მარია. თუ ჩემთან ყოფნა...

იქნებ არც გახსოვს, რა გვარის ვარ, რა სისხლი მიჩქეფს...

რას გაგიგვირდა: პაპაჩემი რაინდი იყო!

მთელს საგრაფოში...

პეტრუჩიო. ხალხი უფრთხოდა გაძარცვის შიშით?

მარია. დიდი ბოდიში მოგვიხდია — მხედარი გახლდათ!

ასეთი კაცი შენს გვარს არც კი მოლანდებია —

ერთი საქონლის ჩარჩი გყავდათ, გაკოტრებული...

თუ ვეღარ მიტან. იმიტომ რომ ჯვრისწერის შემდეგ

შენი გულის და ხასიათის გამოსაცდელად

ჭირვეულობა მოვიგონე?...

პეტრუჩიო. ღმერთი გამიწყრეს,

მეტის მოთმენა თუ შემეძლოს!..

მარია. პა, ვეღარ მიტან?

ვით თავის ქალას, გამოსახულს სიკვდილის ნიშნად,

ვით გადაფხევილ ძველ მონეტას არად აგდებენ,

ისე ვერ მიტან? იმგვარადვე არაფრად მაგდებ?!.

პეტრუჩიო. ყუთი დამიგდე — მეტი დაცლა არ შემიძლია...

მარია. არა, დაიცდი და მომისმენ! ამ წყენისათვის,

ჩემი ღირსების შებღალვისთვის, ამიერიდან,

როგორც არ უნდა მელაქუცო და მომეფერო,

ვინაც არ უნდა მომიგზავნო, თუნდა ამაფსო

უძვირფასესი საჩუქრებით — არ გაპატიებ...

ახლა კი ბრძანე, რისი თქმაც გსურს.

პეტრუჩიო. შენნაირ მზაკვარს,

შენნაირ ურჯუკს და უტიფარს ქალს ვერ შეხვდები.

ხმა ჩაიკმიდუ და მისმინე. მე რომ ვიცნობდე

ქაჯების მოდგმას, ერთ-ერთ ქაჯად შენ შეგიცნობდი,

თან იმგვარ ქაჯად, რომლისგანაც სხვები სწავლობენ

აჯანყებასა და ყოველგვარ არეულობას.

ჯერ ეს მითხარი უბადრუკო, ალქაჯო, კახპა...

ცრემლი მოგადგა? ჯერ სადა ხარ, მოთქმით გატირებ!

მარია. შენი ნებაა.

პეტრუჩიო. ეს მითხარი, ადამიანთა

პირველი ცოდვის ხელშემწყობო, თანამზრახველო,

ბუდევე ყოველგვარ უწყესობა-არეულობის,

შურისგების და ბოროტების ბასრო მახვილო,
ჩვენს თავს ზემოდან სუსტი ძაფით ჩამოკიდულო,
აღარ გაძეხი ამ ცოდვებით და ბოროტებით?!

თუ ცოდვად არ თვლი, — ჩუმად-მეთქი, ნუ გამაცოფე, —
ცოდვად არა თვლი ამ ბავშვურ ჯანყს, რითაც გასთელე
წმინდა კავშირი ცოლქმრობისა, ღვთიით კურთხეული,
პატიოსნება, იმედები ახლობლებისა,
რომელთაც სათნო და უმანკო ქალი ეგონე?
ერთხელ იყო და გაპატიე, მაინც არ დაცხრი,
მაინც ჯანყს მიწყობ, ათასნაირ ხრიკებს იგონებ,
ჩემი სიკეთის იმედი გაქვს, იცი, რომ მაინც
ვერ შეგიძლებ, სიამაყეს როგორმე მოვდრეკ,
კვლავ გამოვიჩენ სულგრძელობას!.. ასეა განა?
შენი გზით წადი!..

მ ა რ ი ა. კი, ბატონო, ახლავე წავალ.

პ ე ტ რ უ რ ი თ. ჯერ მომისმინე!

ორი საათის მოწყვეტილო დამტკნარო ვარდო,
რასაც არც ფერი შერჩენია, არც სურნელება!
შე უმაქნისო, თუ გრძნობ მაინც, რა დააშავე,
და ამისათვის რა სასჯელი დაიმსახურე?!
ნუთუ ასეთი სასაცილო ქმარი გგონივარ,
რომ ჭაკისაგან მოვითმინო ამდენი რამე!
დამბლა დამეცა, დავბრმავდი თუ ჭირიანი ვარ,
რომ ჩამკეტე და დუღაბერი მომისვი გვერდით?..

მ ა რ ი ა. შეგიძლია, რომ იამაყო ამ მოხერხებით!

პ ე ტ რ უ რ ი თ. როცა ეს საქმე გამჟღავნდება — მე მომდგებიან,
მე გამკიცხავენ, საკუთარ თავს რად ილუპავსო!
გამოტყდი მაინც — რომ მოგდგე და გემოზე გცემო,
გულში ხომ იტყვი, ახიაო, მეტიც მცემეო?!

მ ა რ ი ა. რა უნდა გითხრა — შენი სულაც არ მეშინია.

უკანასკნელო ტრფობის ცრემლო, გემშვიდობები!
აბა სინჯე და გამიბედე, ხელი შემახე, —
ვიცი, გიყვარვარ, და მანამ შენი გავხდებოდე,
ლამის ჭკუაზე შეიშალო! — ხელს თუ შემახებ,
იმავე წუთში ზურგს შეგაქცევ და პირველ შემხვედრს,
ვინც უნდა იყოს — (რაც უარესი, მით უკეთესი) —
მოვაკვლევინებ ხელად შენს თავს, და მას გავყვები.
მაგრამ თუკი გსურს ჩემთან ყოფნა — ერთის პირობით:
რასაც მე ვამბობ შენს სულელურ სნეულებაზე,
შენც უნდა ფიცით დაამოწმო — ასე იყო-თქო;
ხოლო თუ მაინც ვინმეს ეჭვი შეეპარება,
თავხედობისთვის ხმალში უნდა გამოიწვიო;
და საცა მიხვალ, ჩემს საქციელს აქებდე ყველგან.
ახლა კი წავალ.

(გადის)

პ ე ტ რ უ რ ი თ.

ჯოჯოხეთის გზითაც გივლია!

ახლავე უნდა დავტრიალდე და ყველა ჯადო,
ნუსხა, შელოცვა, თილისმა და ბალახ-ბუღახი,
ავი სულები, ფერიები გამოვიყენო,
იქნებ როგორმე ეს ალქაჯი გადავიყვარო,
არადა მორჩა — სამუდამოდ დაღუპული ვარ.

(გადის)

ს უ რ ა თ ი 111

ბაღი ბიანკას სახლთან.

(შემოდინ ტ რ ა ნ ი თ და ბ ი ა ნ კ ა)

ტ რ ა ნ ი თ. ეს საქმე უნდა უსათუოდ დაავიწყდებოდა.

ბ ი ა ნ კ ა. ის ქაღალდები რა უყავი, მე რომ გითხარი?

ტ რ ა ნ ი თ. მზადა მაქვს, მაგრამ რად გჭირდება, ესეც მითხარი!

ბ ი ა ნ კ ა. რა ვირობაა — ყველგან უნდა ჩასჩარო ცხვირი?

ტ რ ა ნ ი თ. უნდა ჩავჩარო, აბა როგორ! თანაც ისე ღრმად,
რომ გული კარგად დავიამო და გავიხარო.

ბ ი ა ნ კ ა. არამზადა ხარ! წადი ახლა, ნუღარ ზოზინებ,
როლანდი ნახე და სასწრაფოდ აქ გამოგზავნე.

თორემ, იცოდე, დაიღუპა ის შენი ფული:

გადაწყვიტეს, რომ საღამომდე დასწერონ ჟვარი,

თუ ახლავე არ დავტრიალდით და არ ჩავშაღეთ!

ერთი ზომისა უნდა იყოს ის ქაღალდები.

ტ რ ა ნ ი თ. ვიცი. წავედი.

(გადის)

(შემოდის ლ ი ვ ი ა)

ბ ი ა ნ კ ა. აბა, რას მომცემ, — შენი შიში, ის თქვენი ჩხუბი,

და ეშმაკური თინები მამაშენისა,

სუყველაფერი განზე დარჩეს, შენ კი ორ დღეში

შენი როლანდი შეიწვინო ლოგინში ტკბილად?!

ლ ი ვ ი ა. როგორ?

ბ ი ა ნ კ ა. როგორ და, როგორც ქმარი, კანონიერი!

ნეტა შენს თავზე შეგახედა — როგორ გაბრწყინდი!

ასე არა სჯობს!

ლ ი ვ ი ა. რას დამცინი, ჩემო ბიანკა!

ბ ი ა ნ კ ა. რატომ დაცინი — რაც გითხარი, სულ მართალია.

ლ ი ვ ი ა. არ დავიფიქსებ მაგ სიკეთეს მე არასოდეს.

ბ ი ა ნ კ ა. მჯერა! ახლა კი, რაც გირჩიო, ის შეასრულე,

და თუ როლანდი მართლაც შენი არ გახდეს მალე,

მაშინ მეც მშვიდი მოსვენება აღარ მეღირსოს.

ახლავე უნდა აუად გახდე, ლოგინში ჩაწვე.

ლივია. მერე?

ბიანკა. მერე კი როგორც ავადმყოფი, მოიპატიუებ
მეგობრებს, მამას, იმ დაწყევლილ ბეხრეკ მოროზოს,
როლანდიც მოვა...

ლივია. რა გამოვა მაგითი მერე?

ბიანკა. ჯერ ავად გახდი, დანარჩენსაც მერე გაიგებ.

ლივია. გემორჩილები... ავადა ვარ

ბიანკა. ღმერთმა გიშველოს.

(გადიან)

სურათი IV

ოთახი პეტრუჩიოს სახლში.

(შემოდიან პეტრუჩიო, პედრო და ჟაკი)

პეტრუჩიო. წადი და სთხოვე, აქ მობრძანდეს. არ შევაწუხებ —
ორი სიტყვა მაქვს სულ სათქმელი.

(პედრო გადის)

თავს გეფიცებით,

ამგვარ ცხოვრებას, ასეთ ცოლთან ჭაპანის წევას,
სულ შიშში ყოფნას — ბოროტებას არ შემყაროსო —
მე მირჩენია გუთანს ვსდიო ნიადაგ კვალში,
წყალწყალა წვნიანს შევექცე და მათხოვრობაში
გავლიო ჩემი უხალისო წუთისოფელი.

ან თუ არადა, ქვეყნები ხომ სხვაგანაც არის,

ხალხიც ბევრია, არც ქალების ნაკლებობაა;

თუკი ვისურვებ, ხელს გავშლი და პირდაპირ ვიტყვი:

ჰა, ჩემი ფული — შენ საქონელს ჩამოდი მანდედ!

მზეც, ამბობენ, რომ ერთნაირად ანათებს ყველგან,

აქაც და იქაც; და მანამ მე ან ჩემი ცოლი, —

ოღონდ ვერ გეტყვი, პირველად ვინ, სულერთიც არის, —

არ მოგკვდებით და...

ჟაკი. იცით, რას გეტყვით, ბატონო ჩემო...

პეტრუჩიო. ...და არ გაქრება ქვეყნად ჩვენი სახსენებელი,
ჩემი სამშობლო ვეღარაფერს გაიგებს ჩემზე.

ჟაკი. ვაი, ბატონო, რა ცუდი გზა აგირჩევიათ!

პეტრუჩიო. ყოველი გზა კურთხეულია, რაც ამ ჯოჯოხეთს მომამშორებს!

ჟაკი. მე კი მგონია, თუკი თქვენი დიდებულება
ცოტას მოითმენს...

პეტრუჩიო. მოითმენსო? რის მოთმინება?

ჟაკი. დიან, ბატონო, ცოტას კიდევ თუკი მოითმენთ...

პეტრუჩიო. ვთქვათ, მოვითმინე, მერე?

ჭ ა კ ი.

მერე იმის ოინებს,

სიცილ-ხარხარით თუ შეხვდებით; როცა დაიწყებს
ლანძღვა-გინებას, სახურავზე თუ ავარდებით,
ნადარას დაჰკრავთ და მეზობლებს შეატყობინებთ
იმის საქციელს დასაგმობსა, ნახეთ რა მოხდეს!
ასე ვუქენი რამდენჯერმე ჩემს საკუთარ ცოლს...

პ ე ტ რ უ ჩ ი თ. შენი ცოლი ხომ მტრედი არის მაგ აშაღლანთან!
მშვიდი ძილია, შუალამის მყუდროებაა!

ჭ ა კ ი. აჰ, რასა ბრძანებთ — დოლაბია, რკინის დოლაბი!

პ ე ტ რ უ ჩ ი თ. ნდობა მაინც გაქვს შენი ცოლის!..

ჭ ა კ ი. სულ ტყუილია,

სანდო ცოლი ჯერ არავისაც არ შეხვედრია!

პ ე ტ რ უ ჩ ი თ. იცი ხომ მაინც, რა არის და რას წარმოადგენს!

ჭ ა კ ი. ისღა ვიცი, რომ დღე და ღამე, ეს ოცი წელი,
ამოდ ვცდილობ მის გახედნას.

პ ე ტ რ უ ჩ ი თ. სულ ტყუილია,

ცისარტყელასაც არ ექნება იმდენი ფერი,
და მშვილდისგვარად მოხრილი და გადარკალური,
იმგვარ სისწრაფით ვერ შეიცვლის ელფერს ზეცაში,
რა სისწრაფითაც ჩემი ცოლი თავის მზაკვრობას
მრავალნაირად ასხვავებებს და აფერადებს.

(შემოდის პ ე დ რ თ)

რაო, რა გითხრა?

პ ე დ რ თ. არაფერი. ხმაც არ გაიღო,
ისე კი ხელით მანიშნა, რომ გამოგყვებით.
გთხოვთ მოთმინება იქონიოთ. ჩემგან თქვენ აბა
რა გესწავლებათ, მაგრამ ყველა კარგი ვაჟკაცი,
ყველა მოკვდავი ჯვარს მიათრევს გოლგოთისაკენ.

პ ე ტ რ უ ჩ ი თ. ნეტა საით ხრის ეს ყმაწვილი!

პ ე დ რ თ. ეჭვიც არ არის,
ჩემო ბატონო...

პ ე ტ რ უ ჩ ი თ. აღარ იტყვი? არ დაამთავრებ?

პ ე დ რ თ. რომ ის ჭკუიდან შეიშალა.

პ ე ტ რ უ ჩ ი თ. დიდება უფალს!
ღმერთმა გისმინოს!

პ ე დ რ თ. ამინ, ამინ, ჩემო ბატონო!

პ ე ტ რ უ ჩ ი თ. როგორ გაგიჟდა, აღარ მეტყვი?

პ ე დ რ თ. ისე გაგიჟდა,
როგორც ისურვებს კაცის გული, ჩემო ბატონო!
გარეუბნებში მათხოვარა დედაკაცები
ფულისთვის ხელებგამოწვდილი რომ ირევიან,
ჩვენს ქალბატონსაც იმნაირი კონკაძეულები,
რალაც ძონძები, ჭუჭყიანი, მოუძებნია

და ის ჩაუცვამს. შეკითხვაზე ხმას კი არ გაგცემს,
დაუსტვენს ისე და თითსა გკრავს, სადაც ისურვებს.

პეტრუჩიო. მოუგონია კიდევ რაღაც!

პედრო. აგერ, სოფოკლიც.

პეტრუჩიო. რას აკეთებდა იქ სოფოკლი? თუმცა ჯანდაბას!

ჩემი სკივრები ჩამილაგეთ, მივემგზავრები.

პედრო. სოფოკლი გეტყვით დაწვრილებით. ო, კეთილთ ჟაჭიბუნი მოსუკა
ჭკუა დაკარგა, აურია!..

(შემოდის სოფოკლი)

სოფოკლი. ნეტა ამაზეც ქალი ითქმის?!

პეტრუჩიო. ქალია, მაშა!

სოფოკლი. ვეჭვობ, ბატონო, ქალი იყოს.

პეტრუჩიო. შე კი მგონია,

რომ საქმიტაც კი დაგიმტკიცა თავის ქალობა.

სოფოკლი. ჰო, დამიმტკიცა — ცოცხალმა ძლივს გამოვასწარი.

პეტრუჩიო. ასე დაგქანცა?

სოფოკლი. ცუდს ნურაფერს გაიფლებ გულში —
ღვთისმშობელივით უმანკოა შენი მეუღლე,
თუმცა ბეჭედი კი მაჩუქა...

პეტრუჩიო. რათა დაიცხროს ავხორცობა!..

სოფოკლი. რა ბრძანებაა!

ერთხელაც კი არ მიკოცნია იმ ამბის შემდეგ;

ახლა მივედი, ენახავ-მეთქი, ვით მეგობარი,

მაგრამ, ეტყობა, გადირია, ჩემო ბატონო!

რომ დამინახა, წამოვარდა ფეთიანივით,

წამაძრობინა ის ბეჭედი თითიდან ხელად,

დანა ღააძრო მაშინათვე... რისთვის, არ ვიცი...

პეტრუჩიო. შენ ამას მართალს მეუბნები?

სოფოკლი. რა ბრძანებაა!

პეტრუჩიო. ვიცი, გენდობი... იმედი მაქვს არც მიღალატებ.

სოფოკლი. აჰა, თვითონაც!

(შემოდის მარია)

პეტრუჩიო. ქალბატონო, ერთი მიბრძანე —

რომ მიგატოვო და წავიდე, მაშინ რას იზამ?

აჰ, გადაწყვიტე, რომ მუნჯურად გამესაუბრო?!

რაო, ამ ზაფხულს საზღვარგარეთ გაინავარდებ?

და მეზღვაურებს გამოიჭერ?.. ქალაქგარეთაც

სახლს აიშენებ? დედათ მონასტერს დააარსებ?

სოფოკლი. ნუ შეაწუხებ — ვერა ხედავ, რა ყოფაშია!

პეტრუჩიო. რა ყოფაშია? ძაღლია და ძაღლივითა სდუმს...

ჯერ დამაცადე — ჩემს ნებაზე ავაჭიკჭიკებ!

სოფოკლი. ნუ მოექცევი ასე მწარედ, ჩემო ბატონო.

პეტრუჩიო. ყური დამიგდე — არ გეგონოს, რომ გამაცოფე!

დამშვიდებული გეუბნები: ყველაფერს მივხვდი!
კარგ ჭკუაზე ხარ და გაფრთხილებ — თავს ნულარ იგდებ!

(თავისთვის)

ღმერთო, ასეთი რა შევცოდე! რა ხათაბალას
გადავეკიდე! როგორ გავწირე ყველაფერი!
ცოლს ვეძებდი და კეთრი შემხვდა, ჭირი და სნება,
ჭირზედაც უფრო უარესი!.. ახია ჩემზე!
გიჟი ვიყავ და საკადრისსაც გადავეყარე!..

სოფოკლი. რატომ, არც ისე ცუდი არის!

პეტრუჩიო. უფრო უარესს
ქვეყნად ვერაფერს ვერ შეხვდები. უტიფარია!
და ერთი ბეწო არც ნამუსი, არც სინილისი,
პატიოსნება და ქალობა აღარა სცხია.
სულ ტყუილია — ქალის ნაშობს რა უგავს ერთი!
მგელია, მგელი, მტაცებელი!

(თავისთვის)

არც ახლა გატყდა?

სოფოკლი. შენი სიტყვები ესმის ნეტა?

პეტრუჩიო. რა მენადვლება —

გინდა ესმოდეს, გინდა არა. მე გავათავე —
სიამე მსურდა მაგასთან და — მორჩა, აღარ მსურს!..
შევციცინებდი სიყვარულით და ახლა უკვე,
როგორც ქამარი, წელზე მჭიდროდ შემოჭერილი,
აჰა, მოვეშვი, — სიყვარულიც არ მსურს მაგისი.
არა, ბატონო, აღარა ვარ მაგისი ქმარი,
გემშვიდობები, ჩემო პატივმოყვარეობავ!
მაგრამ, რაკიდა ჩემი ცოლი გერქვა, მარია,
მაინც არ მინდა, მათხოვრობით ამოგძვრეს სული,
და თუმც არა ხარ ამის ღირსი, მე დაგიტოვებ
ნახევარს ჩემი ქონებისას... ნახევარ სახლსაც...
ხოლო მეორე ნახევარი უნდა გავყიდო
და გავემგზავრო ჩემს ნებაზე.

მარია. ახლალა მივხვდი,

რომ მყვარებიხარ მთელის გულით! ახლალა მივხვდი,
რომ ჭეშმარიტი ვაჟკაცი ხარ! და გადავწყვიტე,
რომ გაპატიო, რაც კი შენგან სიმწარე მახსოვს.

სოფოკლი. გამაგებინეთ, მომეყურა თუ ნამდვილია?

პეტრუჩიო (თავისთვის). გადაწყვიტა, რომ გამაცუროს!

მარია. რამდენი ხანი

ამას ვნატრობდი — იქნებ ჭკუაში ჩავარდეს-მეთქი!
და, ჰა, ვედირსე! რაც იყო, ნულარ გავიხსენებთ.
თითქოს ხელახლა დაიბადე, სულ სხვა კაცი ხარ —
ყოფლი სიკეთით შემკული და პატიოსანი!..

ზომ არ გგონია, მეც სხვებივით მოყვები წუწუნს,
შემოგეჭდობი კისერზე და, სხვა ბრიყვებივით,
ალარ გაგიშვებ — შურს ვიძიებ გაბოროტებით.
მე შენ მიყვარხარ და ეს ყველამ უნდა გაიგოს.
მე ჩემი ქვეყნის დიდებასა და პატივს ვარჩევ,
და რაკი მისი ღირსეული შვილი შენა ხარ,
წადი, შეივსე შენი ცოდნა, გამოცდილება,
სხვა ქვეყნებთან და სხვა ხალხებთან ურთიერთობით,
ხოლო ეს ჩემი სიყვარული და ხვევნა-კოცნა,
ღროებით მსხვერპლად შემიწირავს ამ საქმისათვის.

სოფოკლი. აჰა, ნამდვილი მეცნიერი სადა გგეოლია!
მარია. მიმჭირნეობით უნდა იყო მთელს მგზავრობაში
ეს ერთი ხელი ტანსაცმელი საკმარისია;
კვირაში ერთხელ თუ სჭამ რამეს, ისიც ბევრია.
ამაში თვითონ დარწმუნდები: რაც უფრო მეტად
არაფრისმქონე გამოჩნდები — მეტ რამეს ნახავ.

პეტრუჩიო. გესმით, რას ამბობს?

სოფოკლი. როგორ არა!

პეტრუჩიო. რა იქნებოდა,
ახალი რჯულის მქადაგებლად მოვლენილიყო?!

სოფოკლი. მაშინვე ყველას წარმართებად გადაგვაქცევდა.
მიკვირს პირდაპირ — რატომ არ წერს თავის მოძღვრებას!

მარია. გაივლის დრო და დაბრძენდები, დაქკვიანდები,
ლოთი და ფოთი — კეთილშობილ პრინცად იქცევი,
ან უკეთ რომ ვთქვათ —
ჯაგლაგი ცხენი ბედაურად გადაიქცევი,
ვით ღდისევსი, დაბრუნდები სახლში ჭადარიტ
და მეც დაგხვდები პენელოპა...

პეტრუჩიო. ამასობაში,
რამდენი ენის შესწავლასაც მე მოვახერხებ,
იმდენ საყვარელს გამოიცვლი...

მარია. მართალსა ბრძანებ,
შენს არყოფნაში მე გავუძლებ ათას ცთუნებას,
და ეს პატივად ჩამეთვლება.

პეტრუჩიო. რას მირჩევთ? რა ვქნა?

სოფოკლი. უნდა ადგე და გაემგზავრო... ეგ არ გინდოდა?

პეტრუჩიო. აჰ, სულაც არა! მე მინდოდა ამის გამოცდა.
მაგრამ ზომ ნახე, კეხი როგორ შემომიბრუნა!
უნდა წავიდე, რალა გზა მაქვს!

(ქაკს და პედროს)

სკივრები უკვე ჩაალაგეთ? ცხენი შეკაზმეთ?
წადით და ფული მომიტანეთ.

მარია. მე, ჩემდა თავად,

არ დავიშურებ ჩემს ძალ-ღონეს, რომ როგორც ქვრივმა,
აქ შენს ქონებას ვუპატრონო.

პეტრუჩიო. ხედავთ, საიდან დაუბერა? გადუწყვეტია,
სულერთიანად ამომავდოს, ამომიჭამოს!

მარიამ. საფრანგეთისკენ დაუბერა, ჩემო ბატონო,
და სწორედ დროზე — ზურგის ქარად გამოგადგება!
რალას ზოზინებ, გაემგზავრე, არ ჩადგეს ქარი,
საგზაღს ახლავე მოგიმზადებ.

პეტრუჩიო. მშვიდობით გნახე!

მარიამ. რას გავიხარებ, ცხენზე შემჯდარს რომ დაგინახავ!

პეტრუჩიო. სახრჩობელაზე რომ გენახე, მაშინ უფრო გაიხარებდი!

მარიამ. საცა არ უნდა დაგინახო, გამეხარდება!

პეტრუჩიო. სოფოკლ, შენცა და სხვა მეგობრებიც,
იმედი მაქვს, რომ გამაცილებთ.

მარიამ. რალა თქმა უნდა!

გამცილებლები, ფიქრი ნუ გაქვს, არ მოგაკლდება.

მაკოცე ბარემ... უნდა გავიქცე, სახლს მივხედო.

პეტრუჩიო. თავიდან მომწყდი!

თორემ თუ ისევ გამიმართე წილადობილა,

ჭიტლავს ამოგკრავ და შეგაგდებ საწოლ ოთახში.

მარიამ. აბა, მშვიდობით. თუ ღმერთი გწამს, ნუ დაივიწყებ —

ჭკუით იყავი, ღირსეულად გეჭიროს თავი,

როგორც შეჭფერის ნამდვილ ვაჟკაცს... ამით, იცოდე,

მეც გამახარებ და მაამებ.. იმ ძველ ცოდვებზე,

შენს ქარაფშუტულ ყიალსა და უზნეობაზე, —

რამაც შინიდან გადახვეწა გაფიქრებინა,

(და მეც იმიტომ შეგელიე და გაგიმეტე), —

არც კი იფიქრო, მე აქა ვარ, ნუ გეშინია:

როგორც ერთგულ ცოლს შეჭფერის და მოეთხოვება,

შენს არყოფნაში აქ სუყველას გადაგავიწყებ.

ახლა მითხარი, როგორ ატყობ — იქნება ზღვაში

ლიმონის წვენი მოგენატროს! მოგიბრუნებ.

პეტრუჩიო. დაე სატანამ —

შენმა პირველმა მოძღვარმა და დამრიგებელმა —

გადმოგაფრქვიოს კურთხევა და წყალობა თვისი...

მარიამ. ვაი თუ ხელი შეგიშალო ამ გარდაქმნაში!

სჯობს გაგეცალო...

(გადის)

პეტრუჩიო. უნდა წავიდე!.. არა, არა! ფეხს არ მოვიცვლი —

ერთხელ კიდევ ვცდი, საბოლოოდ!

სოფოკლი. სჯობს გაემგზავრო.

პეტრუჩიო. გაემგზავრები... ჩემს სიამამს და მეგობრებს უხნეთ,

რომ გამაცილონ... და თუ ზღვაში ქალის ენაზე

უფრო საშიში ქარიშხალი დატრიალდება,
ანდა ტალღები
ქალების ფიცზე უნდობელი თუ გამოდგება —
ჯანდაბა ჩემს თავს, ნუმც მელირსოს ნაპირზე გასვლა.

(გადიან)

მთქმედება მესუმე

სურათი I

ოთახი პეტრონიუსის სახლში.

(შემოდინ პეტრონიუსი და ბიანკა)

ბიანკა. თქვენგან განკიცხვა-საყვედური თუ მეკუთვნოდა,
ეს ხალხმა ნახოს და განსაჯოს, ჩემო ბატონო.

პეტრონიუსი. თუ ჩემი ქალის ეს ნანატრი მონანიება
შენი კეთილი რჩევით იყო შთაგონებული, —
(ისე კი ვატყობ მართლაც შენმა რჩევამ შესცვალა,) —
მაშინ ვიტყვი, რომ უსამართლოდ გამიკიცხიხარ
და ვნანობ კიდევ ჩემს საქციელს.

ბიანკა. არა, პირველად
მამის ურჩობის უაზრობას თვითონვე ჩახვდა,
მერე, იცოცხლეთ, მეც მოვდექი და ვეჩიჩინე —
შვილს-მეთქი მართებს მამის ყადრი და სიყვარული;
ჩემი სიტყვები ყურად იღო, მოინანია...
მაგრამ ახ მწარე სინანულმა გახადა ავად —
რად ვატკინეო მამას გული, ასე იძახის...
ჩემი ნუგეში ვერც განკურნავს ასე ადვილად.

პეტრონიუსი. ავად რომ არის, ვწუხვარ, მაგრამ თან მიხარია,
რაკილა ამის სინანულმა დაასწეულა.

ბიანკა. აგერ, მოროზოც.

(შემოდის მოროზო)

პეტრონიუსი. კარგ დროზე კი მოხვედი სწორედ —
კარგი ამბავი უნდა გახარო.

მოროზო. გმადლობ, ბატონო...

ნეტა ვიცოდე, ამ ქალბატონს რა უნდა აქა?

ბიანკა. სწორედ მე უნდა გიმასპინძლოთ კარგი ამბებით,
რისთვისაც დიდი მადლობელი დამრჩებით მერე.

პეტრონიუსი. ბიანკა მართალს გეუბნება, ჩემო მოროზო,
გადი და შენი ქალბატონი მოინახულე.

ბიანკა. ავადმყოფს ნახავთ, მაგრამ მაინც მაგრად ჩაკოცნეთ.

მოროზო. როგორ?!

ბიანკა. როგორ და, მოეფერეთ, მიუალერსეთ.

მოროზო. მართლა ამისთვის დამიძახეთ, ჩემო ბატონო?

პეტრონიუსი. აკი გითხარი, შედი-მეთქი! შენ თვითონ ნახე.

ბიანკა. შედით, შებრძანდით, აღსარება უნდა გაგანდოს.

მოროზო. ღვთისმშობელს ვფიცავ, უყოყმანოდ მიიღებს ჩემგან

მიტევებასაც და ეპიტიმiasაც,

ოღონდ ცოდვების კვალობაზე, რაღა თქმა უნდა.

პეტრონიუსი. აქ რას ზოზინებ, შე ყვეჩო, იქ შედი-მეთქი!

(მოროზო გადის)

ბიანკა. აგერ, მეორეც აქეთ მოდის:

(შემოდის როლანდი და ტრანო)

პეტრონიუსი. მოგესალმებით შენც, ტრანო, შენს მეგობარსაც.

როლანდი. გმადლობთ, ბატონო...

პეტრონიუსი. ქალიშვილი მყავს...

როლანდი.

მაგას რა სჯობს მერე, ბატონო...

პეტრონიუსი. თქვენც იცნობთ იმას, ეჭვი არ მაქვს.

როლანდი.

დიახ, ვიცნობდი,

მაგრამ დღეიდან არ ვისურვებ მის ნაცნობობას.

იგი ქალია, ხოლო გზები ქალის გულისკენ,

როგორც თოვლის ქვეშ ბილიკები, ძნელია ხოლმე

გასაგნებად და მისაკვლევად.

პეტრონიუსი.

...ჰოდა ბატონო,

იმ ჩემს ქალიშვილს გულზიდებამ წამოუარა,

რადგანაც თქვენი ტრფობა ყელში ამოუვიდა.

როლანდი. ჩემი, ბატონო?

პეტრონიუსი.

დიახ, თქვენი. წევს ლოგინში და

ფიქრობს თავისთვის, მისცემია მწარე სინანულს.

როლანდი. მერე, ბატონო?

პეტრონიუსი.

კარგი იქნება, თქვენც რომ ნახოთ.

როლანდი. გეთილი, ვნახავ. ხალხის ნახვა გულს არ ამირევს.

პეტრონიუსი. ოღონდ გაფრთხილებთ — ძველ ლივიას სულაც აღარ ჰგავს.

როლანდი. არა, ბატონო, ის ძველიც კი მეტია ჩემთვის.

პეტრონიუსი. კისერზე ახლა ძველებურად არ მოგეჭდობა...

ჩემი მორჩილი გახდა ისევ, და რასაც ვეტყვი,

რასაც ვუბრძანებ, შემისრულებს ყველაფერს უხმოდ.

ახლა უნდა, რომ საბოლოოდ გამოგეთხოვოთ.

და თქვენი აღთქმა დაგიბრუნოთ.

როლანდი.

მეც ამგვარადვე.

სიამოვნებით დავუბრუნებ, რაც ფიცი მომცა,

ის კი არადა, ხელწერილსაც არ დავიშურებ,

რომ ჩემი აღარ ემართება აღარაფერი.

პეტრონიუსი. ეგა მსურს სწორედ... ისიც მოგცემს თავის ხელწერილს,

და ასე ტკბილად დაშორდებით ერთიმეორეს.

როლანდი. კარგი, ბატონო!.. აბა, ტრანო,

ოცი გირვანქა გმართებს ჩემი, არ დაგავიწყდეს.

ტრანო. ნუ გეშინია, შენი ვალი არ გამაკოტრებს.

როლანდი. აბა, შევიდეთ, — ნებას გვაძლევთ, ვნახოთ ლივია?

ბიანკა. როლანდ, ერთსა გთხოვთ — რაც არ უნდა გითხრათ ლივიამ, თქვენ ვაჟკაცურად მოუთმინეთ.

როლანდი. ბრძანოს, რაცა სურს, მე მაგითი რა დამაკლდებოდა! მანამდე ენა ექავება, სულ იტიტინოს.

შენ კი მართლაც რომ ჩამოქნილი ტანი გქონია

და სახეზედაც ლამაზი ხარ, უნდა გამოვტყდე.

(თავისთვის)

ვატყობ. შარდივით გამდის ჩემი ასი გირვანქა!

(პეტრონიუსი ფარდას გადასწევს. გამოჩნდება ლივია

ლოგინში. სასთუმალთან მორთუო უდგას)

ბიანკა. ჩუმად გადასწი — მცირე ფაჩუნიც კი ნერვებს უშლის.

პეტრონიუსი. როგორა ხარ, ჩემო გოგონი?

ლივია. ძალიან ცუდად,

ძალიან ცუდად... მაგრამ, ვატყობ, კარგად გავხდები,

რაკი შემინდო ამ კეთილმა ადამიანმა.

ცოტა ბალიში წამოწიეთ, უნდა წამოვჯდე...

ო, თავი, თავი!..

ბიანკა (ჩუმად ლივიას). ყოჩაღ გოგონი, ჩინებულა!

ლივია. მისმინე, მამა... სხვებსაც მოგმართავთ, ვინც აქა ხართ.

იცოდეს ყველამ, რომ მე ამ კაცს გული ვატკინე,

ჯერ ბერიკაცი ასე არვის შეურაცხყვია;

რა არ ვუყავი: დავცინოდი, ვეჭყანებოდი,

სახეში ზიზღით ვაფურთხებდი, რას არ ვეძახდი!

წვერებზე სანთელს ვაწებებდი, ფარცხი შევარქვი,

(ვაიმე გვერდში როგორა მიხვლევს!..) ნათლობებზედაც

საფადართო ზეთს ვუსხამდი მე მურაბებში,

და ერთი-ორჯერ შარვალშიც კი ჩავასვრევინე!..

ერთხელ (ო, ღმერთო, შეჩვენების ღირსი ვარ სწორედ!)

კიბეზე ცერცვი მოვუპნიე და ამ სპეტაკი,

ამ ბრძენი თავით კიბის ცხრამეტი საფეხური

სულ სათითაოდ ბრაგა-ბრუგით დავათვლევინე,

ისე რომ ერთი საფეხურიც არ გამოსტოვა,

ხოლო სულ ბოლო საფეხურზე როცა დაეცა,

კუჭშეკრულობის წამლის ბოთლი სულმთლად დაეფშვნა,

თვრამეტ შილინგად ღირებული ქვა დაეკარგა,

შარვალში ორჯერ ჩაისკარა, გონი დაკარგა...

ეს ყველაფერი მე გავაკეთე, მე, ლივიამ!..

მორთუო. მე კი შევინდე ყველაფერი...

ლივია. ბიანკას რატომ ვერა ვხედავ?

ბ ი ა ნ კ ა. აქა ვარ, დაო.

ლ ი ვ ი ა. წყალი მომეცი.

ბ ი ა ნ კ ა. აჰა, დალიე.

ლ ი ვ ი ა. ის ვინლა არის?

ბ ი ა ნ კ ა. ეს როლანდია.

ლ ი ვ ი ა. ოი, თვალთმაქცო, ჩვენ ერთმანეთს უნდა დავშორდეთ.

ახლოს მოდექი.

რ ო ლ ა ნ დ ი. მებრალეები, ავად რომ გხედავ.

ლ ი ვ ი ა. მე რას მიბრალე, შენი თავი გებრალეობდეს,

და ჩემს წინაშე, რაც კი რამე შეცოდება გაქვს,

მე შემინდვია ყველაფერი.

ქაღალდები არ მოიტანეთ?

ბ ი ა ნ კ ა. აგერ, აქა მაქვს.

არ შეამოწმებთ?

პ ე ტ რ ო ნ ი უ ს ი. როგორ არა, რატომაც არა!

ლ ი ვ ი ა. მაშ, ამ ყმაწვილმაც მოაწეროს ხელი ამ ქაღალდს,

ეს კიდევ უფრო დააჩქარებს ჩვენს განშორებას —

ვიცი, მაგასაც სურს წარსულთან გამოთხოვება!

რა მათხოვრობას ვუმზადებდით ერთმანეთს თურმე!

ყმაწვილები ვართ ორივენი — შვილებს დავჩეკდით,

და ის შვილები მერე წყევლით ამოგვავდებდნენ

იმ ჩვენი ძველი ყმაწვილური სიგიჟისათვის.

ო, რა სასტიკად ორივენი დავიღუპოდით,

ის სისულელე რომ დაგვცლოდა!..

ყველას წინაშე ვალიარებ მონანიებით,

რომ ეს ყმაწვილი გაგიჟებით მიყვარდა მართლაც.

და ესეც ჩემზე იმგვარადვე ჰკარგავდა ჭკუას.

მადლობა დმერთს, რომ ყველაფერი წარსულს ჩაბარდა,

ჩვენ დაგვჩვენიანდით ორივენი და დღეის იქით,

ის ყმაწვილური გატაცება ვეღარ დავვლუპავს.

ლ ი ვ ი ა. გადაიკითხე?

რ ო ლ ა ნ დ ი. დიახ. ხელი სად მოვაწერო?

ლ ი ვ ი ა. ნუ გეჩქარება — აქ მომეცი, რომ გადავიკითხო

და გამოსათხოვარი ცრემლით დავნამო.

ბ ი ა ნ კ ა. ახლა მიბრძანდით სუყველანი, მარტო დავტოვოთ.

მე დავიძახებთ.

პ ე ტ რ ო ნ ი უ ს ი. ბატონებო, წამო, წავიდეთ,

და როცა წვიმა გადაიღებს, ისევ მოვბრუნდეთ.

რ ო ლ ა ნ დ ი. ნეტა ჩემს დღეში არ მენახა, არ შევხვედროდი.

(ლივიასა და ბიანკას გარდა ყველანი გადიან)

ბ ი ა ნ კ ა. ყოჩაღ, ლივია!

ლ ი ვ ი ა. ნეტა მართლაც კარგად დამთავრდეს!

ბიანკა. სხვა ქაღალდებიც მოამზადე, ჯერ შენ მოაწერ, მოაწერინებ მერე სხვებსაც, მაგრამ ისე, რომ შენ არ გაუშვა ქაღალდს ხელი.

(ბიანკა გადის)

ლივია. ღმერთო, წყალობით გადმოხედუე წმინდა სიყვარულს.

(შემობრუნდებიან ბიანკა, პეტრონიუსი, როლანდი და მოროზო)
ეროვნული
თეატრი

პეტრონიუსი. არ მორჩა ტირილს?

ბიანკა. კი, ბატონო, გამოიტირა.
ახლოს მიბრძანდით.

ლივია. აქ მოდი, როლანდ, და მანამდე ხელს მოაწერდე, ჯერ მე მომეცი შენი ხელი... ასე!.. შაკოცე... სამარადისოდ ვეთხოვებით ერთიმეორეს! ღმერთმა კურთხევა ნუ მოგაკლოს!.. აქ მოაწერე.

როლანდი. ცოტა მადროვეთ!

პეტრონიუსი. როგორ სტირის, შეხედეთ ერთი! ღმერთი განწყურეს, თუ გულით არ მებრალებოდეს.

ბიანკა. აჰა, კალამი, გამომართვით.

ლივია. ახლოს მოიწი
იმის ნიშნად, რომ ახლობლები ვიყავით ერთხელ.

როლანდი (ხელს აწერს). აჰა, მზად არის!

ბიანკა. ბატონებო, თქვენც მოაწერეთ, როგორც ამ საქმის მოწმეებმა.

პეტრონიუსი. რაღა თქმა უნდა.
ჯერ შენ, სიძევ, შენ მოაწერე.

მოროზო. სიამოვნებით!

(პეტრონიუსი და მოროზო ხელს მოაწერენ)

ბიანკა. ახლა მომეცით ეს ქაღალდი.

როლანდი. ლივია, ღმერთმა
ნუ მოგიშალოს ნეტარება, ბედნიერება.
არ შემიძლია მეტი... რა ვქნა!..

(ტირის)

ბიანკა. ახლა კი ესეც დაამოწმეთ.

(სხვა ქაღალდს გაუწვდის)

პეტრონიუსი. სიამოვნებით.

(პეტრონიუსი და მოროზო ხელს მოაწერენ)

ბიანკა. აბა, მიბოძეთ.

ლივია. ბალიში ცოტა წამოსწიე, უნდა წამოვჯდე.
ნუ მოგიშალოს, როლანდ, ღმერთმა ბედნიერება,
კარგ ბედსა და იღბალს შეგყაროს. მეტს არას ვიტყვი.

როლანდი. გემშვიდობები!

ლივია. სამუდამო მშვიდობა, როლანდ!

(როლანდი გადის)

ბიანკა. ახლა ფარდები ჩამოვუშვით. ყველა გავიდეთ,

და მოვასვენოთ ავადმყოფი... დამშვიდდეს ცოტა,

ძალა და ღონე მოიკრიბოს, მოსულიერდეს.

სტუმრების თავი აღარა აქვს. ხვალ ინახულეთ.

პეტრონიუსი. შენც აქ იყავი, მოუარე. ჩვენ კი, მოროზო,

ჩქარა ცხენები შევაკაზმინოთ და გავეშუროთ,

უნდა მივუსწროთ პეტრუჩიოს და გავაცილოთ.

ნეტა მარიას შებრალებაც ასე შემეძლოს,

მაშინ ორმაგად ბედნიერი შევიქნებოდი.

ბიანკა. ნუ გეფიქრებათ — დრო იმასაც გამოასწორებს.

ღმერთმა მშვიდობა ნუ მოგაკლავთ. თქვენ კი, მოროზო,

ძველი წყენის და მწუხარების სანაცვლოდ ხვალვე —

ცოლი მოგივლენთ სიხარულსა და ნეტარებას.

(გადიან)

სურათი II

ოთახი პეტრუჩიოს სახლში.

(შემოდიან ჟაკი, პედრო და მუშები, კალათები და
სკივრები მოაქვთ)

ჟაკი. აქეთ, აქეთ, გამოიტანეთ!

პედრო. დიდი სკივრებიც?

ჟაკი. სკივრებიცა და კალათებიც, სუყველაფერი!

იჩქარეთ ცოტა, თორემ-ბატონს ვეღარ მივუსწრებთ.

პედრო. ეჰ, ბედი მაქვსო, შენ გეთქმის, ჟაკ!

ჟაკი. მართლაც მქონია!

პედრო. გადაურჩები ამ დედაკაცს! ზღვაში ხომ მაინც

აღარ მოგწუდება მაგის ღრიალი.

ჟაკი. ღმერთის წყალობით, პარიზამდე არც შევჩერდებით,

თორემ კალემდე იქნებ მართლაც მოგვწუდეს მაგის ხმა.

(მუშებს).

ჩქარა, ბიჭებო, ნუ ზოზინებთ, გამოეშურეთ,

გემზე აიტანთ ამ კალათებს... ჩვენც მალე მოვალთ.

პედრო. ნეტავი ჩვენი ქალბატონი ამ სკივრში ჩასვას!

ჟაკი. ღმერთმა დაგვიხსნას! დათვი ჩაჯდეს, ის მირჩენია!

პედრო. ჯერ მომისმინე, რისი თქმა მსურს: უცებ რომ ზღვაზე

ჩამოიქროლოს ქარიშხალმა, ზღვა ააღელვოს

და თქვენი გემიც შეანჯღრიოს, შეატორტმანოს,

საჭირო გახდეს ტვირთის დაცლა, შექნან ყვირილი
ან ამ ტვირთს უნდა შეელიოთ ან სიცოცხლესო,
მაშინ ხომ ამ სკივრს მისცვივიან ყველაზე უმაღლეს,
და შუა ზღვაში გამეტებით გადუძახებენ!

ქაკი. რას ამბობ, პედრო, ეგ რომ მოხდეს, მაშინ ამ ზღვაში
ხომ გაწყდა თევზის სინსილა და სახსენებელი —
რადგანაც ჩვენი ქალბატონი დაიმეგობრებს
ზვიგენებს მყისვე და წვრილ თევზებს მუსრს გაავლებენ.

პედრო. პოი, რა ენის პატრონია!

ქაკი. მაგისი ენა
ათას უბრალო ენასაც კი გადააჭარბებს.

პედრო. სისინა ენა!

ქაკი. უტიფარი!

პედრო. გრძელი!

ქაკი. მყვირალა!

პედრო. გესლიანი!..

ქაკი. და შხამიანი!

პედრო. სპირტივით ცხარე!

ქაკი. მაგნაირ ენას ბაბილონის კოშკის ქვებიც კი
არ მოსწრებიან... პა, პა, პა, პა, მურდალი ენა!

(შემოდის სოფოკლი)

სოფოკლი. ნეტა ამ სკივრებს სად მიათრევთ?! უკან წაიღეთ.

ქაკი. როგორ ბატონო?

სოფოკლი. რაღა როგორ! თქვენი ბატონი...
ოი, საწყალი პეტრუჩიო!..

პედრო. ჯაკ, დავიდუპეთ!

სოფოკლი. მოკვდა საწყალი პეტრუჩიო. მოასვენებენ...
ო, მისი ცოლი!.. ავი სული! ეშმაკის კერძი!..
ვაუბისა და...

ქაკი. ცოლმა მოკლა?

სოფოკლი. პო, ცოლმა მოკლა,
ცოლმა მოუღო საწყალს ბოლო!

პედრო. მერე კანონი
აღარ არსებობს ქვეყანაზე, რომ ჩამოახრჩონ?!

სოფოკლი. ჩქარა შედით და ქმრის სიკვდილი შეატყობინეთ.
მე ვედარ შევალ, ვერ შევხედავ, თავს ვერ ვენდობი —
მეშინია, რომ მოთმინებამ არ მიღალატოს.
ასე უთხარით, ხალხის თვალში სირცხვილია-თქო,
და თუკი შერჩა ერთი ბეწო სირცხვილ-ნამუსი,
გამოვიდეს და დაიტყროს თავისი ქმარი.

თქვენ ნუ ღრიალებთ — სულერთია, ვერ გააცოცხლებთ.
ასე უთხარით — ერთ საათში მოასვენებენ
და მეგობრებიც მოჰყვებიან, რომ შეაჩვენონ
ეს დედაკაცი სამუდამოდ.

(სოფოკლი გადის)

ბეღარო. თი, ჟაბ, ბიჭო!

ქაკი. ოი, შენ ჩემო ღირსეულო, კარგო ბატონო!

ბ ე დ რ თ. თ, გარეწარო ქალბატონო! ნეტა დაგახსენონ!

ქ ა კ ი. ორად გაგზლიონ!

პედრო. ჩამოგახრჩონ!

შ ა ბ ი. შიმშილით მოგვლან!

პედრო. ქვებით ჩაგქოლონ!

შ ა კ ი. ჩაგაყუდონ ნებსის ორმოში!

ან ღაგამშიონ — ანდა მარტო კვერცხებით გკვებონ,
მანამ კაცებს არ მივარდები, ახურებულნი!

პედრო. ხოლო იმ კაცს კი, ვინც მის შველას მოიწადინებს,
სიძაბუნემ და უძლურებამ დარიოს ხელი!

(გადიან)

ᄃᄆᄆᄆᄆᄆᄆ ᄃᄃᄃ

1780.

(შემოდინან რთლანდი, რომელსაც ხელში ქაღალდი უჭირავს, და
ტრანო, რომელიც ჩუმად უთვალთვალვებს)

რ. ო. ლ. ა. ნ. დ. ი. თუ ყვეყნი და ვირი არა ვარ,
რას მოეუწერე ნეტა ხელი! ახლაც ვუყვარვარ!
ეს ფარატინა ქალაღდილა შემომრჩა ხელში,
რომ მომაგონოს, რა დაჟვარგე, რას გამოვაკლდი.
იმის ხელწერას ვემთხვევი და მშვიდობით მერე,
ვეღარასოდეს ვერ გიხილავ, ჩემო ლივია.
ოი, რა მწარე სიტყვებია!.. ერთს გადვიკითხავ,
და შევეცდები სამუდამოდ გადავივიწყო.

(ჩუმად კითხულობს)

რაო? ეს ხომ ჯვრისწერის საბუთია!
ბეჭედდარტყმული, მამამისის დამოწმებული,
აგერ მოროზოს ხელმოწერაც! მძინავს თუ მღვიძავს?!

ერთხელაც კიდევ გადვიკითხო... არა, არ მძინავს,

ჩვენი ჯვრისწერის საბუთია დანამდვილებით!

ტრანიო. და ხვალ დილითვე გადამიხდი იმ ას გირვანქას!

როლანდი. პა, შენცა გჯერა? მაშ, სიზმარში არა ვართ განა?

ტრანიო. მე ისიც მჯერა, რომ წააგე შენ სანაძლეო.

როლანდი. სიამოვნებით გადაგიხდი, ოღონდ გამართლდეს!

ტრანიო. მაგისი ეჭვიც ნუ გექნება. აგერ, ბეჭედიც

გამოგიგზავნებს. შენ ამ ბეჭედს მგონია იცნობ?

როლანდი. დიახ. ვიცანი.

ტრანო. მაშ, მითხარი, ფულს როდის მომცემ?

როლანდი. ჯერ დამაცა, გამაგებინე — ჯვარს როდის ვიწერ?

ტრანიო. დღეს საღამოსვე.

როლანდი. მართალს ამბობ? ნუ მომატყუებ

და ერთი-ორად გადაგიხდი. ჯერ შემომფიცე:

ნამდვილად მე ვარ? როლანდი ვარ? ხომ არ გეშლება?

ხომ შეიძლება, რომ მოგტყუვდე: მეც მოკვდავი ვარ?

პა, როლანდი ვარ?

ტრანიო. როლანდი ხარ.

როლანდი. მძინავს თუ მღვიძავს?

ტრანიო. ნამდვილად გღვიძავს.

როლანდი. ჩემს ჭკუაზე ვარ?

ტრანიო. ასე მგონია.

როლანდი. ეს მე ვიყავი ლივიასთან?

ტრანიო. პო, შენ იყავი, ეს ქალადიც იქიდან მოგაქვს.

როლანდი. მაშ, მე ლივიას ქმარი გავხდები?

ტრანიო. თუ არ დაშინდი,

ასე იქნება!

როლანდი. შემომფიცე.

ტრანიო. ვფიცავ, ასეა.

როლანდი. პატიოსნება დაიფიცე, შენი სინდისი —

მართლა ცხადია ყველაფერი თუ მეჩვენება.

თუ მომატყუო — მოსვენებაც აღარ გეღირსოს.

ტრანიო. ცხადია-მეთქი, გეფიცები პატიოსნებას...

როლანდი. მაშ, ადგილები შევიცვალეთ. კიდევ შემფიცე.

ტრანიო. ვფიცავ, სიმართლეს გეუბნები, არ გატყუილებ.

როლანდი. მაშ, წამიგია! ვენაცვალე ასეთ წაგებას!

ახლა წავიდეთ, და მითხარი, გამაგებინე —

რა მოხდა, ანდა როგორ მოხდა? წყვდიადში ვცურავ!

ტრანიო. შენ ფიქრი ნუ გაქვს — ყველაფერი კარგად იქნება,

მე უკვე მღვდელიც გავაფრთხილე.

(გადიან)

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ესო ტრანოს სახლთან.

(შემოდინ პეტრონიუსი, სოფოკლი, მოროზო და მუშეზი, რომლებიც პეტრუჩიოს მოასვენებენ კუბოთი)

პეტრონიუსი. აქ დაასვენეთ. წადით, მარიას დაუძახეთ.

(ერთ-ერთი მუშა გაემართება, მაგრამ იქვე შემოხვდება მარიას და პედრო) აქეთ მოდექი, გაიხარე, ამ შენი საქმით!

ქმარი კუბოში გისვენია... ვერ ხედავ, განა...

მოსიყვარულე ქმარი, აგერ, კუბოში გიწევს!

შენ ამის ღირსად არ ჩაგთვალა მაღალმა ღმერთმა.

გამგზავრებაც კი ვერ მოასწრო: შენ შეიკალი,

შენმა სიკერპე-გულქვაობამ დღე მოუსწრაფა.

იტირე მაინც, თუკი შეგრჩა სირცხვილის ძაფი,

ხალხს დაანახვე, რომ მთლიანად არ წაწყმედილხარ.

(მარია თითქოს ტირის)

დროზე გეტირა — ახლაც ცოცხალი გეყოლებოდა.

თუმცა ახლაც აქვს აზრი ტირილს — იქნება ვინმეს

შეებრალა და თანაგიგრძნონ.

მარია.

გთხოვთ, რომ განმსაჯოთ

იმის მიხედვით, რაც ვარ თვითონ, რაც გაეაკეთე,

და არა იმის კვალობაზე — თქვენ რასა ფიქრობთ,

თორემ საზღვარი არ ექნება ჩემს სივარებას.

დიახ, მართლაც მაქვს მე მიზეზი მწუხარებისა

და ამ ცრემლებსაც გულწრფელად ვღვრი.

სოფოკლი.

მე როგორც ვატყობ,

პატიოსნების ნატამალი კვლავ შერჩენია.

მარია.

მაგრამ ამ მიზეზს არ იკითხავთ? ნუ გეგონებათ,

თითქოს ამ ცრემლებს ქმარს ვაფრქვევდე ასე მდუღარედ!

ასეთი ბაღლიც ნუ გგონივართ! ღმერთმა დამიხსნას!

მე იმას ვტირი, ჩემმა ქმარმა ასე ბრძოვულად,

ასე უჭკუოდ, უბადრუკად და პირუტყვულად

რად იცხოვრა-თქო ამდენი ხანი!

პეტრონიუსი.

არა გრცხვენია?

მარია.

მრცხვენია და მიტომაც ვტირი:

რომ გაუთლელი, უბადრუკი და სულმდაბალი,

კაცის ღირსებას მოკლებული ეს ჩემი ქმარი

აქ ჩვენთან იყო, ჩვენთან ერთად სუნთქავდა პაერს!

მე ამას ვტირი — არ გეგონოთ, ქმარს დავტიროდე.

ხოლო რომ მოკვდა, ნეტარებას ეწია ამით.

ორი წელიც რომ დღეის იქით კიდევ დასცლოდა,

ბოროტებას და სნებას ისე გაამრავლებდა,

როგორც ბუხები მრავლდებიან შემოდგომაზე.

ბრიყვი იყო და ბრიყვულადვე გაფშოკა ფეხი.
პატიოსან და გონიერ ხალხს ის კი არ მართებს,
რომ ეს ჩერჩეტი დაიტყოს! არა, ბატონო,
უნდა იტირონ მხოლოდ იმის გაფიქრებაზე,
რომ ამ უღირსსა და უბადრუკს თავის მსგავსივე
მემკვიდრეების დატოვება შეეძლო ქვეყნად,
მე რომ ქალური სიფრთხილე არ გამომეჩინა,
მე რომ ჭკუით არ ვყოფილიყავ და ამ ბრიყვისთვის
არ შემეშალა მართლაც ხელი.

პეტრუჩიო (წამოჯდება). ჩქარა საკინძე გამიხსენით, თორემ დავიხრჩვი
და მართლა მოგკვდი! ო, მარია, შენა ხარ ჩემი
წყევლა და კრულვა, განუყრელი უბედურება!

პეტრონიუსი. აი, შე კახპა!.. ქმართან მიდი, თორემ იცოდე
თუ დაიღუპა — ჩამოგახრჩობ ჩემივე ხელით!

პეტრუჩიო. თი, მარია, რა შევცოდე, რა დაგიშავე?

მარია. მე ჩემს საწადელს მივადწიე! გთხოვ მომიტეგო;
ამიერიდან შენი ვარ და შენად ჩამთვალე.
რაკიდა ისე მოგარჯულე, როგორც მეწადა,
ახლა თავს დავხრი და მორჩილი ცოლი გავხდები.
რას გაგიკვირდა? ჩემგან ხრიკებს ნულარ მოელი.
ნუ გეშინია, გაბედე და მაგოცე ერთი.

(კოცნიან ერთმანეთს)

ჩვენი ნაძდვილი სიყვარული ახლა იწყება.

პეტრუჩიო. კიდევ გაკოცო?

მარია. რა თქმა უნდა, სიამოვნებით.

პეტრუჩიო. ერთიც კიდევ! ო, ბატონებო, სადა ვარ ნეტა?!

სოფოკლი. ჩქარა ლოგინში ჩაწექით და ხელად გაიგებ!

პეტრუჩიო. ძველ ხრიკებს აღარ გაიხსენებ, ჩემო ძვირფასო?

მარია. არა, ბატონო, რასა ბრძანებ!

პეტრუჩიო. არც დაგჭირდება.

მე აღარ მოგცემ ამის საბაბს, სინიდიხს ვფიცავ.

მარია. ვფიცავარ დღემდე ხელშეუხებ უმანკოებას,
პატიოსნებას გეფიცები, რომ მთელ სიცოცხლეს
შენ შემოგწირავ, რაკი მაძლევ ამნაირ აღთქმას.

სოფოკლი. ღმერთო, შენ გმადლობ! საქმე როგორ შემოტრიალდა!

პეტრუჩიო. ჟაკ, გაიქეცი,

იყიდე ღვინო, სანოვაგე — ფულს ნუ დაზოგავ;
რაც კი რამ შეგხვდეს გემრიელი და სანუკვარი,
სუყველაფერი წამოხვეტე... გაიგოს ყველამ,
რომ ხელმეორედ დაიბადა დღეს პეტრუჩიო!

(ჟაკი გადის)

ჰოი, პატარა ინგლისო ჩემო —

თუ სადმე შევხვდი ეჭვიან და ყიამყრალ საქმროს, —

განა ინგლისელს, სხვა ერის შვილს, უცხოელს ვინმეს, —
კურჩევ შეირთოს ცოლად იმან შენი ასული,
და თუ არ შოლბეს კარაქივით, კბილი თუ შერჩეს,
ველარ მცნობიხარ მაშინ მართლაც და ის იქნება.

(შემოდინა როლანდი, ლივია, ბიანკა და ტრანო)

პეტრონიუსი. ეს რაღა არის?

როლანდი.

ტყვეა გახლავთ, ბატონო ჩემო.

ტრანო. არაფრის მქონე ახალგაზრდა ცოლი და ქმარი

საჩუქრებისთვის მოგებახლნენ, ბატონო ჩემო.

ბიანკა. კოპებს ნუ შეგრაფთ — ველარაფერს ველარ უშველით.

აგერ, ხელი გაქვთ მოწერილი თქვენც, მოროზოსაც.

პეტრონიუსი. რაო, ხელი გაქვს მოწერილიო?!

მოროზო. რაო, ხელი გაქვს მოწერილიო?!

ბიანკა. აგერ, დახედეთ თქვენ თვითონვე.

პეტრონიუსი.

ეს ხრიკებია!

თავს გეწყიცვებით, ხრიკებია.

ბიანკა.

დიახ, ბატონო.

და ჩვენ მოგიწყვეთ ეს ხრიკები.

ლივია. მამა...

პეტრონიუსი.

მითხარი, შენ მაგასთან იწევი უკვე?

ლივია. დიახ, ბატონო.

პეტრონიუსი.

შენს საწადელს ეწიე, ბიჭო?

როლანდი. დიახ, ბატონო...

პეტრუჩიო. თუკი ასეა, ჩემზე იყოს ჭორწილი მაშინ.

მოროზო, ამას გაცხარება აღარ უშველის —

მაგის ყოფილა გოგო უკვე. მოგჭამა ჭირი!

მოროზო. სადილზე მაინც დამპატიეთ, რათა ამ წყენას

ცოტ-ცოტა ღვინო დავაყოლო და გადავცლაპო.

პეტრონიუსი (როლანდს).

რაკი ასეთი თინი მიყავ, ეგეც გახსოვდეს,

წლის თავზე პაპა თუ არ გავხდი, მარჯვენის მადლმა,

გაგინახევრებთ მზითუვსა და მემკვიდრეობას.

როლანდი. ჩემი მხრივ, ჯაფას არ დავაკლებ, ჩემო ბატონო,

ფულს არ დავკარგავ — რაც დავკარგე, ისიც მეყოფა.

ტრანო. მადლობელი ვარ ლივიასი, რომ გამიმართლა.

როლანდი. მე შენ გაჩვენებ!

პეტრუჩიო. შინ შემობრძანდით, დავლიოთ და გავმხიარულდეთ.

რაკი ვეღირსე ჩემს კვიცს ისევ, აწი მე მკითხეთ...

და, ბატონებო,

ცოლის შერთვა ვისაც კი უნდა,

ჩემი ამბავიც ახსოვდეს მუდამ.

(გადიან)